

2016

Obsah

Půlnoční rozprava místo předmluvy...	5
Fyzická subjektivně-právní rozcvička	19
Právní osobnost	19
Svéprávnost	21
Statutární orgán	22
Stanovy Junáka	24
Hlava I. – Základní ustanovení	25
Hlava II. – Principy a metoda skautské výchovy	27
Hlava III. – Členové	27
Hlava IV. – Činovníci	31
Hlava V. – Organizační struktura	34
Hlava VI. – Vnitřní právo	36
Řády	38
Směrnice	39
Hlava VII. – Statutární orgány	41
Hlava VIII. - Ústřední orgány Junáka a jejich ustavení	44
Hlava IX. - Valný sněm Junáka	47
Hlava X. - Náčelnictvo	51
Hlava XI. - Starosta a Výkonná rada Junáka	53
Hlava XII. - Ústřední revizní komise	55
Hlava XIII. - Rozhodčí a smírčí rada	56
Hlava XIV. - Přechodná a závěrečná ustanovení	57
Organizační struktura Junáka	59
Orgány jednotek	59
Nejdůležitější řády	64
Mezinárodní skautské organizace	66
WORLD ORGANISATION OF SCOUT MOVEMENT (WOSM)	66
WORLD ASSOCIATION OF GIRL GUIDES AN GIRL SCOUTS (WAGGGS)	68
INTERNATIONAL SCOUT AND GUIDE FELLOWSHIP (ISGF)	69
Právo	70
Odpovědnost	70
Trestněprávní odpovědnost	71

Trestný čin	71
Podmínky trestní odpovědnosti	74
Okolnosti vylučující protiprávnost	76
Trestní řízení.....	78
Trestní odpovědnost v naší činnosti	79
Některé trestné činy	82
Majetek, hospodaření.....	82
Zdraví, život.....	83
Péče o svěřené osoby	84
Mravnost a lidská důstojnost	86
Pořádek, bezpečí, životní prostředí.....	88
Odpovědnost za přestupek	91
Občanskoprávní odpovědnost	93
Odpovědnost za újmu.....	94
Zastoupení	99
Smlouvy	102
Kupní smlouva	106
Smlouva směnná.....	109
Darovací smlouva.....	109
Smlouva o výpůjčce	110
Nájemní smlouva.....	110
Smlouva o ubytování.....	112
Smlouva o přepravě osob	113
Smlouva o přepravě nákladu	114
Právo a ostatní obory	115
Ochrana přírody	115
Zákon o ochraně přírody a krajiny	116
Lesní zákon.....	117
A - POVOLENÁ ČINNOST - obecné užívání lesů:	117
B - činnost zakázaná s možností výjimky:	118
C - činnost zakázaná - bez možnosti výjimky:	119
Přestupky proti zák. o lesích.....	119
Stravování a hygiena.....	120
Vyhláška o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti.....	121
Hospodaření	124

Ochrana osobních údajů.....	125
Archivace a skartace	127
Práva a postavení dítěte.....	127
Úmluva o právech dítěte.....	127
Občanský zákoník	128
Organizace zabývající se ochranou práv	129
Slovníček	130
Seznam právních předpisů	137
Ústavní pořádek	137
Mezinárodní smlouvy	138
Zákony	138
Podzákonné právní předpisy.....	139
Organizování v obecné rovině	140
Řízení porad	140
Plán porady	140
Pravidla porady	141
Řízení.....	141
Zázemí dobré porady	142
Základy facilitace porad	142
Efektivnost časová	142
Efektivnost názorová	142
Hlavní zásady facilitace	143
Možnosti správného facilitátora	143
Poznámka k hlasování	143
Pomocníci	144

Půlnoční rozprava místo předmluvy...

Bylo už po půlnoci. Právě skončila porada týmu a já se moc těšil do spacáku. Po týdnu vůdcovského lesního kurzu je každá minuta spánku dobrá. Cestou z umývárny jsem se ještě zastavil v jídelně. Naléval jsem si do hrnku čaj a postřehl jsem koutkem oka, že v jídelně nejsem sám. V rohu seděl jeden z frekventantů shrbený nad hromadou příruček a poznámek.

Kdybych jenom zabručel „Dobrou“ a vypadl, byl bych tu noc spal o dost déle. Já jsem ale instruktorsky žoviálním tónem (za který jsem se hned zastyděl) zahlaholil: „Matěji, už je zítra, běž spát. Učení neuteče!“ A popošel jsem blíž, abych se podíval, co se chlapec šprtá. Hrklo ve mně, když jsem viděl stanovy, řády, spoustu papírů s poznámkami a příručku z oboru „Organizace a právo“, tedy zrovna z oboru, který zkouším.

A ještě mnohem víc ve mně hrklo, když na mě Matěj upřel oči zarudlé únavou a odsekl hlasem s jasnými stopami hysterie: „A nechceš mi říct, kdy se to mám všechno naučit?“ Prohrábl si vlasy, pak hromadu lejšter před sebou a zadrmlol: „Promiň, už mi to leze na mozek. Dobrou noc.“ A znovu sklonil hlavu nad papíry.

Stál jsem jako tvrdé „Y“ a nevěděl, co dělat. Jen jsem koukal. Matěj znovu zvedl hlavu a podíval se na mě taky. Tázavě. Asi přemýšlel, jestli mi má popřát ještě jednu dobrou noc, abych vypadnul.

„A můžu ti s něčím pomoci?“ To nebyla ode mě moc chytrá otázka. Uvědomil jsem si to hned, když jsem viděl, jak rozpačité pokrčil Matěj rameny. No jasně, těžko řekne, že mu pomoci nemůžu. Když zrovna já ho budu za pár dní zkoušet. Ale nevypadal, že by o nějakou pomoc stál.

„Kdybys třeba chtěl něco vysvětlit ...“ zkusil jsem znovu snaživě.

Opět pokrčil rameny: „Ani ne, já tomu snad rozumím. Ale potřebuji se to naučit.“

„Počkej, když tomu rozumíš, tak toho už moc k učení není.“

V jeho očích jsem četl zjevný nesouhlas. Teď už jsem toho nesměl nechat.

„Můžu se podívat?“ ukázal jsem na papír, který ležel před ním.

Podařilo se mu zároveň přikývnout a pokrčit rameny.

Vybral jsem si z toho, že ano, sednul jsem si na volnou židli vedle a vzal papír do ruky.

Byla na něm ručně malovaná tabulka:

	Ustavění	Členů	Rada/sněm	kandidátů
KKS	2 týdny	3	3/0	nedoporuč.
VKS	až na sněmu	3	1/2	nesmí
KKO	4 týdny	5	5/0	nedoporuč.
VKO	až na sněmu	5	2/3	nesmí
KKK	4 týdny	5	5/0	nedoporuč.
VKK	až na sněmu	5	2/3	nesmí
KKVS	10 týdnů	7	7/0	nedoporuč.
		13	6/7	nesmí

„Co to je?“ zoufale jsem zíral na tabulku.

„...KKO, VKO, KKK ...KKK je Ku-Klux-Klan?“ zažertoval jsem přihloupě.

Matěj se na mě díval překvapeně a zklamaně: „KKK je kandidátní komise kraje, VKO je volební komise okresu ...“

Už mi to došlo: „...a KKO je kandidátní komise okresu. Aha. A VKVS je volební komise valného sněmu?“

Matěj kývnul.

Pokračoval jsem: „Ustavění znamená, kolik týdnů před sněmem se musí dát komise dohromady, pak je tam, kolik má členů celkem,

kolik z toho volí sněm (a zbytek dodá příslušná rada) a ten poslední sloupeček je o tom, jestli člen komise nesmí zároveň kandidovat, nebo jestli se to jenom nedoporučuje.“

Zjevně jsem si zachránil zbytky pošramocené pověsti, protože Matěj kývnul o něco klidněji.

Díval jsem se střídavě na Matěje a na tabulku. Začal jsem opatrně: „Je vidět, že sis s tím dal spoustu práce. Je to hezky zpracované.“ Do Matějových očí se znovu vkradl nesouhlas. Mluvím s ním jak s desetiletým klukem. Dobře, přejdeme k věci: „A tohle se učíš nazpaměť?“ Kývnutí. „A proč? Kvůli zkouškám?“ Kývnutí kombinované s pokrčením ramen. „Matěji z toho tě ale zkoušet určitě nebudu!“

„Nebudeš? Říkal jsi ale, že volby máme umět!“

„No to jsem říkal, a taky je umět máte a budu to zkoušet, to jo, ale...“

„Ale na kandidátní komisi a volební komisi se ptát nebudeš?“

„No to se možná ptát budu, ale ...“ Větu jsem nedokončil a chvíli jsme se na sebe rozpačitě dívali. Pak jsem povzdechl a začal: „Matěji, to je velké nedorozumění. Máš chvíli čas?“ Odpovědí mi opět bylo kývnutí spojené s pokrčením ramen.

„Víš, když čtu nějaký předpis a je jedno, jestli je to skautský řád nebo nějaký zákon či vyhláška, tak si pořád kladu otázku: K čemu je to dobré? K čemu je dobrý celý ten předpis? K čemu je dobrý tenhle článek, zrovna tohle ustanovení? Proč tam musí být? Proč vypadá zrovna takhle? Nedalo by se to udělat jinak? K čemu je dobrý volební řád?“ Odmlčel jsem se.

Matěj pochopil, že to není řečnická otázka, že opravdu čekám na

odpověď. Začal opatrně: „No ...podle volebního řádu se dělají všechny volby ...střediskové rady, okresní rady. I na sněmu. Tedy na Valném sněmu Junáka.“ Podíval se na mě, jestli mi to stačí. Nestačilo a tak to zkusil jinak: „Když se volí podle volebního řádu, tak je to spravedlivé. Nikdo si nemůže stěžovat. Teda stěžovat si může, ale když je všechno podle předpisů, tak mu to stěžování houby pomůže.“

To už bylo lepší. Ale pro jistotu jsem se ještě zeptal: „Proč si myslíš, že volby podle volebního řádu jsou spravedlivé?“

„No ...jsou tajné, takže nikdo se nemusí bát hlasovat. Ani proti těm, co zrovna šéfujou. A na všechny jsou stejné požadavky, že musí mít vůdcovskou zkoušku a praxi a tak. A volby hlídá volební komise, která je nestranná, protože v ní není nikdo, kdo kandiduje. A hlavně to, že vůdce střediska volí sněm, na kterém jsou všichni.“ Na moje tázavě vytažené obočí rychle doplnil: „Všichni činovníci.“

„Bezva. Prostě volební řád je shrnutí zkušeností, jak to udělat, aby volby byly spravedlivé. A nejenom spravedlivé. Taky praktické...“

Matěj mi skočil do řeči: „Spravedlivé to je. Ale praktické? Je to hrozně složité. Dvoukolová volba a všechny komise a tak. Na středisku by se to dalo udělat určitě mnohem jednodušeji. Většinou máme méně kandidátů, než funkcí. A jinde je to asi taky tak. Stačilo by zvednout ruku, že jsme celí rádi, že vůbec někdo kandiduje a zvolit je.“

„A na okrese? Na kraji? Na valném sněmu?“

„No ...tam by to už tak jednoduše nešlo. I když u nás na okrese prý taky moc lidí nekandiduje. Na kraji nevím, ale na valném sněmu je asi kandidátů víc. A vypadalo by to divně, kdyby se na

volbu náčelníka jen tak zvedla ruka.“

„Dobrá, souhlasím. Mohli bychom si všechny ty složitosti jako dvoukolovou tajnou volbu a kandidátní listiny a volební komisi a všechny tyhle věci nechat jenom na vyšší stupně a na středisku to dělat jednoduše. Prostě jenom zvednout ruku. Šlo by to. Ale ti, kdo psali volební řád, zjevně došli k závěru, že by to nebylo dobře. Zkus přemýšlet o tom, proč usoudili, že to má být takhle složité i na středisku. Jaké měli asi důvody?“

Odpustil jsem si informaci o tom, že jsem jedním z těch, kteří ten volební řád psali. Chtěl jsem, aby Matěj sám udělal ten přelomový krok: aby se přestal dívat na předpisy jako na bezduchou buzeraci, která normálním lidem jen překáží. Aby se na předpisy opravdu díval jako na zkušenost, aby hledal jejich smysl a důvody, které měl „zákonodárce“ pro právě takové znění.

„No ...kdyby to na středisku bylo hodně jednoduché, tak by to fungovalo, kdyby nebyl žádný problém. Ale ...kdyby třeba náš střediskový byl takový ...že bychom se ho chtěli zbavit ...pak by ta tajná volba byla dobrá.“

„Hmm,“ přikývnul jsem spokojeně, „a nešlo by hlasovat veřejně, kdyby všechno bylo v pořádku a tajně, kdyby nebylo?“

„No ten střediskář by si asi nemyslel, že je něco v nepořádku. A někdo by se musel zvednout a říct, že navrhuje tajné hlasování. A to by asi nikdo nechtěl udělat. Protože by bylo jasné, proč to dělá. I tomu střediskáři.“

„Přesně! Všechny ty složitosti začnou být hrozně důležité, když mají lidi problém se dohodnout. To platí o předpisech obecně a většinou jsou právě na to nachystané. Možná proto občas znějí tak nesmyslně komplikovaně a úředně. Ale když si představíš, že jsou

problémy, že se lidem nedaří se dohodnout...“

Matěj zamyšleně kývnul: „Vzpomněl jsem si, když nám Akela, to je náš střediskář, vyprávěl, jak to vypadalo před deseti lety. Trhli se tenkrát s několika oddíly z jiného střediska. A před tím se tam dva roky hádali. Ten poslední sněm prý byl hodně ošklivý... Jo, na to jsou takováhle pravidla asi přiměřená.“ Zazubil se: „Dobrá, přesvědčil jsi mě!“

„Ještě je přinejmenším jeden další důvod, proč mít stejná pravidla ‚dole‘ i ‚nahore‘. Zkus na něj přijít. Napovím ti, kdo tam ‚nahore‘ bude na sněmu volit?“

„Aha. Budou to zase lidi ze středisek. A když to budou mít všechno natrénované ze střediska, tak s nimi nebude moct nikdo manipulovat.“

Hele to jsou všechny předpisy takhle podezíravé?“

„To, že jsem paranoik, pane doktore, neznamená, že po mně nejdou,“ odpověděl jsem mu svým oblíbeným vtípem. „Ano, většina předpisů je poněkud podezíravá. Pořád si domýšlejí, co by se stalo, kdyby se něco stalo. Kdyby bylo jasné, že lidi se vždycky dohodnou, a nebudou s tím mít žádný problém, nepotřebovali bychom žádné předpisy.“

„No jo. Nikdy jsem o tom takhle nepřemýšlel. Říkáš, že to platí pro všechny předpisy?“

„Víceméně ano. A když se podíváš na právní předpisy, tak tam je to ještě horší. Takový trestní zákon, to je teprve čtení... No nic. Pojďme ještě na chvíli k tomu volebnímu řádu. Když se podívám na tu tvoji tabulku,“ ukázal jsem prstem, „tak to úplně nejdůležitější se z ní nedozvím!“

Matěj se chvíli tvářil nechápavě a pak se usmál: „Myslíš, k čemu taková kandidátní nebo volební komise je?“

„Velmi dobře, studente!“ zvedl jsem profesorsky prst. „Řekněte nám tedy,“ pokračoval jsem ve stejném tónu, „jaký že je účel komise kandidátní?“

„Kandidátní komise je když...“ Matěj chvíli napodoboval rozechvělý hlásek čtvrtáka zkoušeného ze zeměpisu, ale pak zvažněl: „To není moc jednoduchá otázka. Řekl bych, že má posoudit, kdo smí kandidovat a kdo ne.“ Podíval se na můj nejistý výraz a vysvětlil: „Ne, že by rozhodovali, kdo se jim líbí a kdo ne, to udělají až voliči na sněmu, ale posoudí, jestli kandidáti splňují všechny požadavky podle volebního řádu. Jestli mají zkoušky a tak.“

„Dobře. Ale proč se na to dělá nějaká speciální komise? Proč to neudělá třeba středisková rada? Nebo přímo sněm?“

„Hm, středisková rada, to by asi šlo. Ale ve střediskové radě je nejspíš dost těch, kteří budou znovu kandidovat. A bylo by lepší, kdyby to posuzování dělal někdo jiný.“ Přikývnul jsem. „A sněm ...to by bylo dost nepraktické. Všichni by si museli prostudovat všechny ty podklady, ty ...kandidátní listiny. A na velkém sněmu jsou třeba stovky lidí. Než by se dohodli, tak by to trvalo hrozně dlouho. Takže je nejlepší vybrat pár takových, co jim všichni věří a kteří pokud možno nekandidují vůbec a ty to všechno dopředu přečtou. Kdyby něco chybělo, třeba nějaký podpis nebo potvrzení, tak si o něj řeknou, aby se včas doplnil. A pak přijdou na sněm a řeknou: ‚Všechno jsme to zkontrolovali, je to v pořádku, tyhle lidi můžete volit.‘ Nebo naopak řeknou: ‚Frantu volit nemůžete, protože nemá vůdcovskou zkoušku a tak nemůže být střediskář.‘“

„Perfektní. A kdo ty lidi do té kandidátní komise má vybrat? A proč?“

„Rada. Protože svolává sněm. A protože to ani moc nikdo jiný udělat nemůže, když má ta kandidátní komise pracovat už před sněmem a všechno mu to připravit, tak jí těžko může volit až sněm. A když to nemůže být sněm, tak nejvyšší je na středisku rada. Mohla by to třeba udělat i revizka, ale to by nemělo moc logiku. Revizka se stará hlavně o peníze a účetnictví a tak. Volby moc neřeší.“

„Když tohle budeš vědět u zkoušky, tak mě vůbec nebude vadit, že si nepamatuješ, jak dlouho před sněmem se ta komise má dát dohromady. Ujišťuji tě, že si to já nepamatuji taky.“ Matěj se na mě podíval trochu překvapeně. „Opravdu si to nepamatuji. Když budu připravovat volební sněm, tak si to najdu. Stačí vědět, že nějaká kandidátní komise existuje a že se má svolat dopředu. A jak moc dopředu, to je ve volebním řádu.“ Podíval jsem se znovu na Matějovu tabulku. „Máš tady i volební komisi. K čemu ta je dobrá?“

„Aby řídila volby. A počítala hlasy. Protože lidi na sněmu dělají křížky do nějakého formuláře nebo něčeho takového a někdo musí spočítat, kolik kdo dostal hlasů. Jasně, chystáš se mě zeptat, proč zrovna volební komise, proč to nemůže dělat někdo jiný. No měl by to dělat někdo, kdo sám nekandiduje. Jednak, aby nemohl volby zfixlovat - jsme paranoidní, že jednak aby se nemohl podívat, jestli někdo hlasoval pro něj nebo ne. Já vím, hlasování je tajné, ale když jsme třeba na sněmu dopisovali jména z pilných návrhů, tak by se dalo podle písma poznat, jak kdo hlasoval.“

„Bezva. Mimochodem u volební komise máš napsáno, že její člen ve volbách kandidovat nesmí, u té kandidátní jen to, že by neměl.“

Tušíš proč?“

„No, v obou případech je lepší, když se kandidující do těch voleb moc nepletou. A u té kandidátní ...hm. Moc nevím. Snad jen, že u té volební se to dá snadno zařídit, ta se volí až na sněmu a to už je jasné, kdo kandiduje a kdo ne. Kdežto kandidátní komise se dává dohromady dopředu. A když se pak ukáže, že je třeba málo kandidátů, tak někoho z té komise přemluví...“

„Výborně! Ještě jedna věc z té tabulky. Kdo volí volební komisi? A proč?“

„Volební komisi volí sněm. Vlastně nejenom sněm. Taky rada, která svolává sněm. Blbost, takhle je to: volí ji sněm, ale z návrhů, které předloží jednak rada a jednak jsou z pléna, tedy od delegátů na sněmu. A těch, které navrhne rada, musí být méně než těch, které navrhnou delegáti. A teď proč je to takhle... Volí ji sněm, protože jí volit může. Volební komise pracuje až na sněmu, dřív se po ní nic nechce. A jelikož pracuje pro sněm, tak je logické, že jí volí právě ten. A ti členové, které navrhne rada, to jsou asi ti, kdo se na to dopředu připraví, pořádně si našprtají volební řád a mají všechny formuláře a tabulky a tak, aby to hladce fungovalo. A ty, co je vyberou delegáti, tak ti ohlírají, že nikdo nepodvádí. A jelikož mají většinu a dopředu se neví, kdo to bude, tak volby nikdo nemůže zmanipulovat.“

„Popsal jsi to úplně přesně. Víš Matěji, tohle je způsob, jak se organizační předpisy nebo zákony učit. Čteš je a u každé věty nebo článku si řekneš: Rozumím tomu? Vím, co to znamená? Snažíš se představit, jak to funguje v praxi. A pak si říkáš: A proč zrovna takhle? Jaký měli důvod to tak napsat? A když nevíš, tak si seženeš někde nějaké komentované znění nebo výklad nebo něco. Pojď si to zkusit ještě na kousku stanov. Třeba článek 56:“

56. Právní úkony, které starosta učiní v rozporu s pro něj závazným vnitřním předpisem či rozhodnutím Junáka, jsou platné. Starosta je pak Junáku odpovědný za právní důsledky takového jednání a odpovídá Junáku za škodu, která tím vznikla.

„Jak tomu textu rozumíš?“

„No ...starosta je statutář, teda statutární orgán Junáka. A jedná za něj.“

„Můžeš to maličko rozvést?“

„No, Junák je ta ...“ chvíli vzpomínal, „...právnícká osoba. Není to člověk, ale organizace, ale stejně má tu ...právní subjektivitu.“ Podíval se na mě tázavě. „To znamená, že může mít majetek. Nebo třeba podepisovat smlouvy a tak. Junák má ale spoustu členů, takže tu smlouvu nemůžou podepsat všichni. A tak má každá právnícká osoba statutární orgán. To je nějaký člověk, a když ten to podepíše, tak je to jako kdyby to podepsali v Junáku všichni. Statutární orgán prostě jedná za organizaci, co udělá on, to se bere, jako že to udělala organizace.“

„V podstatě máš pravdu. Ten ‚statutář‘ nemusí být jenom jeden a za určitých okolností může jednat jménem právnícké osoby i někdo jiný, než statutární orgán, ale nechci to teď komplikovat. Junák má jednoho statutáře - starostu. A ten jedná ‚navenek‘ tedy s úřady, různými firmami, organizacemi ...prostě s kýmkoliv jménem celého Junáka. Víš kdo ho zastupuje?“

„Místostarosta.“

„Ano. A teď se znovu zkus podívat na ten článek 56 a řekni mi, co znamená.“

„No, starosta jedná navenek a cokoliv řekne, to platí, že jo?“

Protože je statutární orgán. Ale máme demokracii, takže starosta není žádný císař. Musí třeba poslouchat valný sněm. Nebo náčelnictvo. Nebo řády. Takže když udělá něco, třeba podepíše nějakou smlouvu nebo tak v rozporu s nějakým řádem nebo s usnesením sněmu nebo náčelnictva, tak vlastně udělal jako statutární orgán něco, co Junák nechtěl. A to by neměl. Jenomže to co podepsal, stejně platí. Protože mimo naší organizaci nikdo nebude číst naše řády. Statutární orgán podepsal, tak Junák bude platit. Ale starosta vlastně neposlechl, takže ho za to Junák může potrestat.“

„Neřekl bych potrestat. To, že ‚odpovídá za škodu‘, to znamená, že když tím jeho rozhodnutím přišel Junák o nějaký majetek nebo utrpěl nějakou jinou újmu, tak to starosta musí nahradit. Ze svého. Ale jinak jsi ten článek vysvětlil úplně dobře. Včetně toho, že jsi pochopil, proč tam je.“

„No, je to zase pěkná paranoia. Zvolíme si někoho za starostu, a ve stanovách hned předpokládáme, že bude porušovat předpisy a poškozovat Junáka. Ale zase když je to ve stanovách, tak jsou možná lidi klidnější, i když nikdo doopravdy nečeká, že by se taková věc stala.“

„Bingo! Zásah, potopeno. Předpisy jsou možná paranoidní právě proto, aby lidi být nemuseli. Můžeš jít každý večer spát a nemusíš se trást strachy, že tě někdo v noci zamorduje. Protože trestní zákon na takovou možnost podezřívavě pamatuje a tím uvádí do chodu celý represivní aparát státní moci, policii, soudy, vězení. Takže i ti, kteří by neměli problém se svědomím, tak mají strach. A ty můžeš klidně spát. S tím starostou je to samozřejmě v úplně jiné rovině, ale princip je podobný: Předpisy jsou podezřívavé, lidi tudíž podezřívaví být nemusí.“

„Hm...Budu si na to nějak muset zvyknout. Hele, můžu se na něco zeptat?“ Kývnul jsem. „Skoro celou první přednášku jsi mluvil jen o stanovách. O ostatních rádech jsi se sotva zmínil. Ale stejně jsi řekl, že jim máme rozumět. Proč jsi o nich nepovídal víc?“

„Dobrá otázka. A není vůbec lehká. Máš pravdu, že jsem skoro všechnen čas věnoval jenom stanovám. A to proto, že ...hele, zkus si na to přijít sám!“

„Že jsem radši nebyl zticha! No, asi proto, že stanovy jsou nejdůležitější vnitřní předpis, ne? Jsou důležitější než nějaký řád. Jenže ty řády po nás pak chceš taky...Asi ti připadalo lepší udělat pořádně jeden předpis, než jich několik udělat tak trochu. A vybral sis pochopitelně ten nejdůležitější.“

„Přesně tak! Ale pořád stojí otázka, proč jsem chtěl radši udělat jeden předpis pořádně, než jich několik probrat jen letmo.“

„Ach jo. Jeden předpis pořádně, ostatní vůbec ne ...Fakt je, že když jsem se naučil rozumět stanovám, tak mi čtení těch dalších předpisů už nepřipadalo tak těžké. Poprvé jsem si prohlížel volební řád ještě před přednáškou a to mi to připadalo jako čínština. Pak jsme spolu probrali stanovy a když jsem četl volební řád znovu, tak už mi přišlo, že tomu docela rozumím.“

„Znovu zásah do černého! Já nemám ambice vás tady naučit všechny předpisy Junáka. Jednak bych se je kvůli tomu musel naučit sám, a to se mi nechce. Navíc se každou chvíli mění a spousta z nich nebudete potřebovat nikdy, nebo než je budete potřebovat, tak budou vypadat úplně jinak. A už vůbec vás nechci učit všechny právní předpisy. To ani nejde. Těch je tolik, že i zkušení právníci jen tuší, které všechny možné předpisy existují. Natož aby je doopravdy všechny znali. Ne, já se vás jen snažím

natrénovat, abyste uměli předpisy číst a rozuměli tomu, co čtete. Když budete vědět, že nějaký předpis existuje a budete vědět, kdy se do něj podívat, a když si ho přečtete a budete to chápat ...tak bude tenhle kurz z mého pohledu veleúspěšný.“

„To je asi pravda. Proč jsi nám to neřekl rovnou na té přednášce? Já se docela vztekal, když jsi k volebnímu řádu neřekl ani slovo, jen to, že ho budeš zkoušet.“

„No ...asi mi to připadalo tak jasné, že ...No jo, máš asi pravdu. Říct jsem to měl.“

„Tak příště nezapomeň!“

„Zkusím to. A běž už spát. Já půjdu taky.“

„Myslíš, že se nemusím šprtat nic jiného než organizaci?“

„Nemusíš,“ zašklebil jsem se. „Organizace je samozřejmě úplně nejdůležitější obor a ...“

„Neříkal jsi nám náhodou, že vůdcovské zkoušky jsou vlastně jeden celek a jednotlivé obory jsou jen dílčí pohledy na ten celek? Takže důležitý je samozřejmě ten celek a jednotlivé pohledy jsou jen příležitosti k ...“

„Jdi do háje,“ zatvářil jsem se na oko otráveně. „Končím přednášku.“

Ve chvíli, kdy přestávám poučovat já tebe, ale poučuješ ty mě, tak to není žádná sranda.“ To už jsem nevydržel a rozesmál se nahlas.

***

Zvláštní shodou okolností, našel druhý den ráno Matěj v lese razítko. Zůstalo tam asi po nějaké skautské hře, kterou na Orlovech připravoval někdo před námi. Bylo to malé obyčejné

dřevěné kulaté razítko, které tisklo nápis DĚTSKÁ POŠTA.
Hračka. Dětsky naivní pohled na byrokratický svět dospělých.

Při zkouškách z organizace si Matěj to razítko postavil před sebe jako talisman. Prohlásil, že mu pomáhá formulovat patřičně paranoidní byrokratické formulace, které mě snad uspokojí. A když jsme se v neděli rozcházeli, tak mi to razítko věnoval. Abych prý nezapomněl, že je to všechno jenom hra.

Fyzická subjektivně-právní rozcvička

aneb o některých důležitých pojmech

Než se pustíme do širšího povídání o vnitřním uspořádání Junáka a o právních předpisech, probereme si v této „rozcvičkové“ kapitole několik klíčových pojmů, bez jejichž dobrého porozumění se v dalším textu neobejdeme.

Právní osobnost

První, čemu se pokusíme porozumět, je „právní osobnost“. Co tento pojem znamená? Stručně řečeno: schopnost mít práva a povinnosti upravené právními předpisy.

No to jsi mi to tedy vysvětlil!

A hele, razítko! Už jsem si říkal, kdy se asi objevíš. Tak hezky poslouchej a všechno pochopíš. Aspoň doufám...

Právní předpisy, tedy především zákony, vyhlášky a nařízení vlády ukládají nejrůznější povinnosti a zaručují různá práva. Například prodávající má povinnost upozornit na případné vady zboží, kupující má povinnost zaplatit za zboží jeho cenu. Nebo řečeno jinak: kupující má právo na zboží bez skrytých vad a prodávající má právo na peníze za zboží.

Práva a povinnosti mají především lidé. Každý člověk je od narození zapleten do složité sítě právních vztahů. Už nemluvně se může třeba stát dědicem nebo příjemcem daru.

Je ale zjevné, že práva a povinnosti nemají jenom lidé. Práva a povinnosti má třeba i škola, úřad, akciová společnost, politická strana, nadace, spolek a mnoho dalších. Na druhou stranu tušíme,

že třeba skupina cestujících, kteří se sešli v jednom vagónu vlaku, právní osobnost jako celek nemá. Každý z cestujících má sám za sebe svoje práva a povinnosti, ale celá skupina subjektem práva není. Jak tedy poznáme, kdo má právní osobnost a kdo ne?

Odpověď je vcelku jednoduchá:

Právní osobnost má každý člověk už od narození a dále mají právní osobnost subjekty, o nichž to stanoví zákon.

Tak moment! Tuhle říkali na čekatelkách, že středisko má právní subjektivitu a oddíl ne. To mi chceš namluvit, že nějaký zákon řeší skautské oddíly a střediska?

Tak prvně – jsem rád, že sis z čekatelek něco zapamatoval.

Nicméně pojem „právní subjektivita“ byl s občanským zákoníkem přijatým v roce 2012 nahrazen pojmem „právní osobnost“, každopádně obsahově je to pořád to samé.

Zákon samozřejmě neřeší konkrétně skautská střediska a oddíly. Ale existuje pro nás velmi důležitý zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. A ten říká, že právnické osoby mají právní osobnost. A jelikož Junák je spolek, což je typ právnické osoby, tak má právní osobnost. Stejně jako třeba Pionýr, Liga lesní moudrosti, Česká tábornická unie a mnoho dalších. A ten zákon dále říká, že stanovy spolku určí, které jeho jednotky (tzv. pobočné spolky) mají právní osobnost. A stanovy Junáka určují, že střediska právní osobnost mají a oddíly ne.

Tak ještě jednou: právní osobnost mají lidé a další subjekty, o kterých to stanoví zákon. V právu se lidem říká **fyzické osoby** a těm ostatním, kteří mají právní osobnost, ale nejsou to fyzické

osoby, se říká **právnícké osoby**. Právnícká osoba je tedy každý subjekt, který má práva a povinnosti, ale není to člověk. Právnícká osoba je ten subjekt, o kterém to stanoví zákon. Souhrnně se fyzické osoby a právnícké osoby obvykle nazývají jen „osoby“ (subjekty).

To je tedy jasné. Osoby (subjekty) mají právní osobnost.

Ano, docela jasné.

Svéprávnost

Dalším důležitým pojmem je **právní jednání**. Právním jednáním je nějaká činnost, která má právní důsledky. Právní jednání je tedy jasný a srozumitelný projev vůle k tomu, aby nastala nějaká právní skutečnost. Typickým právním jednáním je podpis smlouvy. *Zkus si teď představit úplně malé dítě. Nemluvně. Víme už, že má právní osobnost - může se třeba stát příjemcem daru. Je ale svéprávné?*

To asi těžko. Neumí ani mluvit, natož podepsat smlouvu. Kdepak.

A co když třeba povyroste? Představme si, že je mu osm. Myslíš, že už může uzavřít smlouvu?

Asi ne. Já si teda neumím představit žádné osmileté dítě, jak uzavírá smlouvu.

A to se zase mylíš. Já znám spoustu dětí, které uzavírají smlouvy.

Vážně???

Abychom tomu porozuměli, musíme si uvědomit, že uzavřená smlouva zdaleka nemusí mít písemnou podobu. Jen u některých typů smluv zákon vyžaduje, aby byly písemné, třeba smlouva na prodej nemovité věci. U většiny smluv však stačí k uzavření i nějaký jasný projev vůle. Představme si to naše osmileté dítě, jak stojí v pekařství, podává paní za pultem dvě koruny a říká: „prosil bych jeden rohlík“. A paní si od něj vezme peníze a podá mu rohlík. Právě uzavřeli kupní smlouvu.

Smlouvu o koupi rohlíku tedy osmileté dítě uzavřít může, se smlouvou o výměně tatínkova auta za novou počítačovou hru by ale asi neuspělo. Zákon říká, že plnou svéprávnost mají lidé dospělí, plnoletí, tedy starší osmnácti let. Ti mladší pak nejsou plně svéprávní, ale jsou způsobilí k právním jednáním přiměřeným jejich vyspělosti. Jednání, které jejich věku a schopnostem nejsou přiměřené, za ně dělají jejich rodiče.

Možná se někomu vnucuje otázka, jak se pozná, že nějaké právní jednání je schopnostem dítěte přiměřené. Odpověď není vůbec jednoduchá a ve sporných případech by to řešil soud. A ten by zjišťoval, zda si dítě bylo vědomo v plném rozsahu důsledků svého jednání a zda „vědělo, co dělá.“

Statutární orgán

Jak je to s právníckými osobami? Jak ty činí právní jednání? Junák má padesát tisíc členů, asi nemůžou smlouvu postupně podepsat všichni.

Za právníckou osobu musí dělat právní úkony nějaký orgán. A tak

zákon zavádí pojem **statutární orgán**. Stručně řečeno je to univerzální zástupce, který svou právnickou osobu může zastoupit vždy a ve všech jednáních, ba dokonce ho ze zákona nelze omezit (kdykoliv zastupuje, zastupuje platně, bez ohledu na cokoliv).

Kdo je statutárním orgánem, to stanoví přímo zákon, nebo k tomu zmocní statut, stanovy, zakládací listina nebo nějaký jiný „základní dokument“ organizace. Zákon stanoví, že statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným (eseróčka) je jednatel, statutárním orgánem nadace je správní rada. A zákon stanoví, že statutárním orgánem spolku je ten, koho určí stanovy. Stanovy Junáka kupříkladu určují, že statutárním orgánem je starosta.

Statutární orgán je ten, kdo může jménem právnické osoby činit **veškerá** právní jednání. Za právnickou osobu ale mohou právně jednat i jiní její pracovníci nebo členové, pokud je to vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé. To přímo říká zákon. Jistě se zase můžeme ptát, co je „obvyklé“. Je asi obvyklé, že koupit rohlíky (jménem skautského střediska a na jeho účet) může prakticky kdokoliv - i děti. Nájemní smlouva na nemovitou věc (klubovnu) už by asi mohla být sporná. A případný spor by opět rozhodoval soud.

Stanovy Junáka

28. – 30. 3. 2014 se uskutečnil XIV. valný sněm Junáka – svazu skautů a skautek ČR. Na tomto sněmu byly schváleny nové stanovy. Došlo k výrazným změnám v některých oblastech. Byla například schválena změna názvu na Junák – český skaut, z.s.

Nastalo období, kdy je nutné novým Stanovám Junáka přizpůsobit také všechny řády a směrnice, které na ně jako dokumenty nižší právní síly navazují. A vzhledem k tomu, že rozumnou novelu řádu neseíše jeden člověk za jedno odpoledne, ale jde o komplikovaný a dlouhý proces, není ještě dnes většina řádů patřičně novelizována.

Rozeberme tedy společně s naším „natvrdlým“ razítkem podrobně Stanovy Junáka – českého skauta, z.s. , které jsou aktuální a pro chod organizace zcela zásadní, a zároveň si vysvětleme základy organizační struktury Junáka a nejdůležitější funkce pro život střediska i celé organizace. O dalších rádech se zmíníme jen okrajově. A mimochodem dál už budeme místo „Stanovy Junáka – českého skauta, z.s.“ psát jenom „Stanovy“. Razítko, bude ti jasné, o kterých stanovách je řeč?

To že jsem ze dřeva ještě neznamená, že jsem natvrdlé, a vůbec nech si ty fůrky a pojď radši k věci!

Tak tedy do toho. Stanovy, jak jistě ví už každé vlče, jsou nejvyšším vnitřním právním dokumentem Junáka, který je závazný pro každého člena hnutí i pro všechny organizační a výchovné jednotky. Všechny ostatní vnitřní dokumenty organizace (řády, směrnice, usnesení sněmů i rad organizačních jednotek a další) logicky nesmějí Stanovám odporovat.

Hlava I. – Základní ustanovení

První hlava Stanov obsahuje ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ, která říkají, že:

- **Junák – český skaut, z.s. je dobrovolný, nezávislý a nepolitický spolek, jehož posláním a účelem je – v souladu s principy a metodami stanovenými zakladatelem skautského hnutí Robertem Baden-Powellem a zakladatelem českého skautingu A. B. Svojsíkem – podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí; jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k nejvyšší Pravdě a Lásce; sobě samým; bližním, vlasti, celému lidskému společenství a přírodě.**
- Junák – český skaut, z.s. (dále jen Junák) je veřejně prospěšným spolkem ve smyslu občanského zákoníku, jeho sídlem je Praha, působí na území České republiky.
- **Znakem Junáka je lilie s hlavou chodského psa ve štítu na trojlístku.**
- Junák se hlásí k poslání, principům a metodám světových skautských organizací, kterých je členem
  - a) World Association of Girl Guides and Girl Scouts (WAGGGS),
  - b) World Organization of the Scout Movement (WOSM) a
  - c) International Scout and Guide Fellowship (ISGF).
- Předmětem činnosti Junáka je aktivní naplňování shora uvedeného poslání. Podpora všestranného rozvoje dětí a

mládeže zahrnuje mimo jiné pořádání schůzek, výprav, táborů, setkání a her; vzdělávací, výchovné, kulturní, praktické, sportovní i další volnočasové aktivity; vydávání vzdělávacích, výchovných, metodických a dalších materiálů a publikací; pořádání kurzů a školení; činnost při ochraně přírody a krajiny; účast na životě občanské společnosti a rozvoji demokratické angažovanosti; sociální aktivity a podporu znevýhodněných skupin obyvatelstva; dobrovolnictví; prevenci před vznikem závislosti a dalších sociálně-patologických jevů; materiální a technickou podporu činnosti; provoz kluboven, základen, tábořišť i vzdělávacích center, podporu členů Junáka a péči o ně; činnost při správě organizace.

Tady asi není nutný další komentář, snad jen stojí za povšimnutí, že úplný název naší organizace zní „Junák – český skaut, z.s.“, nikoliv dřívější „Junák – svaz skautů a skautek ČR“, nebo snad dokonce „Český Junák“. Uvnitř organizace se také používá jen zkrácený název „Junák“, ale vždy, když někde uvádíme „úřední“ název, píšeme ho přesně podle Stanov. Přesná pravidla pro vytváření a používání názvů jednotek najdeme ve Směrnici k označování organizačních jednotek.

Dále první bod popisuje POSLÁNÍ JUNÁKA a toho si každý vůdce musí být náležitě vědom.

Mezinárodní skautské organizace si také zaslouží podrobnější zmínku, ty však dostanou prostor dále v textu.

Ještě moment. Jak je to se znkem Junáka? Smíme mít lilii bez souhlasu někoho z ústředí na oddílovém tričku?

Kdokoli je členem Junáka může v souvislosti s Junákem lilii

používat. Výslovně mu to dovoluje článek 18 Stanov (Každý člen Junáka má právo ...nosit skautský kroj a užívat skautské symboly.) Použití znaku jinou firmou či organizací zabraňuje ochranná známka. Pokud by tě to zajímalo víc – ale moc na to nevypadáš – přečti si Řád pro ochranné známky Junáka.

Hlava II. – Principy a metoda skautské výchovy

Zde Stanovy výslovně uvádějí znění tří základních principů, i skautského slibu a zákona, jejich výklad však přenechejme spíše oboru Myšlenkové základy skautingu a historie a spokojme se s tím, že víme, že ve Stanovách jsou základní principy zakotveny a jsou tak jednoznačně závazné pro každého člena hnutí. I kdokoli mimo organizaci si z nich může udělat představu o zaměření našeho hnutí.

Druhá hlava nově obsahuje i SKAUTSKOU VÝCHOVNOU METODU, tedy prostředky, které dobrý vůdce dnes a denně používá v činnosti svého oddílu (mj. hra, pobyt v přírodě...), z hlediska organizace stačí vědět, že je Stanovy uvádějí, podrobně se o nich asi budete bavit spíše s instruktory a Polluxy, až si bude povídat o programu oddílu.

Hlava III. – Členové

Z hlediska našeho oboru je naopak velmi důležitou hlavou třetí, která upravuje ČLENSTVÍ V JUNÁKU, a kde se o něm píše:

- **Členem Junáka se může stát každý člověk, který souhlasí s posláním, principy a výchovnou metodou skautského hnutí.**

Takže nějaký Řek, který tady bydlí, se může stát členem Junáka?

Razítko! Každý člověk, který souhlasí s posláním, principy a výchovnou metodou skautského hnutí se může stát členem Junáka. Národnost, ani státní příslušnost nehraje roli.

- Dospělí mohou být členy Junáka, jen pokud aktivně podporují jeho poslání. Dospělí, kteří navíc chtějí rozvíjet vlastní činnost v souladu s posláním ISGF, mohou být členy Kmene dospělých. Postavení Kmene dospělých stanoví řád.
- O přijetí za člena rozhoduje, nestanoví-li řád jinak základní organizační jednotka, u které jednotlivec požádal o členství odevzdáním závazné přihlášky. Rozhodnutí o přijetí náleží statutárnímu orgánu jednotky, nestanoví-li vnitřní právo jinak.
- Členství vzniká zápisem do seznamu členů. Zápis provede organizační jednotka, která o přijetí člena rozhodla. Činovníkům je zpřístupněn seznam členů, v rozsahu odpovídajícím jejich funkci; ostatním členům Junáka je zpřístupněn seznam členů, kteří takové zpřístupnění neodmítli či případně neomezili.
- Zápisem do seznamu členů vzniká rovněž členství v příslušné základní či zvláštní organizační jednotce jakož i členství ve všech organizačních jednotkách jí nadřizovaných. Jednotlivec může být členem několika základních či zvláštních organizačních jednotek, v takovém případě je vždy v jedné z nich členem řádným a v ostatních

hostujícím.

- Členství v Junáku a všech organizačních jednotkách zaniká výmazem ze seznamu členů na základě:
  - a) vystoupení, tj. dobrovolného rozhodnutí člena o ukončení členství;
  - b) vyloučení člena pro vážné porušení jeho povinností; rozhodnutí o vyloučení náleží disciplinárnímu orgánu. Vyloučení je překážkou opětovného přijetí po dobu stanovenou v rozhodnutí o vyloučení a po tuto dobu je tato skutečnost vedena v seznamu členů;
  - c) rozhodnutí organizační jednotky, které měl člen projevit vůli pokračovat v členství a neučinil tak ani po výzvě v přiměřené lhůtě. Řád výslovně stanoví, které okolnosti na straně člena jsou nedílnou součástí vůle pokračovat v členství;
  - d) rozhodnutí organizační jednotky o ukončení členství člena mladšího 15 let pro vážné překážky bránící účasti na výchovné činnosti jednotky; takové rozhodnutí není překážkou jeho přijetí za člena jinou nebo později i stejnou organizační jednotkou;
  - e) zániku organizační jednotky, jíž je řádným členem, pokud zaniká bez právního nástupce, nebo
  - f) úmrtí člena.
- Výmazem ze seznamu členů zanikají členství ve všech organizačních jednotkách i Junáku.
- Změna členství v základních či zvláštních organizačních jednotkách vzniká zápisem této skutečnosti do seznamu

členů; tím zároveň dochází ke změně členství v nadřízených organizačních jednotkách.

Já jsem poněkud jednodušší a chápu to tedy takhle, skautem se stanu, když odevzdám přihlášku a zaplatím registrační poplatek, nějaká organizační jednotka mě přijme a zapíše do nějakého seznamu členů. Členem Junáka přestanu být, když mě vymažou ze seznamu členů, protože budu chtít samo odejít, pokud nezaplatím příspěvek nebo pokud mě za něco vyloučí. Je to tak správně?

V zásadě ano. Tím seznamem členů se myslí SkautIS, do kterého je nutné každého člena zapsat a při zániku členství vymazat. Jen s vylučováním členů je to poněkud složitější, zejména u dospělých (pokud neodejdou sami) o něm musí rozhodnout Výkonná rada a její rozhodnutí musí přezkoumat Rozhodčí a smírčí rada, o kterých si povíme později.

Ještě pozor na pojmy, skautem se teoreticky můžeš stát lečjak a leckdy (třebas pivním), pod pojmem skaut mají různí lidé různé představy a někdo by možná protestoval proti faktu, že jedině člen Junáka je pravým skautem, z právního hlediska vše výše uvedené platí pouze pro členy naší organizace – Junáka.

Třetí hlava dále popisuje PRÁVA A POVINNOSTI členů Junáka, a to takto:

- Každý člen má zejména tato práva:
  - a) podílet se na činnosti Junáka,
  - b) nosit skautský kroj a užívat skautské symboly,

- c) být přiměřeně informován o skutečnostech, souvisejících s činností Junáka,
- d) získávat skautskou kvalifikaci podle svých schopností a
- e) podávat návrhy, připomínky a stížnosti.

Tato práva mohou být omezena jen řádem.

- Každý člen je zejména povinen:
  - a) naplňovat poslání, principy a metody skautského hnutí,
  - b) složit skautský slib a řídit se jím,
  - c) řídit se vnitřním právem podle hlavy šesté,
  - d) platit členské příspěvky a
  - e) neprodleně aktualizovat své údaje v seznamu členů.
- Uznáním výjimečných zásluh členům Junáka je přiznání čestného členství. Čestní členové mají postavení členů řádných s výjimkami stanovenými řádem.

Hlava IV. – Činovníci

Čtvrtá hlava Stanov popisuje OBECNÁ PRAVIDLA PRO ČINOVNÍKY. Popisuje, kdo může být činovníkem a kdy zaniká výkon funkce. Nově je ve čtvrté hlavě uveden i činovnický slib.

- Junák je činovnickou demokracií v tom smyslu, že odpovědnost za řízení organizace a právo i povinnost podílet se na rozhodování mají činovníci nebo jimi volení delegáti sněmů; ostatní osoby jen tehdy, je-li tak určeno vnitřním právem.

- Činovníkem se rozumí člen Junáka, který přijal spoluodpovědnost za naplňování poslání Junáka v souladu s principy vymezenými Stanovami tím, že přijal činovnickou funkci, s níž je spojena působnost podle vnitřního práva.
- Činovníkem se může stát jen osoba k výkonu funkce způsobilá. Osoba nezletilá se může stát činovníkem, jen pokud se jedná o funkci, pro kterou to určí řád, a je-li k tomu dostatečně vyspělá.

**Ehm...zeptám se trochu jako proslulý pan
Hujer...Mohlo bych tedy i já být náčelníkem,
kdybych...**

No Ty asi těžko, nevím, kdo by volil takové „hloupoučké“ razítko, ale pokud bys jako člen Junáka dosáhlo potřebné kvalifikace a Valný sněm Junáka Tě zvolil (jak si povíme dále), teoreticky to možné je.

- Výkon funkce činovníků, nestanoví-li řád jinak, končí:
  - a) odstoupením činovníka z funkce,
  - b) rozhodnutím orgánu, který činovníka ustanovil, nebo orgánu, kterému tuto pravomoc svěřují vnitřní předpisy,
  - c) ustanovením nového činovníka do této funkce,
  - d) disciplinárním rozhodnutím,
  - e) zánikem členství, nebo
  - f) uplynutím lhůty, která byla při volbě nebo jmenování výslovně stanovena, nebo naplněním účelu, pro který

byla funkce ustavena.

- Činovník může ze své funkce odstoupit. Vůli odstoupit sdělí Junáku nebo organizační jednotce, u níž funkci vykonává. Výkon funkce končí uplynutím dvouměsíční lhůty od sdělení o odstoupení nebo jiným sjednaným dnem.
- Výkon funkce činovníků je v případech stanovených řádem možné dočasně pozastavit a případně po tuto dobu svěřit výkon funkce jiné osobě.
- Ten, jemuž skončil nebo byl pozastaven výkon činovnické funkce, odpovídá za její předání.
- Všichni činovníci jsou povinni seznámit se s povinnostmi plynoucími z jejich funkce a plnit je odpovědně a jak nejlépe dovedou, vzdělávat se a pečovat o rozvoj své osobnosti.
- Činovníci, jimž byla svěřena výchova mládeže, jsou povinni vychovávat ji v duchu základních principů skautského hnutí.
- Činovníci skládají slib ve znění: „Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe, sloužit výchově mládeže v duchu skautského slibu a zákona.“ Slib lze doplnit dobrovolným dodatkem: „K tomu mi pomáhej Bůh.“

Činovník by tedy měl plnit svojí funkci zodpovědně a tak, aby tuto funkci po něm mohl převzít jeho nástupce. Měl by vědět, co jeho funkce obnáší a měli by se řídit skautským posláním a výchovnou metodou, kterou má také přímo používat, pokud vychovává mládež.

Hlava V. – Organizační struktura

Oblíbeným odstavcem našeho oboru je Hlava pátá pojednávající o ORGANIZAČNÍ STRUKTUŘE JUNÁKA. Říká se v ní v zásadě toto:

Organizační struktura Junáka se skládá z jednotek základních, vyšších a zvláštních a z Junáka jako celku.

Junák jako celek je spolek a právnická osobou ve smyslu Občanského zákoníku. Junák jako celek smí být zrušen jen rozhodnutím Valného sněmu. Zakládání, slučování, dělení a rušení ostatních jednotek organizační struktury upravují vnitřní předpisy Junáka. Junák jako celek je spravován ústředními orgány (o kterých se dovíme dále).

Vyšší organizační jednotky (VOJ) jsou Junácké kraje a okresy. Ty svou působností zpravidla odpovídají krajům a bývalým okresům, jak je známe ze zeměpisu. Platí, že kraj spravuje několik okresů a je jim fakticky nadřízen. Okres je pak dále nadřízen základním organizačním jednotkám. Junácké kraje i okresy mají velmi podobný systém správních orgánů. Junácké kraje mají kratší tradici a existují teprve několik volebních období. Junácké okresy jsou naopak v některých případech rušeny (pokud například sdružují jen dvě střediska).

Nejvyšším orgánem každé jednotky je její sněm, který může rozhodovat o všem v rámci dané jednotky, co není upraveno předpisy ústředních orgánů či nadřízených jednotek a zároveň volí další orgány jednotky. Průběh sněmu je upraven řádem (na ten ještě přijde řeč).

Svolat sněm je však velmi náročné, a proto je pro období mezi sněmy volena **rada** dané jednotky, která rozhoduje o všech věcech, které sněm nebo předpisy ústředních orgánů neupravily. V jejím

čele pak stojí tzv. předseda rady, který je statutárním orgánem jednotky a jeho zástupce místopředseda rady. Složení rady upravují vnitřní řády Junáka, členy rady jsou vždy zástupci přímo podřízených jednotek, ve střediskové radě tedy jsou vedoucí oddílů, v okresní radě vedoucí středisek atd. Dále může sněm zvolit další členy rady. V jednotce také mohou působit další činovníci - zpravodajové pro různá odvětví činnosti (zejména výchovní a organizační), tajemník a hospodář, popř. pokladník a další – ti nicméně již zpravidla nejsou členy rady. To samozřejmě neznamená, že by se těch rad nesměli zúčastňovat. Jen na nich nemají hlasovací právo, pokud by jim nevyplývalo z jiné funkce (například kdyby vedoucí oddílu byl zároveň zpravodajem).

Hospodaření vyšší organizační jednotky (a všech podřízených) pak **kontroluje revizní komise** příslušné jednotky, kterou rovněž volí sněm a která je na radě jednotky zásadně nezávislá (aby ne, když ji má kontrolovat) a jejíž členové tudíž samozřejmě nemohou být členy této příslušné rady.

Vyšší i základní organizační jednotky Junáka mají právní osobnost, která je odvozena od právní osobnosti zakladatele (kterým je dle Občanského zákoníku ústředí). Kraje a okresy jsou nadřazeny střediskům.

Základní organizační jednotky Junáka jsou střediska (pěší skauti) a přístavy (vodní skauti). Jejich nejvyšším orgánem je rovněž sněm (střediska), který také volí radu (střediskovou), která středisko řídí mezi sněmy. V jejím čele stojí vůdce střediska, který je jeho statutárním orgánem, a jeho zástupce. Základní organizační jednotky pod sebou přímo sdružují jednotky výchovné, tedy oddíly, roje, smečky, kluby KD (Kmene dospělých, postaru nazývaného Kmen OS, tedy “oldskautů”) a potažmo i jednotlivé

členy. Výchovné jednotky, na rozdíl od základních i vyšších organizačních jednotek, nemají právní osobnost.

I středisko má svou revizní komisi.

Zvláštní organizační jednotky Junáka také nesmí zakládat další organizační jednotky a jsou založeny zvláštním statutem, tedy řádem schváleným Náčelnictvem, který určí jejich strukturu řízení, povinnosti práva a úkoly.

Pravomoci a povinnosti jednotlivých organizačních jednotek i jejich činovníků pak upravují vnitřní řády (zejména Organizační řád, Hospodářský řád, Revizní řád...).

Tak jak, razítko, je Ti to zřejmé?

Hmm...ani moc ne, ale zejména nevím, co je to status...Statoš...no ten starobní uragán a také právní osobnost.

Ty jsi ale hlava, tedy promiň, držátko děravé, právní osobnost i statutární zastoupení už jsme probrali v rozcvičce, koukej si to ještě jednou přečíst, nebo bude zle.

Hlava VI. – Vnitřní právo

Hlava šestá, která řeší VNITŘNÍ PRÁVO, je těžko smysluplně zkrátitelná, protože sílu a působnost vnitřních právních dokumentů je zkrátka nutné znát, což na druhé straně není těžké, protože má svou logiku. Nejprve si řekneme o tom, jak se v Junáku vlastně hlasuje.

Aby orgán směl přijmout nějaké usnesení, musí být na jednání přítomna alespoň polovina oprávněných členů. Pokud je přítomna polovina členů, může orgán o usnesení hlasovat. Hlasování je zjevné, ale na přání alespoň čtvrtiny přítomných se hlasuje tajně.

Usnesení je přijato, pokud pro něj hlasuje většina přítomných, ale v případech, které stanovuje vnitřní právo se tato hranice dá upravit.

Hlasovat se také dá mimo zasedání písemnou formou, nebo s využitím dálkových komunikačních prostředků.

Rozumíš tomu?

No...zjevné hlasování je asi to, že všichni zvednou ruku, jestli jsou pro nebo proti, ne? A tajné hlasování to jsou nějaké lístečky, co se hází do krabice, že jo? Ale ty většiny a poloviny...to mi nedochází.

No, vidíš, to zjevné a tajné hlasování jsi pochopilo docela dobře. Normálně se hlasuje tak, že se ví, jak kdo hlasoval. Ale pokud si alespoň čtvrtina přeje tajné hlasování, tak se hlasuje těmi lístečky, to je jeden z případů, kdy se musí většina podvolit menšině. Tři čtvrtiny chtějí hlasovat jen zvednutím ruky, čtvrtina chce lístečky ...a má je! Ale většinou rozhoduje většina. Takže když sedí třeba na radě deset lidí, musí jich být „PRO“ alespoň šest, protože to je většina. Pokud by „PRO“ byli čtyři, dva byli „PROTI“ a ostatní se zdrželi hlasování, tak návrh neprošel, protože nebyla většina „PRO“ (i když „PRO“ jich bylo víc, než „PROTI“). No a aby rada vůbec mohla hlasovat, musí se jich sejít alespoň polovina. Takže když má rada čtrnáct členů, musí se jich sejít alespoň sedm. Ted' už je ti to snad jasné.

Všechny jednotky a orgány Junáka se při své činnosti řídí právními předpisy a vnitřními předpisy a rozhodnutími. Jsou to v pořadí podle „právní síly“:

1. Stanovy,
2. řády,
3. směrnice Výkonné rady a
4. vyhlášky organizačních jednotek, přičemž vyhláška nadřízené organizační jednotky má vyšší právní sílu než vyhláška organizační jednotky jí podřízené.

To, že předpis má vyšší právní sílu znamená, že má přednost. Kdyby například nastal rozpor mezi Stanovami a nějakou směrnicí, tak pravdu mají Stanovy, protože mají vyšší právní sílu. Ostatně taková směrnice by se vůbec neměla vyskytnout, jak uvidíme dále.

Řády

Řády jsou dlouhodobě platné předpisy, které v návaznosti na Stanovy určují hlavní úkoly, práva a povinnosti členů, jednotek a orgánů Junáka a upravují vnitřní život Junáka.

Řády schvaluje Náčelnictvo a podepisují je náčelní , náčelník a starosta . Výjimkou je Řád Valného sněmu. Valný sněm, který se tímto řádem řídí, má právo do jeho obsahu mluvit a může ho změnit.

Směrnice

Směrnice jsou předpisy vydávané Výkonnou radou k jejichž vydání byla Výkonná rada zmocněna řádem nebo usnesením Náčelnictva, nebo které podrobněji rozpracovávají ustanovení některého řádu, nebo jimiž Výkonná rada naplňuje jiné své úkoly.

***

Pokud předpis nebo rozhodnutí nižší síly je v rozporu s předpisem nebo rozhodnutím vyšší síly, platnost sporné části nebo celého předpisu či rozhodnutí nadřízený orgán zruší nebo pozastaví. Představme si třeba, že středisková rada přijala usnesení, že

vůdcovských zkoušek, které bude pořádat, se mohou zúčastnit i uchazeči, kteří nemají čekatelskou zkoušku. Takové usnesení je v rozporu s již zmíněným Řádem pro vzdělávání činovnic a činovníků Junáka (ŘVČČJ). To by se samozřejmě vůbec stát nemělo, ale když už se to stane, pak nějaký nadřízený orgán (v tomto případě okresní rada nebo možná zpravodaj VRJ pro výchovu činovníků) takové rozhodnutí zruší. Mohl by také zrušit jen část přijatého usnesení, pokud by v jednom usnesení bylo zároveň rozhodnuto, že se zkoušky budou pořádat a že se jich mohou zúčastnit i uchazeči bez ČZ, stačilo by zrušit jeho druhou část.

Pokud je některé z ustanovení předpisů nebo rozhodnutí v rozporu s ustanovením předpisu nebo rozhodnutí stejné síly, použije se přednostně ustanovení, které obsahuje zvláštní úpravu oproti obecné. Nelze-li určit, které ustanovení je obecné a které zvláštní, použije se přednostně ustanovení pozdějšího předpisu nebo rozhodnutí. Zase pro ilustraci, představme si, že nejprve okresní rada přijme obecné usnesení, že vedením okresních akcí budou pověřováni jen volení členové okresní rady. To je jistě možné. Jenomže o něco později (dalším usnesením) pověří vedením okresního srazu bratra Voříška, který vůbec členem ORJ není. Mezi oběma usneseními je zjevně rozpor, co s ním? Pověření bratra Voříška je zjevně pro daný případ konkrétnější (tzv. „zvláštní úprava“), než obecné ustanovení o vedení okresních akcí (tzv. „obecná úprava“). Přednost má tedy usnesení druhé a br. Voříšek povede okresní sraz. Mimochodem, kdyby se nedalo rozhodnout, co je „obecné“ a co „zvláštní“, stejně by ten sraz vedl podle pravidla o pozdějším rozhodnutí.

Předpisy a rozhodnutí má právo vykládat orgán, který je přijal (protože ten nejlépe ví, co tím vlastně myslel) nebo orgán, který je

k tomu zmocněn, kupříkladu ŘVČČJ stanoví, že jej může vykládat i zpravodaj VRJ pro výchovu činovníků.

Další předpisy a rozhodnutí mohou vydávat orgány Junáka nebo činovníci, pokud je k tomu zmocní některý z řádů, ten také stanoví rozsah a působnost takového zmocnění. Kupříkladu ŘVČČJ stanoví, že vůdce lesní školy může stanovit další podmínky pro přijetí na lesní školu. Nebo Organizační řád stanoví, že okresní rada svolává okresní sněm a stanoví počet jeho delegátů. A mnoho dalších.

Já nevím, mám v tom nějaký hokej, je toho moc, můžeš mi to říct česky?

No zkusím to, ale jen velmi krátce a dokud nepochopíš, co stojí nahoře, stejně Ti to nepomůže. Tak to hlasování už je snad jasné. A s předpisy je to takhle - logicky největší sílu mají Stanovy, které může měnit jen Valný sněm, a to dvoutřetinovou většinou, po nich jsou nejsilnější Řády, které musí poměrně složitě schvalovat Náčelnictvo. Jim pak musí odpovídat Směrnice, které zpravidla z pověření Náčelnictva vydává Výkonná rada (VRJ). Každá organizační jednotka pak v rozsahu své působnosti může vydávat další předpisy, ale závazné pouze v rámci své oblasti působnosti, tedy ne pro celé hnutí a rozhodně vždy v souladu s předpisy silnějšími. Logicky zde platí poslušnost síly dokumentů podle orgánu, který je schválil (nejsilnější jsou předpisy přijaté sněmem, pak přijaté radou). Je to už jasnější?

Myslím, že ano. Ale ještě mě něco zajímá. Zjevně je teoreticky možné, že bude přijat slabší předpis v rozporu se silnějším. Co se stane, když se na to nepřijde, a co když ano, ale potom co s tím když stihl vzniknout průšvih?

No, kde není žalobce, není ani soudce, dokud si rozporu nikdo nevšimne, tak většinou slabší předpis platí, i když je fakticky chybný, a to až dokud někomu nezačne vadit. V momentě, kdy se na to pak přijde, ujme se věci „někdo shora“ a špatný slabší dokument zruší. Není však zpravidla možné jeho platnost zrušit zpětně a pokud tím vznikl „průšvih“ nelze ho přejít a říct, že vznikl kvůli špatnému předpisu, který byl později zrušen. Bylo by poměrně složité najít odpovědnost, ale nakonec by ji asi slízl příslušný statutární zástupce jednotky, která předpis vydala, či přímo ten, kdo jako jednotlivec pokyn vydal. Problematická by asi byla osobní odpovědnost za rozhodnutí sněmu.

Hlava VII. – Statutární orgány

Hlava sedmá mluví o STATUTÁRNÍCH ORGÁNECH a jednání jménem Junáka a jeho organizačních jednotek.

Každá organizační jednotka s právní osobností (a vůbec každá právnická osoba podle našich zákonů) má svůj statutární orgán (dále jen statutář).

Ten je fyzickou osobou (hmatatelným člověkem), která smí jednat navenek jménem celé organizační jednotky. Smí za ní podepisovat smlouvy, uzavírat obchody apod. Jakmile on za organizaci něco podepíše, je to jakoby s tím souhlasili všichni členové (proto si ho jako zástupce zvolili).

Podepíše-li se jménem organizace kdokoli jiný, může být platnost takového úkonu zpochybněna (s výjimkou případu, kdy má od statutáře k jednání plnou moc). Dokonce i když statutární orgán provede jménem organizace něco, co podle vnitřních předpisů Junáka nesmí, jeho jednání je právně platné (mimo Junáka nikoho nezajímá co říkají naše vnitřní předpisy, statutář je prostě statutářem), ale pokud tak způsobí škodu, je povinen ji Junáku nahradit. Pokud však způsobí škodu rozhodnutím, které mu bylo nadřízeným orgánem uloženo, není za ni hnutí odpovědný.

V Junáku, ale i jinde, je typické, že statutář má svého zástupce, který za nepřítomnosti statutáře přebírá jeho pravomoci a jehož rozhodnutí má pak naprosto stejnou váhu jako by jej učinil statutář.

Statutárním orgánem Junáka jako celku je starosta, jmenovaný náčelnictvem (viz dále), kterého případně zastupuje místostarosta. U organizačních jednotek je to pak vždy vedoucí organizační jednotky, tedy předseda příslušné rady (krajské u krajů, okresní u okresů), který má svého zástupce místopředsedu, u střediska je to jeho vůdce, popřípadě kapitán přístavu u vodních skautů, i tito činovníci pak mají své zástupce.

Ustanovení statutárních orgánů do funkcí na jednotlivých úrovních pak upravují Stanovy a Organizační řád. U zvláštních organizačních jednotek určí způsob ustanovení statutáře i jeho pravomoci statut příslušné jednotky.

Takže kdo není statusovním orgánem, třeba vůdce oddílu, nesmí podepsat ani nájemní smlouvu na tábořiště?

No, to není tak jednoduché. Občanský zákoník stanoví, že kromě statutárního orgánu mohou jednat jménem organizace: „Právníkou osobu zastupují její zaměstnanci v rozsahu obvyklém vzhledem k jejich zařazení nebo funkci; přitom rozhoduje stav, jak se jeví veřejnosti. ... (§166)“ Pokud by tedy s takovou smlouvou byli všichni spokojeni, nic by se nedělo. Kdyby ji ale někdo napadl, musel by rozhodnout soud, jestli je obvyklé, aby vůdce oddílu uzavíral nájemní smlouvu na tábořiště. V každém případě je dobře se „sichrovat“ a mít od vůdce střediska podepsanou plnou moc. Mimochodem vůdce oddílu samozřejmě může smlouvu uzavřít svým jménem (Já, Josef Vonásek..., uzavírám nájemní smlouvu na...), ale pak bude asi mít problém s vyúčtováním nájemného do táborové pokladny. A ten orgán se jmenuje STATUTÁRNÍ, ty trumpeto.

A co má tedy dělat, aby to bylo správně?

Nechat smlouvu na jméno organizace a sehnat podpis vůdce střediska na smlouvu, nebo mít od něj podepsanou plnou moc k podpisu smlouvy.

Hlava VIII. - Ústřední orgány Junáka a jejich ustavení

Hlava osmá říká, jaké jsou Ústřední orgány Junáka a jejich ustavení:

Ústředními orgány Junáka jsou:

- Valný sněm Junáka,
- Náčelnictvo (NJ) v čele s náčelní a náčelníkem,

- Ústřední revizní komise Junáka (ÚRKJ) v čele s předsedou,
- Rozhodčí a smírčí rada Junáka (RSRJ) v čele s předsedou,
- Výkonná rada Junáka (VRJ) v čele se starostou.

Členové těchto orgánů jsou většinou demokraticky zvoleni (nebo demokraticky jmenováni):

- Většina delegátů Valného sněmu je volena „dole“, na střediskových, okresních a krajských sněmech. Delegáty Valného sněmu jsou ještě členové NJ, VRJ, ÚRKJ a RSRJ.
- Náčelní, místonáčelní (zástupkyně náčelní), náčelníka a místonáčelníka volí Valný sněm stejně jako pět dalších členek (žen) a pět dalších členů (mužů). Pak jsou v náčelnictvu ještě další lidé, o těch si řekneme dále.
- Sedm členů ÚRK volí sněm, ti si pak zvolí předsedu.
- Pět členů RSRJ volí sněm, ti si pak zvolí předsedu.
- Starostu Junáka jmenuje náčelnictvo. Jednotlivé členy Výkonné rady jmenuje starosta s předchozím souhlasem Náčelnictva.

O vyhlášeném výsledku voleb na Valném sněmu Junáka se pořizuje notářsky ověřený zápis. V případě, že některý z delegátů vznesl v průběhu sněmu námitku proti průběhu či výsledku voleb, rozhodne o dalším postupu svým usnesením Valný sněm Junáka. Pokud není námitka vznesena do konce sněmu, nemůže již být výsledek voleb napaden později. V praxi to znamená, že se nikdo nemůže pokusit zpochybnit výsledek voleb poté, co se sněm rozešel. Kdo nepodal námitku včas, „nechť mlčí navždy“.

Příprava a průběh voleb se řídí Řádem Valného sněmu Junáka, který schvaluje NJ a předkládá jej k potvrzení Valnému sněmu. Pokud ten znění řádu nepřijme, musí svým usnesením přijmout Volební řád nový.

Za členy Náčelnictva Junáka volí sněm pět žen a pět mužů. Pokud jedněch či druhých kandiduje menší počet, zůstávají jejich mandáty neobsazené a počet členů Náčelnictva Junáka se tak dočasně sníží.

Za členy Ústřední revizní komise Junáka volí sněm sedm členů či členek Junáka bez ohledu na pohlaví. Pokud je počet kandidátů nižší než sedm, může Ústřední revizní komise Junáka kooptovat další členy až na plný počet.

Za členy Rozhodčí a smírčí rady Junáka volí sněm pět členů či členek Junáka bez ohledu na pohlaví. Pokud je počet kandidátů nižší než pět, může Rozhodčí a smírčí rada Junáka kooptovat další členy až na plný počet.

Ve volbách jsou vždy zvoleni kandidáti, kteří obdrželi nejvyšší počet hlasů, a to bez ohledu na počet těchto hlasů. Při rovnosti hlasů sněm rozhodne svým usnesením o tom, kdo z kandidátů má přednost. Nezvolení kandidáti se stávají náhradníky na příslušnou funkci v pořadí podle obdržovaných hlasů.

Pokud v období mezi volbami zanikne mandát náčelní, přebírá jej místonáčelní, její původní mandát místonáčelní tím zaniká. Pokud v období mezi volbami zanikne mandát místonáčelní, Náčelnictvo Junáka zvolí novou místonáčelní ze svého středu, tím zaniká její původní mandát členky Náčelnictva Junáka. Obdobně je tomu s mandátem náčelníka, respektive místonáčelníka.

Pokud zanikne v období mezi volbami mandát některého z členů Náčelnictva Junáka, přebírá jeho mandát náhradník, který je stejného pohlaví, obdržel nejvíce hlasů, s převzetím funkce souhlasí a nepřestal splňovat podmínky pro její výkon. Pokud žádný náhradník splňující tyto podmínky není, mandát zůstává

neobsazen a počet členů Náčelnictva Junáka se tak dočasně sníží.

Zkusme si tedy představit, že z nějakého důvodu skončí mandát náčelníka (vzdá se mandátu, přestane být členem Junáka, prostě jakýkoliv důvod). Místonáčelník se automaticky stane náčelníkem. Nového místonáčelníka zvolí NJ ze svého středu, tedy některého z „obyčejných“ členů „povýší“ na místonáčelníka. Tím se uvolní v NJ jedno místo a to obsadí ten muž, který mezi kandidáty skončil ve volbách „první pod čarou“. Pokud by už žádný náhradník nebyl, zůstane místo neobsazené, na rozdíl od ÚRK a RSRJ zde tedy není možné kooptování (viz dále).

Pokud zanikne mandát některého z členů Ústřední revizní komise Junáka nebo z členů Rozhodčí a smírčí rady Junáka, přebírá jeho mandát náhradník, který obdržel nejvíce hlasů, s převzetím funkce souhlasí a nepřestal splňovat podmínky pro její výkon. Pokud žádný náhradník splňující tyto podmínky není, příslušný orgán kooptuje nového člena z řad členů Junáka. Tato kooptace nabývá platnosti potvrzujícím usnesením Náčelnictva Junáka.

Tohle mi zní velmi jasně, jen nevím, co je to ko...ko...kopytování?

Jestli myslíš kooptování, tak Encyklopedie Universum praví: „Kooptace je přibrání dalšího nebo náhradního člena nějakého voleného sboru ne volbou, nýbrž rozhodnutím jeho volených členů.“ Tedy v našich podmínkách, pokud nebylo zvolen dostatek členů ÚRK nebo RSRJ, popřípadě někdo z těchto orgánů odešel a už není další náhradník, není nutné svolávat znovu Valný sněm, ale stačí, když si stávající členové daného orgánu doplní svůj počet (volí a hlasují pouze oni). A ještě mi dovol kontrolní otázku: Kolik členů ústředních orgánů tedy volí Valný sněm, dokážeš to spočítat?

Náčelník, náčelní, místonáčelník, místonáčelní, po pěti členech Náčelnictva za každý kmen, sedm členů ÚRK a pět členů RSRJ. Je-li tedy dost kandidátů, pak celkem 26 osob.

No výborně, ty mě překvapuješ.

Hlava IX. - Valný sněm Junáka

Valný sněm Junáka (dále jen „sněm“) je nejvyšším orgánem Junáka.

Sněm je schopen usnášení, je-li přítomna alespoň polovina oprávněných delegátů.

Sněm nadpoloviční většinou přítomných delegátů schvaluje, mění a vykládá Řád Valného sněmu a řídí se jím při svém jednání.

Návrh Řádu Valného sněmu zveřejní Náčelnictvo alespoň tři měsíce před sněmem.

Výhradně sněmu přísluší třípětinovou většinou na sněmu přítomných delegátů:

- schvalovat, případně měnit stanovy Junáka
- rozhodnout o zániku Junáka nebo o omezení jeho samostatnosti či svrchovanosti.

Sněmu přísluší volit náčelníky a místonáčelníky, členy náčelnictva (5 mužů, 5 žen), členy Ústřední revizní komise a Rozhodčí a smírcí rady Junáka.

Sněm prostou většinou přítomných delegátů s oprávněným hlasem:

- schvaluje zprávu o činnosti a zprávu o hospodaření předloženou Náčelnictvem Junáka,
- bere na vědomí zprávu Ústřední revizní komise Junáka a

zprávu Rozhodčí a smírčí rady Junáka,

- přijímá usnesení závazná pro všechny členy a orgány Junáka.

Návrhy usnesení, o nichž sněm hlasuje, mohou předkládat pouze: Náčelnictvo, Výkonná rada, sněm Kmene dospělých, Ústřední revizní komise, Rozhodčí a smírčí rada, sněmy junáckých krajů, rada či sněm organizační jednotky za předpokladu, že společný návrh předloží alespoň pět jednotek či alespoň tři jednotky vyšší, ústřední sraz kapitánů svolaný jako sněm podle vnitřního práva, alespoň čtvrtina delegátů Sněmu a orgány nebo osoby, které k tomu zmocní Řád Valného sněmu

Řád Valného sněmu může dále omezit právo předkládat návrhy usnesení, nebo vymežit, o kterých usneseních bude sněm jednat.

Pokud delegát v průběhu sněmu dojde k závěru, že přijetí některého z usnesení bylo v rozporu se schváleným Řádem Valného sněmu, může proti takovému postupu podat námitku. Po skončení Valného sněmu Junáka již jeho usnesení nelze napadnout z důvodu, že byla přijata v rozporu se schváleným Jednacím řádem Valného sněmu Junáka.

Delegáty sněmu jsou:

- činovníci Junáka zvolení organizačními jednotkami v poměru k počtu jejich členů. Jejich počet určí vnitřní předpis. Těchto delegátů musí být minimálně čtyři pětiny
- členové Náčelnictva, Výkonné rady, Ústřední revizní komise a Rozhodčí a smírčí rady.

Každý delegát sněmu má pouze jeden hlas, i když zastává několik činovníckých funkcí.

Sněm svolá Výkonná rada Junáka vždy, pokud je splněna některá z

těchto podmínek:

- ji tím pověří usnesení Náčelnictva,
- uplynulo více než 42 měsíců od konání posledního řádného Valného sněmu,
- není obsazena funkce náčelní nebo náčelníka déle než tři měsíce,
- požádá o to alespoň třetina delegátů posledního Valného sněmu,
- požádá o to alespoň čtvrtina všech činovníků, usnesením krajského sněmu o to požádá alespoň třetina junáckých krajů,
- Náčelnictvo po dobu 12 měsíců nepřijme žádné usnesení nebo
- Junáku tak ukládá platné právo.

Výkonná rada také může sněm svolat, pokud nepřijme-li Náčelnictvo žádné usnesení ve věci, kterou mu po dobu alespoň šesti měsíců opakovaně předkládala k rozhodnutí jako věc zásadního významu pro hnutí.

Sněm může být řádný nebo mimořádný. Za řádný sněm se považuje sněm, na němž proběhne úplná volba orgánů Junáka. Řádný sněm se koná zpravidla jednou za tři roky, nejpozději však do 42 měsíců od konání posledního řádného sněmu.

V obdobích mezi řádnými sněmy může být svolán mimořádný sněm, který má stejné pravomoci jako sněm řádný, s výjimkou úplné volby orgánů Junáka, a řídí se stejnými pravidly. Delegáty mimořádného sněmu jsou:

- delegáti, kteří příslušnou organizační jednotku zastupovali na posledním Valném sněmu Junáka, nebo

- delegáti nově zvolení na sněmu příslušné organizační jednotky v počtu odpovídajícím počtu delegátů na posledním Valném sněmu Junáka.

V obdobích mezi sněmy může Náčelnictvo Junáka vyhlásit korespondenční hlasování (obecněji „hlasování pomocí prostředků komunikace na dálku“) o otázkách, které jsou v pravomoci sněmu. Tohoto hlasování jsou oprávněni se účastnit členové Junáka, kteří by byli oprávněnými delegáty mimořádného sněmu (kdyby se konal ten, místo korespondenčního hlasování). Pokud se hlasování zúčastní alespoň polovina všech oprávněných osob a většina (případně tři pětiny, pokud jde o hlasování, kde je to vyžadováno) z nich se vysloví pro přijetí návrhu, je výsledek hlasování po jeho zveřejnění považován za právoplatné usnesení sněmu.

Je, myslím, důležité si všimnout, že návrh usnesení VS nemůže podat jen tak někdo a i vlastní svolání sněmu je poměrně komplikovanou záležitostí. Zajímavá je i možnost korespondenčního hlasování. Průběh sněmu a voleb je pak blíže upraven i Řádem Valného sněmu.

Hlava X. - Náčelnictvo

Mezi dvěma Valnými sněmy vládne Junáku Náčelnictvo, které je podřízeno jen stanovám a usnesením Valných sněmů. Jen Valnému sněmu se také zodpovídá ze své činnosti (tedy právně, morálně patrně nám všem).

Jeho členy jsou:

- náčelní a místonáčelní,
- náčelník a místonáčelník,
- členky a členové zvolení Valným sněmem (po pěti za každý kmen - celkem tedy deset, pokud je dostatek kandidátů),

- po jednom zástupci z každého junáckého kraje (celkem máme 14 krajů, tedy i 14 zástupců),
- náčelní či náčelník a místonáčelník či místonáčelní Kmene dospělých zvolení na sněmu Kmene dospělých,
- hlavní kapitánka či kapitán vodních skautů.

Členové NJ (a totéž platí i pro Ústřední revizní komisi a Rozhodčí a smírčí radu Junáka) nesmějí být zaměstnání v Junáku nebo kterékoliv z organizačních jednotek, pokud na dobu nezbytně nutnou neschválí většinou NJ výjimku. Pokud se člen NJ zaměstnancem stane, jeho mandát člena NJ tím zaniká. Stane-li se takto zaměstnaná osoba členem NJ, musí svůj zaměstnanecký poměr ukončit do 3 měsíců od převzetí mandátu, jinak mandát zaniká. Jinak může členství v NJ skončit dobrovolným odstoupením, odvoláním Valným sněmem, volbou nových členů (Valným sněmem, Krajskými sněmy) nebo vystoupením dotyčného z Junáka.

K činnosti Náčelnictva patří:

- schvaluje řady závazné pro všechny členy a orgány,
- jmenuje starostu a dává mu souhlas ke jmenování dalších členů Výkonné rady, schvaluje plán činnosti Výkonné rady, ukládá jí úkoly a kontroluje jejich plnění,
- schvaluje rozpočet a zprávu o hospodaření,
- stanovuje výši členských příspěvků pro Junáka (hlavní spolek),
- rozhoduje o kolektivním členství Junáka v jakékoliv organizaci,
- projednává a bere na vědomí zprávy a nálezy Ústřední revizní komise a Rozhodčí a smírčí rady,

- projednává návrhy, připomínky a podněty písemně mu podané ústředními orgány, vyššími organizačními jednotkami, zvláštními organizačními jednotkami a dalšími orgány či osobami, u kterých tak stanoví řád, který také určí náležitý postup,
- ustavuje pracovní skupiny Náčelnictva a projednává jejich návrhy,
- přijímá rozhodnutí, kterými řídí činnost svou a svých členů, svých pracovních orgánů a Výkonné rady a
- vykonává další úkoly svěřené Stanovami a usneseními Valného sněmu.

Rozhodnutí jsou vynášena výhradně prostřednictvím usnesení, přijatých na zasedáních NJ. NJ má i svůj jednací řád.

Usnesení je platné, pokud bylo navrženo v souladu s Jednacím řádem NJ a přijato nadpoloviční většinou přítomných.

Přítomných musí být alespoň polovina ze všech členů NJ (Má-li tedy náčelnictvo celkem 31 členů, musí jich být nejméně šestnáct přítomno a z nich musí být alespoň 9 pro.) Náčelník a náčelní mají právo vetovat přijetí usnesení (toto právo se nevztahuje na usnesení o Svolání Valného sněmu.) Využije-li náčelník nebo náčelní tohoto práva a v opakovaném hlasování, je usnesení přesto přijato minimálně třemi pětinami těch, co byli zvoleni na sněmu (náčelní, místonáčelní, náčelník, místonáčelník a 5 + 5 členů), usnesení je platné.

Žádný orgán či osoba nejsou oprávněny jednat jménem NJ a převzít jeho pravomoci, a NJ k tomu ani nemůže žádnou osobu či orgán zmocnit.

Náčelní a náčelník svolávají jednání NJ a jednáním předsedají

nebo jejich předsedáním pověřují další členy NJ, a to zpravidla po vzájemné dohodě a společně (nedojde-li k dohodě, střídají se v těchto pravomocích, vždy po šestiměsíčních obdobích, měřených od posledního řádného sněmu, přičemž začíná starší z nich).

Hlava XI. - Starosta a Výkonná rada Junáka

Hlava jedenáctá říká, co je to Výkonná rada Junáka (VRJ), co smí a nesmí.

Výkonná rada Junáka představuje v Junáku výkonnou moc, která se řídí Stanovami a Usneseními Valného sněmu a Náčelnictva Junáka a tvoří ji starosta, který je statutárním orgánem Junáka, jeden či více místostarostů, kteří podle určeného pořadí starostu zastupují v nepřítomnosti a další členové VRJ pověřeni výkonem funkce zpravodajů.

Členové VRJ nesmí být v Náčelnictvu a stejně jako členové Náčelnictva nesmí být zaměstnanci Junáka, pokud není jejich zaměstnáním přímo členství ve VRJ.

Starostu jmenuje Náčelnictvo, které jej nemůže odvolat; může pouze jmenovat starostu nového. Jednotlivé členy Výkonné rady jmenuje starosta s předchozím souhlasem Náčelnictva. Jednotlivé členy Výkonné rady odvolává starosta, a to samostatně; působnost odvolaného člena Výkonné rady se vrací do rukou starosty.

Náčelnictvo smí svým usnesením pozastavit nebo zrušit platnost libovolného rozhodnutí VRJ, náčelník nebo náčelní samostatně mohou platnost rozhodnutí VRJ pozastavit na 14 dní a do té doby musí svolat zasedání Náčelnictva, chtějí-li platnost dále omezit nebo zrušit.

VRJ může náčelnictvu předkládat ke schválení návrhy strategických materiálů, řádů či dalších usnesení.

VRJ zřizuje pro řešení úkolů jí příslušejících odbory nebo komise, svěřuje jim úkoly a sleduje jejich plnění. Do vedení těchto orgánů jmenuje činovníky, kteří jí jsou za jejich činnost odpovědní.

Pokud starosta ukončí výkon své funkce, aniž by byl jmenován starosta nový, stává se starostou bez dalšího místostarosta. V případě, že by místostarosta funkci nemohl nebo odmítl převzít, stává se starostou nejstarší ze členů VRJ, který je schopen a ochoten funkci převzít.

Nápadně mi to připomíná styl vedení našeho státu, neokopčili jsme to tak trošku?

To je dobrý postřeh, náčelnictvo opravdu připomíná parlament, který schvaluje zákony, státní rozpočet, dává důvěru vládě, atd., ale výkonné pravomoci nemá téměř žádné a naopak Výkonná rada připomíná vládu, která se musí podržovat vůli parlamentu sepsané v zákonech a usneseních, ale rozhoduje o všech operativních věcech a fakticky státu vládne.

Při detailním pohledu se najde i mnoho jemnějších podobností, například možnost návrhu zákonů vládou (u nás možnost návrhu řádu od VRJ), role starosty Junáka a premiéra a mnoho dalších.

Hlava XII. - Ústřední revizní komise

Hlava dvanáctá mluví o Ústřední revizní komisi Junáka. Ústřední revizní komise dohlíží, jsou-li záležitosti Junáka řádně vedeny a vykonává-li Junák činnost v souladu se Stanovami a právními předpisy, zejména kontroluje veškeré hospodaření Junáka. Ústřední revizní komise vykonává působnost a pravomoc kontrolní komise spolku ve smyslu ustanovení § 262 občanského zákoníku a dalších zákonů upravujících postavení kontrolní

komise spolku. O své činnosti podává zprávu sněmu. V mezidobí mezi sněmy podává zprávy Náčelnictvu Junáka a Výkonné radě Junáka, ty rovněž uvědomí o zjištěných závadách. Náčelnictvo Junáka a Výkonná rada Junáka jsou povinny zjednat v rámci svých možností nápravu a podat o tom zprávu ÚRKJ ve lhůtě stanovené Revizním řádem Junáka.

Jednání ÚRKJ řídí předseda, jehož ze svého středu volí členové ÚRKJ. Předsedu ÚRKJ zastupuje obdobně zvolený místopředseda. Z titulu své funkce může předseda ÚRKJ navštěvovat i zasedání Náčelnictva jako host.

Členové ÚRKJ nemohou vykonávat žádnou jinou funkci v ústředních orgánech (aby byli nezávislí), ale mohou mít třeba nějakou funkci „dole“ na středisku, okresu apod. Také nesmí být v Junáku zaměstnání, ani na ústředí, ani kdekoliv jinde. Důvodem je opět to, aby je někdo nemohl nežádoucím způsobem ovlivňovat.

Činnost ÚRKJ se řídí Revizním řádem Junáka, který schvaluje Náčelnictvo Junáka.

Ústřední revizní komise (lidově revizka) je pro Junáka něco jako je pro Českou Republiku Nejvyšší kontrolní úřad.

A proč takového strašáka máme, nebylo by lepší nechat to radši být a spolehnout se, že je všechno buď v pořádku nebo to nikdo nenajde?

V zásadě nebylo. Pokud si najdeme chybu sami, leckdy ji lze bez výraznějších následků napravit, v momentě kdy chybu najde opravdový NKÚ nebo Finanční úřad, je zpravidla nadobro zle. Navíc pro všechny, kteří vedou vše tak jak mají, je dobrá revizka nadějí, že pokud odhalí chyby, ukáže na chybující jednotlivce nebo

jednotlivé organizační jednotky a průšvih (např. zablokování všech dotací pro hnutí, které může být vyvoláno drobným daňovým nedoplatkem jediného střediska) tak neponese celá organizace.

Hlava XIII. - Rozhodčí a smírčí rada

V Hlavě třinácté je psáno o Rozhodčí a smírčí radě Junáka. Rozhodčí a smírčí rada (RSRJ) je ústřední orgán Junáka, který řeší závažné spory uvnitř organizace a dbá na to, aby orgány Junáka ve svých rozhodnutích postupovaly v souladu s vnitřním právem.

Rozhodčí a smírčí rada vykonává působnost a pravomoc rozhodčí komise spolku ve smyslu ustanovení § 265 občanského zákoníku a dalších zákonů upravujících postavení rozhodčí komise spolku.

RSRJ rozhoduje v době mezi Valnými sněmy o výkladu stanov a usnesení Valného sněmu Junáka. Rozhodnutí o výkladu stanov nebo usnesení Valného sněmu Junáka je konečné a změnit je může pouze Valný sněm Junáka.

RSRJ přezkoumává každé rozhodnutí o vyloučení dospělého člena Junáka a může je zrušit. Rozhodnutí o vyloučení dospělého člena Junáka není platné, dokud k němu RSRJ nevydá své rozhodnutí.

RSRJ usiluje o to, aby každý spor byl řešen smírně. Dbá při tom, aby jeho účastníci i další orgány a činovníci Junáka postupovali v souladu se závaznými předpisy a v duchu skautského slibu a zákona. RSRJ rovněž dbá na to, aby každý z účastníků sporu měl spravedlivou možnost obhájit před RSRJ své stanovisko a názor.

Členové RSRJ nemohou vykonávat žádnou jinou funkci v ústředních orgánech Junáka ani být v Junáku zaměstnáni.

Jednání RSRJ řídí předseda, kterého ze svého středu volí členové RSRJ, zastupuje ho obdobně zvolený místopředseda.

RSRJ představuje v Junáku poslední složku dělby moci, jak ji známe z demokratických systémů - moc soudní, která dohlíží na dodržování legislativních předpisů vydaných Náčelnictvem, ale také silou ještě vyšší tedy Valným sněmem. Logicky tedy musí být na všech orgánech vyjma Valného sněmu nezávislá.

Hlava XIV. - Přechodná a závěrečná ustanovení

Hlava čtrnáctá pak už obsahuje jen Přechodná a závěrečná ustanovení. Ta řeší jak se mění to, co bylo dřívějšími stanovami upraveno odlišně, dále třeba stanovení likvidátorů nebo opatrovníků organizačních jednotek, vztah Stanov k některým ustanovením Občanského zákoníku a další technické věci.

Organizační struktura Junáka

V části stanov jsme si povídali o ústředních orgánech Junáka a lehce jsme nakoukli, jak vypadá struktura střediska (základní organizační jednotka - dále ZOJ) a struktura okresů a krajů (vyšší organizační jednotky - dále VOJ). Nyní se na obě skupiny podíváme více do hloubky.

Orgány jednotek

Organizační strukturu organizační jednotky si zkusíme vysvětlit na středisku. Každé středisko má právní osobnost, která je odvozena od právní osobnosti jejich zakladatele, kterým je Junák jako celek. Hlavním úkolem středisek je řídit a zajišťovat skautskou výchovu dětí v daném místě působení, poskytovat materiální a technické zázemí výchovným jednotkám (jednotlivým oddílům) a sdružovat i organizovat členy Junáka. Obecně se dá říci, že se středisko snaží podpořit své jednotlivé oddíly tak, aby mohly co nejlépe fungovat. Minimální počet výchovných jednotek na jednom středisku jsou tři oddíly, z toho alespoň dva musí být oddíly dětské (tedy se členy mladšími 18 let).

Nyní se podíváme na to, kdo takové středisko řídí a vede.

Nejvyšším orgánem organizační jednotky je její sněm, který je

oprávněn rozhodovat o všech věcech příslušné jednotky, do jeho pravomocí patří zejména volba rady OJ, volba revizní komise OJ, volba statutárního orgánu OJ spolu s jeho zástupcem a volba delegátů na sněmy nadřízených OJ. Mimo tyto volební procedury sněm smí přijímat závazná rozhodnutí pro činnost OJ. O průběhu sněmu a kdo se ho smí zúčastnit si povíme v následující kapitole.

V období mezi sněmy je nejvyšším řídicím orgánem střediska jeho rada. Členy rady jsou vedoucí střediska (tj. statutární orgán) a jeho zástupce, případně případně další sněmem volení členové (jejich počet určí sněm) a dále vedoucí oddílů (ti jsou členy rady automaticky z titulu své funkce). Střediskové radě přísluší zejména schvalovat rozpočet a plán činnosti střediska, rozhodovat o výši členského příspěvku, přijímat vnitřní předpisy pro středisko, schvalovat velké akce, ukládat úkoly vedoucímu střediska a schvalovat návrhy vedoucího střediska na jmenování zpravodajů.

Aha -tak skauti mají taky špionáž? ...a dělají ji ti volní a jmenovití zpravodajci??

Určitě máš namysli zpravodaje, kteří tu ale určitě nejsou kvůli žádné špionáži! Zpravodajové jsou ti, kteří jsou ustavení pro výkon nějaké činnosti, tedy nějaké dlouhodobé činnosti, která souvisí s řízením střediska a zajišťováním jeho chodu, a se kterou jsou spojeny řídicí, kontrolní nebo jiné pravomoci. Zpravodaje je oprávněn s předchozím souhlasem rady jmenovat vedoucí střediska. Naopak odvolat zpravodaje může vedoucí střediska bez ohledu na názor rady, což je pochopitelné, když má za chod střediska odpovědnost. Zpravodajové tedy nejsou automaticky členy rady, byť není vyloučeno, aby zpravodaj byl zároveň voleným členem rady nebo členem rady z titulu funkce vedoucího oddílu.

Dalším řídicím orgánem je vedoucí OJ, který vždy vykonává působnost statutárního orgánu. Vedoucí jedná jménem své jednotky a za své jednání nese plnou právní zodpovědnost. Také má právo rozhodovat o všech věcech ohledně střediska, které si do své kompetence nevyhradily sněm ani rada.

Každá organizační jednotka, tedy i naše středisko, má svoji revizní komisi. Revizní komise reviduje, kontroluje činnost jednotky a její hospodaření a o své činnosti informuje ostatní orgány střediska. Revizní komise je na středisku složena alespoň ze tří členů.

Tolik asi ke středisku jako základní organizační jednotce. U vyšších organizačních jednotek je situace velmi podobná. Nejvyšším orgánem Junáckých okresů a krajů je taktéž sněm, mezi jednotlivými sněmy je pak nejvyšším řídicím orgánem rada příslušné jednotky, v čele s předsedou, který (podobně jako vedoucí střediska) vykonává působnost statutárního orgánu. Členem rady vyšší organizační jednotky je tedy její předseda a místopředseda, volení členové rady a z titulu své funkce jsou to vedoucí porízených organizačních jednotek (funguje tu stejný mechanismus jako u střediska, kdy mají stejné právo na účast v radě vůdci oddílů). Stejně jako u základních organizačních jednotek funguje i tady revizní komise. Úkolem VOJ je podporovat skautskou výchovu dětí a mládeže v dané oblasti, zvyšovat její úroveň a kvalitu, poskytovat zázemí pro své OJ a zároveň sdružovat, organizovat a řídit tyto OJ. Obecně platí, že každá VOJ je nadřízená alespoň třem OJ, tedy každý okres má pod sebou alespoň tři střediska a každý kraj má alespoň tři okresy.

Určitě můžete namítnout, že znáte kraj, kde neexistují okresy. Ano, je to možné, zpravidla se to stalo tam, kde okresy nebyly potřeba. Ať už z důvodu toho, že je to malý kraj co se týče členské

základny, anebo prostě nebyli činovníci, kteří by v okresech zastávali nezbytně nutné pozice. Je tedy naprosto v pořádku, že v některých krajích jsou střediska registrovaná přímo pod krajem.

Zkusme se teď podívat na zoubek volebním sněmům základních a vyšších organizačních jednotek (středisko, okres a kraj). Volební řád řeší volby do Ústředních orgánů – na střediscích, okresech a krajích to jsou jen delegáti Valného sněmu. Volby orgánů jednotek jsou popsány v Organizačním řádu, na který se teď podíváme. Nebudeme ho rozebírat bod po bodu jako Stanovy, ale zkusíme si raději popsat, jak má vypadat příprava a průběh volebního sněmu střediska, aby nebyl řád porušen. Na počátku přípravy každého sněmu je jeho Svolavatel, tedy rada příslušného střediska, která sněm svolá. Smí tak učinit kdykoli, ale musí neprodleně, pokud uplynulo minimálně 42 měsíců od posledního řádného sněmu, pokud byla vyzvána nadřízeným orgánem, pokud o to požádá alespoň 1/4 činovníků registrovaných ve středisku, nebo pokud o to požádá alespoň 1/3 delegátů minulého sněmu. V momentě, kdy se tedy dotyčná rada rozhodne uspořádat sněm, musí zvolit jeho termín a místo, a to tak, aby včas stihla akci technicky připravit a zároveň včas informovat všechny delegáty i radu nadřízené jednotky, tedy okresní (popř. krajskou tam, kde již okresy byly zrušeny). Nadřízená rada musí být o sněmu informována alespoň 30 dnů před jeho konáním.

Delegáty střediskového sněmu jsou všichni činovníci střediska (Obecně platí, že činovník je dospělý člen Junáka, zvolený či jmenovaný do funkce, např. vůdci oddílů a jejich zástupci, členové střediskové rady, členové revizní komise, zpravodajové střediska, činovníci vyšších organizačních jednotek a ústředních orgánů registrovaní ve středisku, instruktoři lesních škol a kurzů a členové zkušebních komisí).

Takže když už budu dospělý a budu zastávat funkci nástěnkáře družiny, na sněm jít nemůžu?

Podívej se razítko. Existuje příloha k organizačnímu řádu, kde jsou vypsány všechny funkce spolu s návodem, co je dobré v této pozici dělat a zároveň se tam píše i to, kdo může takovou funkci vykonávat. Pokud si přílohu přečteš tak zjistíš, že funkce nástěnkáře ti k pozici delegáta na sněmu stačit nebude. To ale neznamená, že by ses nemohlo jít na sněm své jednotky podívat! Všechny rady a i sněmy organizačních jednotek jsou otevřené všem lidem, které to zajímá.

Nejpozději 14 dní před sněmem jmenuje středisková rada Kandidátní komisi (KK). Ta má jednoho až tři členy, kterými by neměli být budoucí kandidáti na funkce (ale striktně zakázané to není). KK pak ústně i písemně přijímá návrhy na kandidáty pro jednotlivé funkce. Návrhy vyhodnocuje, a pokud shledá chyby (formální i věcné) upozorní na ně navrhovatele. Je-li návrh včas opraven, je přijat, jinak je vyřazen. Na začátku sněmu přednese KK zprávu o své činnosti a zdůvodní všechna vyřazení návrhů a stanoví termín, do kdy je možné ještě podávat návrhy na kandidáty. Po uplynutí tohoto termínu KK vyhotoví kandidátní listiny (seznamy kandidátů) a předá je pořadateli sněmu.

Pak už sněm volí tříčlennou Volební komisi. Tato komise si pak v ústraní zvolí předsedu a tajemníka, převezme od pořadatele sněmu definitivní kandidátní listiny a zajistí provedení voleb. Průběh samotných voleb pak řídí předseda Volební komise.

Volba je vždy tajná. Volí se vedoucí střediska ve dvojici se svým zástupcem (nebo zástupci). Volí se tedy dvojice (případně trojice)dohromady. Zvolena je ta dvojice(trojice), která dostane

nejvíce hlasů. Současně s tím probíhá volba členů revizní komise a případně dalších členů rady OJ (kteří mohou například vykonávat zpravodajské funkce). Volební komise sečte hlasy a zveřejní výsledek, který se také zaznamená do zápisu ze sněmu.

Pokud by ale kandidát na vedoucího nebo jeho zástupce zároveň kandidoval do nějaké jiné funkce, tak se volby rozdělí. Typicky se to může stát v případě, kdy bude kandidátů na vedoucího víc. Každý z nich pak může kandidovat ještě buď na člena rady, nebo do revizní komise. Vedoucí a jeho zástupce (nebo zástupci) by se volili jako první, a až po vyhlášení výsledků této volby by se pokračovalo volbou revizní komise a případně dalších členů rady. Z této volby ale automaticky vypadává ten, kdo byl v předchozí volbě zvolen vedoucím nebo zástupcem.

Celý sněm pak svým usnesením potvrdí, že volby proběhly regulérně. Tím vzniká mandát nové střediskové rady a zaniká mandát té dosavadní.

U sněmů vyšších org. jednotek je pak situace komplikovanější – zvyšují se počty členů komisí, prodlužují se lhůty pro jednotlivé úkony, ale mechanismus je v zásadě stejný. Samozřejmě u vyšších orgánů stoupají také požadavky na kvalifikaci kandidátů. Ovšem všude platí, není-li kandidát s dostatečnou kvalifikací, smí kandidovat i činovník nedostatečně kvalifikovaný.

No a co když žádný kandidát není? Někdo se vylosuje?

Ne, není-li kandidát na vůdce střediska či jeho zástupce, jednotka se zruší. Pokud není dost kandidátů do revizní komise, je možné někoho později kooptovat. A pokud není dost kandidátů na volené členy rady, sníží se jejich počet.

Nejdůležitější řády

Informace v předchozí kapitole vycházejí všechny z Organizačního řádu. Teď si ještě jen velmi v kostce povíme, co upravují další nejdůležitější řády.

Organizační řád

V něm jsou vymezeny povinnosti a pravomoci jednotlivých orgánů a činovníků Junáka.

Řád pro výchovu a vzdělávání činovníků a činovnic Junáka (zkráceně ŘVČČJ)

Upravuje činovnické vzdělávání, tedy zejména průběh a náplň vzdělávacích akcí a kvalifikačních zkoušek pro činovníky Junáka.

Hospodářský řád

Jak je už z názvu zřejmé, upravuje problematiku hospodaření organizačních jednotek Junáka, a to od ústředních orgánů až po středisko. Souvisí s ním Směrnice pro inventarizaci a Směrnice k proplácení cestovních náhrad.

Revizní řád

Ten říká, co všechno a jakou formou mají vykonávat revizní komise. Je závazný pro všechny od té ústřední až po poslední střediskovou revizní komisi.

Krojový řád

Každému je asi jasné, že vymezuje součásti skautského kroje, ale nesmíme zapomínat ani na krojová označení. Ta jsou podrobně popsána v příloze Krojového řádu.

Řád Rozhodčí a smírčí rady Junáka

Vymezuje pravomoci, určuje podmínky a principy a metody

jednání a rozhodování RSRJ.

Řád pro zakládání a rušení Zvláštních organizačních jednotek

Na některé specifické úkoly, které by přesahovaly běžnou činnost střediska (nebo okresu, kraje), si Junák zakládá takzvané Zvláštní organizační jednotky (ZvOJ). Jednou z nich je například Vzdělávací středisko Gemini, Tiskové a distribuční centrum (TDC), nebo třeba Skautský institut. Kromě toho, že tyto jednotky nezapadají do normální organizační struktury Junáka (nemají tedy většinou nadřízený okres nebo kraj, ale jsou řízené přímo ústředím) mají také velmi specifické podmínky fungování. To upravují jejich tzv. Statuty, každá ZvOJ má svůj statut, který přesně říká, jaké úkoly má vykonávat, kdo ji řídí a komu se zodpovídá.

.

Pro úplnost ještě uvedeme bez bližšího komentáře několik nejdůležitějších směrnic Výkonné rady Junáka, které se zásadním způsobem dotýkají všech členů Junáka. Jde zejména o:

- Směrnici k registraci
- Směrnici k vedení seznamu členů
- Směrnici pro ochranu osobních údajů
- Směrnici k Valnému sněmu a sněmům OJ Junáka

Mezinárodní skautské organizace

Junák je v současné době plnoprávným členem všech tří významných mezinárodních skautských organizací. Těmi organizacemi samozřejmě jsou:

WORLD ORGANISATION OF SCOUT MOVEMENT (WOSM)

- Je světovou organizací skautů sídlící od roku 1968 v Ženevě (předtím od roku 1920 do roku 1959 v Londýně a v letech 1959-68 v kanadské Ottawě). V současné době se mluví o přestěhování do malajského Kuala Lumpur.
- Momentálně sdružuje přes 40 milionů skautů a skautek (i dospělých) ve 161 členských organizacích.
- Sdružuje z každé členské země jen jednu skautskou organizaci (za ČR je to Junák – český skaut, z.s.), popř. jedinou federaci více organizací.
- Členské organizace musí mimo jiné prokázat svou legální existenci a činnost, souhlasit se skautskými principy, zákony, slibem a metodami, tak jak jsou uvedeny ve Stanovách WOSM, musí být nezávislé, nepolitické a dobrovolné, musí se registrovat a zaplatit příspěvky a musí oznámit každou změnu svých Stanov, než je přijata.

Orgány WOSM jsou tři:

- Světová skautská konference (World Scout Conference), kde má každá členská organizace nárok na šest zástupců. Světová konference se schází zpravidla jednou za tři roky a má obdobnou roli jako Valný sněm v Junáku. Je tedy vrcholným orgánem, smí upravovat Stanovy hnutí a schvalovat dlouhodobé strategie.
- Světová skautská rada (World Scout Committee), který je výkonným orgánem WOSM. Tvoří jej Generální sekretář, Pokladník a 12 členů volených Světovou konferencí (vždy na šest let, a to tak, že každé tři roky je obměněno 6 členů),

dále pak čestní členové jmenovaní před rokem 1971. Rada je hlavou WOSM mezi zasedáními a schází se dvakrát ročně. Může doporučovat členství nových zemí a rušit členství stávajících.

- Světová skautská kancelář je vlastně sekretariátem WOSM. V jejím čele stojí Generální sekretář WOSM a jeho zástupci. Skládá se z mezinárodního ústředí a mnoha národních kanceláří. Mezi její úkoly patří mimo jiné vedení administrativy, kontakt se členskými organizacemi a zastřešení pořádání významných mezinárodních akcí.

Rady a kanceláře WOSM fungují i na regionálních úrovních. WOSM spravuje mezinárodní skautské centrum ve Švýcarském Kanderstegu, Egyptské Káhiře a Chilském Picarquínu. WOSM každé čtyři roky pořádá světové Jamboree.

WORLD ASSOCIATION OF GIRL GUIDES AND GIRL SCOUTS (WAGGGS)

- sídlí od svého založení roku 1928 v Londýně (ale první světová konference skautek proběhla již roku 1920)
- v současnosti sdružuje přes 10 miliónů skautek ve 145 členských organizacích
- pracuje na velmi podobných principech jako WOSM – její orgány tvoří Světová konference (World Conference), Světová rada (World Board), Světová kancelář a regionální rady a kanceláře – obdobně jako u WOSM, pouze ve Světové konferenci má každá členská organizace jen dva zástupce
- na rozdíl od WOSM sdružuje až na malé výjimky jen dívky a ženy!

- WAGGGS spravuje čtyři světová centra (Our Challet – Švýcarsko, Pax Lodge – V. Británie, Sangam – Indie, Our Cabana – Mexiko)

INTERNATIONAL SCOUT AND GUIDE FELLOWSHIP (ISGF)

- sídlí v belgickém Bruselu
- organizace byla založena roku 1953 jako IFOFSAG (International Fellowship of Former Scouts And Guides), v roce 1996 pak byla přejmenována na ISGF
- sdružuje dospělé skauty a skautky členských organizací
- struktura organizace je obdobná jako u WOSM a WAGGGS

Na XIV. Valném sněmu v Litomyšli se Junák rozhodl, že všichni jeho členové i členky budou zaregistrováni jako členové WOSM. Členky Junáka jsou i nadále členkami WAGGGS.

Právo

Šmankote, zalistovalo jsem si všemi těmi stránkami, které se mi chystáš nacpat a úplně jsem z toho zezelenalo a já mám být sytě modré! To se opravdu mám snažit všechno pochopit?

Milé razítko, právo je opravdu trochu obtížný oříšek. A já připouštím, že k vůdcovské zkoušce by toho stačilo i méně. Ale snažil jsem se ti tady nabídnout věci, které by se ti mohly hodit i v běžném životě. Protože, chtěj nechtěj, každý z nás vstupuje do spousty právních vztahů. A je určitě lepší rozumět tomu, co se děje, než se potom jen divit. Protože v právu to dodatečné divení moc nepomáhá - neznalost zákona neomlouvá! To není jenom lidová moudrost. To je právní zásada. A začneme milé razítko hned tím nejdůležitějším pojmem:

Odpovědnost

Odpovědnost v právu dělíme na tři základní typy: občanskoprávní, trestněprávní a správněprávní (neboli odpovědnost za přešůpek). Ukážeme si je na příkladu dopravní nehody, kterou jsem, dejme tomu, zavínil.

Občanskoprávní odpovědnost je odpovědnost za újmu, kterou jsem někomu způsobil, a to jak újmu majetkovou (tzv. škoda) tak i újmu nemajetkovou. Pokud jsem při nehodě někomu rozbil auto, musím mu zaplatit opravu. Možná to za mě zaplatí pojišťovna z povinného ručení, ale pokud jsem neřídil auto, nýbrž jízdní kolo (a pojištěný jsem nebyl), pak budu muset sáhnout do vlastní peněženky.

Vedle toho ponesu odpovědnost za to, že jsem zasáhl do právem chráněného zájmu celé společnosti, a to zájmu na bezpečném

provozu a na ochraně života a zdraví. Za to budu potrestán.

Pokud se jednalo o běžný přestupek bez vážnějších následků, bude o něm rozhodovat asi jen dopravní policie a budu potrestán možná jen pokutou, možná zákazem činnosti (řízení motorového vozidla) - v tomto případě se jedná o správněprávní odpovědnost za přestupek.

Ale možná, pokud jsem třeba někomu vážně ublížil na zdraví, nebo jsem řídil zcela mimořádně nebezpečně, ponesu za takové jednání odpovědnost trestněprávní. Pak bude věc vyšetřovat kriminální policie a soudit soud v trestním řízení a budu-li uznán vinným, budu odsouzen, možná i k trestu odnětí svobody (lidově řečeno "zavřou mě do vězení").

Každá z těchto tří odpovědností má jiný význam i různá pravidla, probereme si tedy každou zvlášť.

Trestněprávní odpovědnost

Trestný čin

Řekněme si nejprve, proč si vůbec povídat o trestných činech. Především proto, že trestné činy jsou „největší maléry“, které zákon zná. Kdo se dopustí trestného činu, bude potrestán a některé tresty mohou být skutečně velmi tvrdé. Především je to vězení, tedy trest odnětí svobody. Soud ale může pachateli uložit i další tresty například obecně prospěšné práce, propadnutí (zabavení) věci nebo majetku, zákaz činnosti, peněžitý trest a další. Trest může být uložen „natvrdo“, tedy nepodmíněně, nebo může být uložen podmíněně, to znamená, že pachatel nemusí do vězení hned, ale jeho chování je pozorováno po nějakou stanovenou dobu. Pokud se v této době chová dobře, je podmínka ukončena; pokud spáchá v této době jiný trestný čin, je potrestán nejen za něj, ale musí si odpykat i původní podmíněně uložený trest.

Některé z trestů, třeba vězení, lze uložit jedině za trestné činy a

může o nich rozhodnout jedině soud, nikdo jiný. Takže nikdo nemůže být uvězněn, aniž by jej soud uznal vinným ze spáchání trestného činu. Představa, že za jakékoliv porušení zákona lze někoho zavřít, je tedy zcestná. Na druhé straně některé sankce, zejména peněžitý trest (pokutu), lze uložit nejen za trestný čin, ale i za jiné neuposlechnutí zákona. O některých z nich si povíme v části věnované přestupkům.

Trestné činy se také zapisují do tzv. rejstříku trestů. Kdo má záznam v rejstříku trestů, nemůže kupříkladu vykonávat některá povolání apod. Lidově řečeno „má škraloup“ a „vleče se to s ním.“ I proto je důležité vědět, která porušení zákona jsou kvalifikována jako trestné činy.

Co je trestným činem, je stanoveno v jednom jediném zákoně, a to v zákoně č. 40/2009 Sb., trestním zákoníku, v platném znění.

Co prosím tě všechna ta čísla a kódy znamenají?

Aha, to mě nenapadlo, že tohle nevíš. Tak „zákon“ znamená typ právního předpisu. Jinými právními předpisy jsou například vyhlášky ministerstev nebo nařízení vlády. Pak následuje číslo, které se skládá z části před a za lomítkem. Před lomítkem najdeme pořadové číslo předpisu, který byl v daném roce vyhlášen. Právě rok následuje za lomítkem. Zkratka „Sb.“ znamená Sbírku zákonů, ve které každý předpis takto označený najdeme, no, ale bez toho čísla by to bylo trochu zdouhavé. Název „trestní zákoník“ je vlastně jméno tohoto zákona, každý zákon se nějak jmenuje. Tento zákon se třeba jmenuje trestní zákoník. Podobně existuje třeba zákon č. 289/1995 Sb., o lesích. Tento zákon byl za dobu své existence několikrát měněn neboli novelizován, ale číslo mu zůstává. Proto označení zákona doplňujeme dodatkem v platném znění. Tedy ve znění poslední novely. Snad už je to trochu jasnější.

No a konečně k věci. Trestný čin je nějaký skutek nebo nějaké jednání, které je pro společnost nebezpečné a které společnost vážně poškozuje nebo ohrožuje. To však není jediná podmínka pro trestný čin. Důležitou podmínkou je to, aby bylo toto jednání jako trestný čin označeno v tom už zmiňovaném trestním zákoníku.

Ale pozor, ještě nejsme u konce s těmi podmínkami. Jistě jste někdy ve škole dali svému spolužákovi připínáček (pro Moravany rýsováček) na židli a pak jste se dobře pobavili. Tímto jednáním jste naplnili podmínku nebezpečnosti, i znaky vašeho skutku najdeme v trestním zákoně pod ublížením na zdraví. Sami však uznáte, že by to bylo trochu přehnané, kdyby taková drsnější legrace byla trestným činem a hrozilo by vám za to třeba vězení. A proto trestný čin musí být větší než nepatrné nebezpečnosti. To je samozřejmě velice těžké posoudit, ale to je už na soudu.

Trestný je i pokus trestného činu. Pokusem potom rozumíme takové jednání, které směřuje ke spáchání nějakého trestného činu. Nejdůležitější je však úmysl pachatele tento čin dokonat, k čemuž však shodou okolností nedojde. Takový pokus je pak trestný stejně jako trestný čin, ke kterému pokus směřoval.

Příprava trestného činu je trestná jen u takzvaných zvláště nebezpečných trestných činů. Které to jsou, stanoví trestní zákon.

Účastníkem na trestném činu je ten, kdo vědomě spáchání trestného činu umožnil, např. opatřením prostředků, odstraněním překážek, radou, navedením či krytím pachatele, či dokonce zorganizováním trestného činu, spolupachatel je ten, kdo trestný čin spáchal společně s jiným pachatelem. Účastník i spolupachatel nesou trestní odpovědnost jakoby trestný čin spáchali sami, jen trest může být zmírněn podle míry jejich účasti.

Podmínky trestní odpovědnosti

Trestní odpovědnost nás bude zajímat jen u fyzických osob (pozn.: právo zná i trestní odpovědnost právnických osob, ale s tou se vůdce při vedení oddílu sotva setká, s dovolením ji přeskočíme). Důležitou podmínkou trestní odpovědnosti u fyzických osob je v takovém případě věk. **Trestně odpovědná je osoba starší patnácti let.**

Trestní odpovědnost nese zásadně **jen osoba, která trestný čin spáchala**. Tedy člověk, který má k tomuto trestnému činu určitý vztah, který ho spáchal „za použití“ své vůle a svého rozumu. Zkrátka je ve vztahu zavinění k trestnému činu.

U většiny trestných činů vyžaduje trestní zákon **úmyslné zavinění**, které nastalo, pokud pachatel věděl, co působí, a chtěl to způsobit. Naopak **zavinění z nedbalosti** spočívá v tom, že pachatel nevěděl a nechtěl způsobit nic špatného, ačkoliv ve své situaci měl a mohl vědět, že způsobit může, případně i věděl, že způsobit může, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že se nic nestane. Pokud trestní zákon nic o zavinění neuvádí, požaduje úmyslné zavinění.

K trestnosti postačuje pouhá nedbalost, jen jestliže o ní zákon přímo mluví. Rozdíl v zákoně snadno poznáme. Například znění “kdo udělá to a to...bude potrestán odnětím svobody” - zde tedy je nutný úmysl.

Někdy se však slovo nedbalost objevuje ve znění skutkové podstaty. Pokud zákon hovoří: “kdo, byť i z nedbalosti udělá to a to...bude potrestán odnětím svobody” – v tomto případě je trestné jak úmyslné jednání, tak jednání z nedbalosti.

Pozor, zavinění neboli spáchání trestného činu nemusí spočívat pouze v nějaké aktivní činnosti tedy v nějakém konání, například ve střelbě na oběť, **ale i v opomenutí jednání**, ke kterému máme

povinnost. Příkladem opomenutím může být opuštění nemluvněte matkou (ta má povinnost o dítě pečovat), nebo neposkytnutí pomoci někomu, kdo je očividně ve vážném ohrožení zdraví (každý má povinnost poskytnout první pomoc).

Ze zavinění také vyplývá, že si člověk své chování uvědomuje nebo neuvědomuje, že k němu má nějaký psychický vztah, že jde o jeho projev vůle a rozumu. Člověk, který není schopen ovládat své jednání, je **nepříčetný**. Důvodem nepřičetnosti je duševní porucha, pro kterou člověk právě své chování neovládá. Nepřičetnost vylučuje trestní odpovědnost.

Výjimkou je však situace, kdy si člověk takový stav přivodí sám, nejčastěji asi alkoholem. Pak totiž za čin spáchaný v tomto stavu, tedy v opilosti odpovědnost nese.

Trestní odpovědnost mladistvých - tedy osob mezi patnáctým a osmnáctým rokem věku - je v zásadě stejná jako u dospělých pachatelů. Tedy zda šestnáctiletý rádce spáchal trestný čin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti, když s družinou lezl na skále bez jištění a vlče Jožka spadlo a vážně se zranilo, se bude posuzovat úplně stejně, jako kdyby rádci bylo už devatenáct: bude rozhodující zda nastalo nějaké jednání či opomenutí, zda nastal nějaký následek nebo aspoň hrozil, a konečně zda pachatel jednal zaviněně (úmyslně nebo v případě tohoto trestného činu i jen z nedbalosti).

Trošku se to všechno komplikuje tím, že podle zákona 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, posuzuje trestné činy mladistvých (těm říkáme provinění) zvláštní k tomu určený senát soudu a **tresty se mladistvým ukládají podle měkkých pravidel.** Na prvním místě může soud mladistvému uložit různá výchovná a ochranná opatření. Případně až na místě druhém přichází na řadu

opatření trestní čili tresty, které však jsou mírnější a některé druhy trestů nelze uložit mladistvému vůbec. Tento zákon tedy řeší ukládání trestů mladistvým, ale otázka viny - zda jednání mladistvého je trestným činem - se posuzuje úplně stejně jako u dospělých.

Okolnosti vylučující protiprávnost

Existují ale ještě dvě mimořádné situace, při kterých není čin jinak trestný protiprávní. Zkrátka nějaké jednání, které naplnilo všechny ty podmínky trestného činu, o kterých jsme se doteď bavili, se nepovažuje za určitých okolností za protiprávní. Tedy tyto okolnosti zbavují čin nebezpečnosti pro společnost, kterou se právě vyznačují trestné činy.

Jako první je možné uvést takzvanou **krajní nouzi**, kdy někdo odvrací přímo hrozící vážné nebezpečí (životu, zdraví, svobodě, majetku...). Tímto odvracením nějakého nebezpečí však nesmí být způsoben těžší následek, než jaký původně hrozil. Dále není možné odvracet takovým způsobem nebezpečí, pokud toho lze docílit jinak. Uvedme si nyní raději nějaký příklad. Třeba při likvidaci lesního požáru blížícího se k vašemu tábořišti zničíte zapůjčené věci určené k hašení. Tím byste se vlastně mohli dopustit trestného činu poškozování cizí věci a sami uznáte, že by to spravedlivé nebylo. Proto tedy nejde o trestný čin. Pokud bychom ale někomu zničili třeba Jaguára vozením vody na uhašení nějakého menšího požáru a nezavolali hasiče, tak bychom asi těžko splnili dvě uvedené podmínky. A sice, že situaci nelze odvrátit jinak a že jsme nezpůsobili horší následek.

I přes ten příklad mi to není úplně jasné!

Dobře, pokusím se teda podmínky krajní nouze shrnout ještě jednou. Trestným činem není jednání, kterého jsme se dopustili v takzvané krajní nouzi.

- *První podmínkou této krajní nouze je existence vážného nebezpečí třeba životu, zdraví, majetku a podobně.*
- *Druhou podmínkou je potom fakt, že toto nebezpečí přímo hrozí. Nevozíme tedy Jaguárem vodu v době, kdy se pouze obáváme, že z přicházející oblačnosti udeří blesk a založí lesní požár, který bude ohrožovat náš tábor.*
- *Třetí podmínkou je to, že nelze toto nebezpečí odvrátit jinak. Třeba tím uvedeným přivoláním hasičů.*
- *Poslední, čtvrtou podmínkou je, že námi způsobený následek nesmí být závažnější nebo horší než jaký hrozil. Pokud jsme teda zničili toho Jaguára za dva miliony při hašení křoví vedle tábora.*

Druhou okolností vylučující protiprávnost je **nutná obrana**. To zase někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok a opět jednáním, které by bylo za „normální“ situace trestné. Tento útok opět směřuje proti těm takzvaným chráněným hodnotám tedy opět třeba proti životu, zdraví, svobodě, majetku a podobně. Nesmíme se ale bránit způsobem zcela nepřiměřeným útokem. Svou obranou můžeme pouze útok odvrátit. Nepožaduje se však nemožnost odvrácení útoku jinak jako u krajní nouze.

Uved' to, prosím, opět na nějakém příkladu.

Dobře, vezměme si například přepadení na ulici, kdy ti útočník řekne s pistolí v ruce obligátní větu: „Peníze nebo život!!!“ Protože ti hrozí smrt, můžeš klidně zaútočit na pachatelovo zdraví tak, abys jeho útok odvrátil. Takže nemusíš ho hned zabít. Ty ho třeba zneškodníš úderem do hlavy skautskou holí. V tomto případě nedošlo tedy z tvé strany k trestnému činu ublížení na zdraví. Nemáš ale právě na rozdíl od krajní nouze

povinnost použít jiných možností k odvrácení útoku. Nemusíš tedy utíkat nebo vydávat útočnickovi peníze.

Trestní řízení

Proces, ve kterém dochází k oznámení trestného činu, jeho prověřování, objasňování, vyšetřování, obvinění podezřelého, obžalobě obviněného, řízení před soudem, řízení o odvolání a výkon trestu se nazývá trestní řízení, které je upraveno v zákoně č. 141/1961 Sb., trestním řádu, v platném znění. Policejní orgány, státní zastupitelství a soudy se nazývají orgány činné v trestním řízení.

Stát má prostřednictvím policie monopol na vyšetřování trestné činnosti a prostřednictvím státního zástupce, který před soudem zastupuje veřejný zájem, monopol na obžalobu obviněného. Pokud se stane trestný čin nebo na něj máte podezření, je nutno ho hlásit policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci.

Jaký monopol? To kdyby mně třeba někdo ublížil na dřevě, ehm, teda na zdraví, budu ho žalovat u soudu a žádat pro něj spravedlivý trest třeba doživotí, páč přece jen já nejlépe vím, jak moc to bolelo!!!

Ale razítko, trochu ses nám v návalu vzteku unáhlilo a dopustilo se hrubé chyby, kterou často slycháme kolem sebe!

Nikdo nemůže žalovat jiného pro trestný čin! Podat obžalobu může „za stát“, který je garantem ochrany veřejného zájmu, jen státní zástupce. Ty můžeš podat soukromoprávní žalobu (třeba na náhradu škody nebo na vrácení věci) nebo správní žalobu (proti rozhodnutí orgánu státní správy).

Aha. A co kdyby chtěl nějaký policajt vyslychat mě?

Pokud Tě milé razítko (nebo kohokoli jiného) chce policie vyslychat nebo vyšetřovat, pamatuj si:

- *Máš povinnost vypovídat pravdivě jako svědek a poskytnout součinnost (vydat důkaz apod.).*
- *Nejsi povinné vypovídat proti sobě, jde-li o tvůj trestný čin, ani proti tzv. osobám blízkým (rodinní příslušníci apod.).*
- *Nejsi povinné Policii poskytovat součinnost proti sobě (např. vydat listiny, vzorek krve, apod.).*
- *Máš právo žádat přítomnost svého obhájce (tj. zavolat mu a vyčkat jeho příchodu) - - Policie však je povinna obhájce zajistit jen u závažných trestných činů a vždy, když jsme zbaveni svobody.*

Pokud má být vyšetřována činnost svěřeného dítěte, je třeba vždy kontaktovat vedení střediska a rodiče.

Vedení komunikace s rodiči i všemi ostatními (Ústředí, média, ...) je vhodné koordinovat se střediskem, případně mu ji zcela přenechat.

Trestní odpovědnost v naší činnosti

Pokud hodnotíme trestní odpovědnost, musíme mít neustále na paměti všechny ty podmínky, o kterých jsme mluvili. Musí jít tedy o pro společnost nebezpečný čin popsáný v trestním zákoně, který zaviněně spáchala fyzická osoba starší patnácti let, která byla v době spáchání trestného činu příčetná.

Posoudit to, jestli je někdo starší patnácti let, by neměl být problém. Horší je zhodnotit vztah k trestnému činu. Zhodnotit tedy, zda někdo spáchal trestný čin, zda trestný čin zavinil. Proto stane-li se něco na oddílové akci, nedá se automaticky říct, že je za to odpovědný vůdce oddílu.

Soud případně posuzuje i příčetnost pachatele, což je leckdy poměrně složité.

Existují v zásadě tři možnosti - za trestný čin může odpovídat:

- pouze vůdce oddílu, a to i tehdy, pokud na akci nebyl, ale zanedbal nějakou povinnost,
- více osob včetně osob mladistvých (například rádců) - pak v trestním řízení zkoumá podíl zavinění jednotlivých osob,
- třetí osoba, která nemá nic společného s vedením akce (například řidič nepřiměřenou jízdou způsobí zranění účastníkovi akce...).

V posuzování trestní odpovědnosti orgány činnými v trestním řízení bude jistě důležité, zda vůdce předem poučil děti o možných nebezpečích a to pro ně přiměřeným způsobem nebo zda poučil i rádce před akcí, jejíž vedení jim svěřil. Jistě však existují mnohé činnosti, které svou závažností vyžadují kvalifikovaný dohled a to osoby starší osmnácti let, fyzicky zdatné a podobně...

Další závažnou otázkou je časové vymezení odpovědnosti vedoucího za svěřené dítě. Vedoucí přebírá odpovědnost za dítě okamžikem vstoupení do jeho „moci“ (třeba překročením prahu klubovny, převzetím dítěte od rodiče při srazu na akci...). Proto je velice vhodné mít písemný souhlas rodičů s tím, že dítě bude chodit z akcí domů samo nebo jinou psanou dohodu, odkdy dokdy vůdce za děti odpovídá.

Dobře, položím Ti otázku. U nás na táboře připravují dřevo na táborák skupiny, které vedou leckdy rádci mladší patnácti let. Kdo by nesl trestní odpovědnost v případě, že by došlo k úrazu při kácení soušky?

No, razítko, řekl bych, že větší „výprava“ na dřevo bez vedení staršího a zkušenějšího skauta, je poměrně riskantní záležitost. Možná úraz zavinil ten, kdo skupinku na dřevo vyslal nebo kdo byl o výpravě na dřevo informován, pokud informován vůbec někdo

byl či podle táborových instrukcí měl být. Nemusel to tedy být nutně vůdce tábora, ale třeba rádce. Pokud by však šlo o určitou samostatnou akci skupinky, o které měl být informován někdo z vedení tábora, neponese odpovědnost za úraz nikdo.

Z Tvého dotazu lze usuzovat na trestný čin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti. Čili odpovědná osoba o akci věděla a s přihlédnutím ke zkušenostem účastníků výpravy na dřevo bez přiměřených důvodů spoléhala, že k ničemu nedojde. Nebo o akci ani nevěděla, ač o ní vědět měla či mohla.

Nikdo tedy nemůže být odpovědný za náhodu. Třeba za to, že se skupinka na dřevo vydala i přes zákaz bez ohlášení opouštět tábor nebo že se v lese například ulomila suchá větev a někoho zranila!

Vše by tedy bylo na posuzování konkrétního případu soudem, ale osobně Ti radím takovým situacím předcházet a nepodceňovat dohled nad svěřenci!

Některé trestné činy

V této kapitole bychom se rádi věnovali trestným činům, které přicházejí v úvahu při naší skautské činnosti, zejména při činnosti vůdce skautského oddílu.

Obecně se bude jednat s největší pravděpodobností o trestné činy nedbalostní, ale mohou se objevit i situace, kdy se v naší činnosti vyskytne úmysl spáchat trestný čin.

Majetek, hospodaření

§ 254 Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění
Nepředpokládáme, že by někdo tyto dokumenty úmyslně ničil či falšoval. Ale pozor, trestné může být i nevedení účetních knih, zápisů nebo jiných dokladů z nedbalosti. Je proto důležité vědět, že podle zvláštních zákonů (zákon o účetnictví...) musíme vést

účetnictví a jak má vypadat!

§ 205 Krádež

Snad nejčastější trestný čin, jehož můžeme být svědky. Krádeže se dopustí ten, kdo si protiprávně přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, to znamená, že ji fyzicky ovládne.

§ 206 Zpronevěra

Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo si přisvojí věc (jinou hodnotu, peníze, ...), kterou mu někdo svěřil. Nejčastěji se s ním setkáváme v souvislostech s hospodařením. Typickým příkladem by byl případ vedoucího tábora, který “zašmelil” část táborové kasy...

§ 228 Poškození cizí věci

Pokud někdo úmyslně zničí nebo poškodí (nebo učiní neupotřebitelnou) cizí věc a způsobí tak někomu škodu, dopustí se také trestného jednání.

§ 212 Dotační podvod

Kdo v žádosti o poskytnutí dotace... uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo údaje zamlčí, případně kdo použije v prostředky účelové dotace na jiný účel, dopustí se trestného činu dotačního podvodu. Tedy když hospodář střediska Bukanyři nestihne použít celou dotaci, a aby ji středisko nemuselo vracet, vyúčtuje hospodář její “použití” paragony posbíranými od rodičů za věci jimi soukromě nakoupené, a peníze si ve středisku nechají na příhodnější čas a účel.... dopustil se tím hospodář (a každý další, kdo se na tom vědomě podílel) trestného činu.

Zdraví, život

§ 143, § 145, § 146, § 147, § 148 Ublížení na zdraví, usmrcení z nedbalosti,

Trestní zákoník stanoví, že je trestným činem, když někdo druhému úmyslně ublíží na zdraví. Z pohledu naší skautské praxe je asi důležitější, že je rovněž trestné způsobení těžké újmy na zdraví i z pouhé nedbalosti. Musíme si však uvědomit, že ublížením na zdraví se nerozumí jen poranění, ale i vyvolání onemocnění. I toto poranění nebo onemocnění však musí vykazovat určitou intenzitu. Těžko se dopustíte tohoto trestného činu, když způsobíte někomu nevolnost nebo oděrku.

Těžkou újmou se myslí újma závažnější, zpravidla taková, která vyžaduje léčbu v délce několika týdnů, nebo újma, která má trvalé zdravotní následky.

Podobně výrazně tvrdší trest v případě, kdy se někdo dopustí zabití čili nedbalostní způsobení smrti, správněji tedy nedbalostní ublížení na zdraví s následkem smrti.

§ 150 Neposkytnutí pomoci

Zákon každému ukládá povinnost poskytnout potřebnou pomoc osobě, která jeví známky vážné poruchy zdraví či která je v nebezpečí smrti. Tuto povinnost má každý, pokud tak může učinit bez nebezpečí pro sebe či jinou osobu. Pozor: Výrazně tvrdší trest připadá v úvahu ve speciálních případech: pokud ublížení na zdraví způsobil někdo porušením povinnosti vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce uložené podle zvláštního zákona (zdravotník, lékař, ale možná i řidič).

§§ 283-287 Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů, šíření toxikomanie

Je důležité vědět, že tohoto trestného činu se někdo dopustí i třeba pouhým podáním „jointa“ někomu druhému. Doufám, že to není problém našich akcí, ale přeci jen...Přechovávání omamné nebo psychotropní látky pro vlastní potřebu, tedy pokud nejde o „množství větší než malé“, trestné není; co je takovou látkou a jaké je větší než malé množství je přesněji stanoveno nařízením vlády. Výrazně tvrdší trest připadá v úvahu, pokud návykové látky nabídneme dítěti.

Péče o svěřené osoby

§ 195 Opuštění dítěte nebo svěřené osoby

Trestní zákoník stanovuje, že kdo opustí dítě, o které má povinnost pečovat a které si samo nemůže opatřit pomoc, a vystaví je tím nebezpečí, bude potrestán odnětím svobody až tři léta. Lze si představit, že takové tradiční činnosti, jakými je vyslání družiny bez pořádného dozoru na drsnější pokladovku, výsadek či robinsonádu by mohly - zejména pokud půjde o děti mladší, nebo se jim opravdu něco stane - být posouzeny i jako trestný čin.

§ 198 Týrání svěřené osoby

Obsah tohoto ustanovení je identický s jeho názvem. Otázkou samozřejmě zůstává co je to týrání?

Za týrání se považuje zlé nakládání se svěřenou osobou, což není pouze dítě, ale i jakákoliv osoba svěřená do péče nebo výchovy (osoba nemocná či tělesně nebo duševně postižená). Zlé nakládání; je necitelné a bezohledné chování, které trvá po určitou dobu. Není přitom nutné, aby vznikly u týrané osoby následky na zdraví.

**Na táboře máme pro nezbedníky „mučednický kůl“.
Mohl by být považováno přivazování k tomuto kůlu za
zlé nakládání - týrání?**

Razítko, nevybíráš si zrovna nejjednodušší otázky. Já osobně bych si s takovými tresty moc nezahrával. Neodsuzuji nějaké ty „alternativní“ skautské tresty, ale je na dobrém oddílovém vůdci, aby rozpoznal možné následky, a to nejen fyzické, ale i psychické. Fyzickým trestem přitom nemám na mysli zrovna násilí, ale třeba sto koleček kolem tábora má jistě u různých dětí různé následky.

§ 201 Ohrožování výchovy mládeže

Tohoto trestného činu se může dopustit ten, kdo i z nedbalosti umožní vést osobě mladší osmnácti let zahálčivý nebo nemravný život a nebo ji vydá nebezpečí zpusnutí.

Osobně používám tento argument na děti, abych jim vysvětlilo, že nemůžeme o prázdninách ležet celý den u vody!

Samozřejmě je výklad výše uvedených pojmů přeci jen trochu jiný. Například zpusnutí znamená zejména propadnutí alkoholu či drogám, prostituce, pohlavní nevázanost, soustavné páchání úmyslných trestných činů apod. Ale pozor - druhý odstavec tohoto paragrafu zakazuje i to, aby někdo i jen z nedbalosti umožnil osobě mladší osmnácti let hru na hracích přístrojích (hracích automatech), které jsou opatřeny zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a poskytuje možnost peněžité výhry.

Co to je za přístroje?

To jsou klasické hrací automaty, jaké známe z hospod. Nejsou to však třeba šipky, fotbálek nebo kulečnick.

§ 204 Podávání alkoholických nápojů mládeži

Tento paragraf zakazuje poskytnout ve větší míře či opakovaně alkohol osobám mladším osmnácti let. Doporučuji jim ho

nepodávat vůbec! Mimo jiné i proto, že jednorázové podání alkoholu sice není trestný čin, ale je to přestupek, za který může být uložena pokuta až 3000,- Kč.

Mravnost a lidská důstojnost

§ 187 Pohlavní zneužití

Tento paragraf uvádíme z důvodů, že není úplně nepravděpodobné, že se při vedení oddílu nemůžeme s něčím takovým setkat.

Pohlavního zneužití se dopustí ten, kdo vykoná soulož s osobou mladší patnácti let nebo ji jinak pohlavně zneužije. Spáchá-li však tento čin na osobě svěřené nebo při tom zneužije její závislosti, či zneužije-li pachatel své důvěryhodnosti vyplývající z jeho postavení (např. vedoucího), hrozí mu ještě vyšší trest. Způsobem uvedeným v předcházející větě lze tento trestný čin spáchat i na osobě mladistvé.

Možná stojí ještě za připomenutí, že násilím nebo pohrůzkou vynucený pohlavní styk, je trestný podle § 185 - znásilnění.

A co když jim oběma ještě nebylo patnáct?

Jak si snad pamatuješ, tak trestně odpovědný je člověk až v patnácti. Takže oba přímo zúčastněné trestat nelze. Ale mohla by být potrestána osoba, která se o ně měla starat, třeba vůdce tábora. Trestána by mohla být podle nám již známého § 201 ohrožování výchovy mládeže.

§ 191 Šíření pornografie

Tohoto trestného činu se mimo jiné dopustí ten, kdo nabízí, přenechává nebo zpřístupňuje osobě mladší osmnácti let pornografii. Je docela na posouzení orgánů činných v trestním řízení, zda se v konkrétním případě jedná o pornografické dílo,

které je ústředním pojmem tohoto trestného činu.

Tak to by mě moc zajímalo, co to teda je to pornografické dílo?

No to jsem si mohl myslet... Ani nyní Ti jako správný právník nepodám žádnou přesnou definici.

Hlavním znakem pornografického díla je vtíravý způsob podněcující sexuální pud a který podle převládajících názorů společnosti zřejmě překračuje uznávanou mez slušnosti. Obsah takového díla pak může být vyjádřen slovem, obrazem, písmem a podobně.

Samozřejmě jde o těžko definovatelný pojem. Jistě ale nebude každé znázornění nahého lidského těla pornografickým dílem, i když může vzbuzovat sexuální vzrušení. Vůbec těžké je rozeznat pornografii u uměleckých děl, která se obecně za pornografii vůbec nepovažují. Je nutné také přihlížet ke kontextu díla (třeba sexuologický vědecký spis).

První odstavec paragrafu o šíření pornografie kvalifikuje takzvanou „tvrdou pornografii“, kterou jsou pornografická díla zobrazující dítě, projevy neúcty k člověku a násilí či pohlavní styk se zvířetem. U tohoto druhu pornografie není trestné přechovávání či zpřístupnění dospělým osobám, ale je trestné rozšiřování.

Druhý odstavec pojednává o „prosté pornografii“, u které je trestné jednání vůči osobám mladších osmnácti let (zpřístupňování, přenechávání...). Taková díla nemohou být volně na trhu, ale ve specializovaných obchodech.

Pořádek, bezpečí, životní prostředí

§ 274 Ohrožení pod vlivem návykové látky

Podle tohoto paragrafu může být postižen ten, kdo pod vlivem návykových látek (alkoholu, drog apod.) vykonává činnost, pro kterou je třeba být plně „při smyslech“ (tj. jakoukoliv činnost, při níž hrozí ohrožení života, zdraví, nebo významnější škoda na majetku, např. řízení motorového vozidla, práce s motorovou pilou apod.) a ohrozí tak život či zdraví lidí nebo způsobí značnou majetkovou škodu. Postačuje nedbalostní zavinění.

§ 358 Výtržnictví

Trestní zákoník stanoví, že trestného činu výtržnictví se dopustí ten, kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí historickou nebo kulturní památku, hanobí hrob, anebo hrubým způsobem ruší shromáždění nebo obřad občanů.

§ 272 - 278 Obecné ohrožení, zásah do provozu obecně prospěšného zařízení

Trestného činu obecného ohrožení se dopustí ten, kdo i jen z nedbalosti vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo jiných podobně nebezpečných sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo kdo takové obecné nebezpečí zvýší anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění. Obdobné platí o poškození či ohrožení obecně prospěšného zařízení, nebo geodetického bodu.

Starosti by tyto paragrafy mohly způsobit například vůdci, který nebude věnovat dostatečnou pozornost situaci zahrnující standardně blbnoucí zdatnější vlčata, stavidlo rybníka, výhybky a hromadu kamení, nebo skladiště týpiovek v blízkosti trafostanice (autoři tohoto textu jsou si jistí, že fantazii, které se jim nad ránem nedostává, jistě zmíněný skautský lid postrádat nebude ;-))

§ 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji

Tento paragraf stanovuje, že trestného činu se dopustí ten, kdo, byť i z nedbalosti, neoprávněně sdělí, zpřístupní, jinak zpracovává nebo si присvojí osobní údaje o jiném shromážděné. Například nezodpovědné nakládání s daty v registraci, ztracený flashdisk nebo nezabezpečený střediskový web mohou být nikoliv nesnadnou cestou k tomuto trestně stíhatelnému porušení zákona.

§ 367, 368 Nepřekážení a neoznámení trestného činu

Pokud se hodnověrným způsobem dozvíš o trestném činu, či jeho přípravě, je tvou zákonnou povinností ho překazit a oznámit. Samozřejmě jen pokud Ti nebo osobě blízké nehrozí nebezpečí. Tohoto trestného činu se můžeš dopustit jen nepřekážením či neoznámením trestných činů, které ustanovení § 167 a 168 taxativně vyjmenovávají, ale je jich mnoho.

§ 345 Křivé obvinění

Tohoto trestného činu se zase dopustíš tak, že někoho lživě obviníš z trestného činu.

§ 293, 294 Poškození a ohrožení životního prostředí

Trestné může být i nedbalostní poškození půdy, vody, lesa nebo jiné složky životního prostředí především porušením zvláštních předpisů (například zákona o ochraně přírody a krajiny a podobně).

§§ 299 - 301 Neoprávněné nakládání s chráněnými a volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami

Trestné může být i nedbalostní usmrcení, zničení či „odnesení“ (odchycení či přesazení) zvláště chráněného, ohroženého nebo kriticky ohroženého druhu živočicha nebo

rostliny.

§ 304 Pytláctví

Trestného činu pytláctví se dopustí ten, kdo neoprávněně uloví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoliv nepatrné, nebo přechovává zvěř nebo ryby neoprávněně ulovené, vyšší trestní sazba je určena pro pytláctví organizovanou skupinu...

Odpovědnost za přešupek

Přestupkem je jakýsi méně závažný trestný čin. I jeho charakteristika je dost podobná. Také jde o nebezpečné jednání, i když ne tak jako trestný čin, a jeho znaky pochopitelně nenajdeme v trestním zákoníku. Přestupky nalezneme v přestupkovém zákoně (zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění), ale i v jiných zákonech, které tyto přestupky přímo označují. Tak je tomu v paragrafu popisující přestupky třeba v zákoně o ochraně přírody a krajiny nebo ve stavebním zákoně a podobně.

Už jsme si dokonce ukazovali, že podání alkoholického nápoje osobám mladším osmnácti let může být přestupkem, za který je možno uložit pokutu do výše 3.000,- Kč. Přestupkem tedy nazýváme zaviněné jednání, které porušuje zájem společnosti a je za přešupek označeno přímo v nějakém zákoně.

Ještě jeden důležitý rozdíl mezi přestupky a trestnými činy je potřeba zmínit. U trestných činů se v drtivé většině požaduje úmyslné zavinění, pokud tedy zákon vysloveně neříká, že postačuje nedbalost. Kdežto u přestupků je to přesně opačně. Čili obecně se vyžaduje nedbalostní zavinění, pokud zákon nestanoví jinak.

Asi je zapotřebí ještě zdůraznit, že přestupku se může dopustit jen fyzická osoba starší patnácti let. To ovšem neznamená, že by právnická osoba, třeba nějaká továrna, nemohla dostat například

pokutu. Tomu už ale právo neříká přestupek, ale takzvaný správní delikt.

Cože, co to znamená? Uved' mi prosím nějaký příklad toho správného delikatesu nebo čeho na junáckém středisku?

Vidím, razítko, že si už pamatuješ, že středisko není fyzická, ale právnická osoba. To je pro mě dobrá zpráva!

Příkladem správního deliktu ne žádného správného delikatesu, za který může junácké středisko vyfasovat třeba pokutu, je porušení daňových nebo hygienických předpisů. Pak je zahájeno takzvané správní řízení se střediskem například před finančním úřadem nebo hygienickou stanicí. Nejde samozřejmě o přestupek.

S přestupky se můžeme setkat v naší činnosti mnohem častěji než třeba s trestnými činy. Utrhneme-li například nějakou chráněnou rostlinu, asi se těžko hned dopustíme trestného činu, ale právě spíše přestupku.

Projednat přestupek a uložit za něj sankci, kterou může být pouhé napomenutí, pokuta, zákaz činnosti a propadnutí věci, mohou pouze orgány (takzvané správní orgány), kterým to dovoluje zákon. Typicky se setkáváme s policií státní či městskou, obecními úřady, krajskými úřady, hygienickou stanicí nebo třeba stráží přírody.

Pro naši činnost bude typická situace, kdy nám bude chtít uložit pokutu policista nebo strážce přírody přímo na místě, kde nás při přestupku „chytli“. Tento postup pak nazýváme blokové řízení, o kterém se dočtete také v přestupkovém zákoně. Ten stanovuje i několik základních podmínek pro blokové řízení. Možná by nebylo od věci si je zapamatovat, protože si myslím, že neexistuje člověk,

kterému nebyla uložena pokuta v tomto blokovém řízení například dopravním policistou.

V blokovém řízení lze uložit pokutu maximálně ve výši 1.000,- Kč, pokud však nějaký zákon nestanoví možnost uložit za přestupek pokutu vyšší. Přestupek, který je projednáván v blokovém řízení musí být spolehlivě zjištěn, nepostačuje domluva a obviněný je ochoten ji zaplatit. Vybírat pokuty v blokovém řízení pak může pouze k tomu pověřený orgán. Pověřené osoby, například už zmíněný policista či strážce přírody, jsou povinny prokázat se například služebním odznakem, uniformou a podobně.

Další důležitou věcí, na kterou je nutno upozornit, je fakt, že se v blokovém řízení nelze odvolat. Pokud jsme prostě jednou s pokutou souhlasili nebo jsme ji už zaplatili, nemůžeme se proti této blokové pokutě dodatečně odvolávat. Máme-li tedy pocit, že jsme se ničím neprovinili, můžeme zaplacení blokové pokuty odmítnout. Tehdy proběhne takzvané správní řízení, ve které správní orgán neboli nějaký úřad rozhodne o naší vině či nevině. Pokuty ukládané ve správním řízení však mohou být vyšší. Proti prvoinstančnímu neboli prostě proti prvnímu rozhodnutí se můžeme odvolat k odvolacímu (nadřízenému) správnímu orgánu. Příkladem může být odvolání proti rozhodnutí obecního úřadu, o němž bude rozhodovat většinou krajský úřad. Pokud bychom však nebyli spokojeni ani s tímto rozhodnutím odvolacího orgánu, máme možnost obrátit se na soud. Nemůžeme-li však uloženou pokutu zaplatit na místě, ač s ní souhlasíme, dostaneme blok na pokutu na místě nezaplacenou.

Občanskoprávní odpovědnost

Občanskoprávní odpovědností pro naše potřeby bude zejména odpovědnost za újmu. Je to tedy ta odpovědnost, kterou jsme měli

možnost poznat při výše zmíněné nehodě, kde odpovědnost za újmu nesl řidič, který nehodu způsobil jako takzvaný škůdce. Nejde tedy o odpovědnost vůči státu za porušení zájmů celé společnosti tak, jak je tomu u odpovědnosti trestní za trestné činy či u odpovědnosti za přestupek. Hodně zjednodušeně lze říci, že je státu neboli celé společnosti „jedno“, jak se škůdce a poškozený řidič dohodnou na náhradě škody a v jaké výši. Z hlediska poškozeného, třeba toho, komu byl nabourán automobil, je pochopitelně nepříliš důležité, zda škůdce dostal pokutu za přestupek. Naopak poškozeného zásadně zajímá, zda mu škůdce auto opraví, či jeho opravu aspoň zaplatí. Tuto povinnost škůdce nazýváme občanskoprávní odpovědnost neboli odpovědnost za újmu.

Odpovědnost za újmu

Tak jako odpovědnost trestní má i odpovědnost za újmu své podmínky. Těmi jsou:

- porušení právní povinnosti (takzvané protiprávní jednání) nebo událost vyvolávající újmu,
- vznik újmy,
- příčinná souvislost mezi prvními dvěma body čili mezi porušením povinnosti a způsobením újmy,
- většinou i zavinění.

Porušením povinnosti rozumíme porušení něčeho, co nám ukládá zákon, rozhodnutí soudu či úřadu nebo třeba i smlouva, k jejímuž plnění jsme se zavázali.

Újma může být majetková nebo nemajetková. Majetkovou újmu nazýváme škoda a je to nějaká ztráta, kterou lze vyčíslit penězi.

Jde jednak o škodu skutečnou a o takzvaný ušlý zisk a to tehdy, pokud kvůli škodné události nedošlo ke zvětšení majetku. Zkrátka že poškozený řidič místo vydělávání peněz v zaměstnání, do kterého právě třeba jel, čekal na policisty a strávil tak dvě hodiny.

Za nemajetkovou újmu lze považovat jakoukoli újmu, která pro poškozeného neznamenaá přímou ztrátu na majetku, typicky se jedná o zásah do zdraví, cti, soukromí osoby... Nemajetková újma se odčiňuje formou zadostiučinění a když toto nepostačuje, je možná i náhrada v penězích.

Zatímco nahradit škodu je nutné vždy, náhradu nemajetkové újmy je nutno poskytnout jen v případech, kdy tak stanoví zákon.

Tuto odpovědnost za újmu potažmo občanskoprávní odpovědnost popisuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Nejdůležitější bude asi obecná úprava odpovědnosti za újmu. Tedy úprava, která platí tehdy, nepopisuje-li zákon situaci zvláštní, jako třeba v případě odpovědnosti za škodu na vnesených a odložených věcech, o které si povíme později.

V zásadě musí být splněny výše uvedené podmínky či předpoklady. Čili došlo k porušení povinnosti a toto porušení má skutečně za následek vznik újmy. Například řidič nepřizpůsobil jízdu stavu vozovky a svým schopnostem tak, jak mu to ukládá zákon, a naboural, čímž někomu způsobil škodu třeba na automobilu či újmu na zdraví. To by bylo porušení povinnosti uložené zákonem, ale existuje i porušení povinnosti uložené na základě nějaké smlouvy. Například si koupím týpí na splátky (neodborně ale často se říká “na fakturu”). Tím jsem uzavřel kupní smlouvu za určitých podmínek. Tím, že jsem přestal týpí spláčet (nebo jsem fakturu ve sjednané době splatnosti nezaplatil), jsem porušil svou povinnost a odpovídám prodejci za škodu, kterou jsem mu tím způsobil.

Toto porušení právní povinnosti, výši škody i příčinnou souvislost mezi nimi musí prokázat ten, jemuž byla škoda způsobena neboli

poškozený. Takže poškozený bude muset prokazovat škodu například policejním záznamem či protokolem o nehodě nebo písemnou kupní smlouvou o koupi týpí.

Naopak to, že škůdce škodu zavinil, se předpokládá. A je na něm, zda prokáže, že škoda, byla způsobena úplně nebo částečně bez jeho zavinění. Třeba že auto poškozené při nehodě už bylo před tím částečně poškrábané a podobně.

Vedle této takzvané obecné odpovědnosti za újmu existují občanským zákoníkem popisované zvláštní případy odpovědnosti za škodu, které mají přednost před touto obecnou.

Poměrně složitá, ale pro naši činnost nejdůležitější je odpovědnost za škodu způsobenou osobami mladšími osmnácti let neboli nezletilými. O té pojednává občanský zákoník v § 2920 až § 2922, které jsou přesněji označené jako odpovědnost za škodu způsobenou tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání.

Nezletilá osoba odpovídá za škodu, kterou způsobila v případě, že si následky svého chování mohla uvědomit a že byla schopna toto jednání ovládnout. Společně s ní pak za škodu odpovídá i osoba, která nad ní zanedbala náležitý dohled. Vše tedy záleží na posouzení jakési intelektuální vyspělosti nezletilého ve vztahu k určitému chování a na zhodnocení náležitého dohledu nad tímto nezletilým.

Například čtrnáctiletý skaut asi bude odpovídat za škodu, kterou způsobil při kopání si tenisákem při čekání na nádraží. Naproti tomu nebude asi za tuto škodu odpovídat malé vlče, byť jinak došlo ke škodě stejným způsobem.

Při způsobení škody na oddílové akci bude poškozený vymáhat náhradu škody nejspíše na naší organizaci nebo ještě přesněji na

středisku, které akci pořádalo. Pořádající středisko je totiž třeba na táboře nebo jiných akcích pověřeno jako právnická osoba náležitým dohledem nad dětmi. Poškozený také může požadovat náhradu škody na rodičích dítěte jako na jeho zákonných zástupcích, ti hradí škodu v případě, že středisko náležitý dohled nezanedbalo.

Jistě si pokládáte otázku, jak může nějaká imaginární čili právnická osoba vykonávat náležitý dohled, že to jde pouze prostřednictvím nějaké fyzické osoby vedoucího. Máte pravdu. Také středisko má právní prostředky na to, aby mohlo uplatnit náhradu škodu vůči vedoucímu, který porušil své povinnosti (říká se tomu 'regres').

Jak to tedy bude, když například náš člen na výpravě někomu rozbije okno míčem?

Ano, razítko, to je dobrá otázka.

Škoda zde nepochybně je. To uvidíte na majiteli hrozícím sukovicí. K porušení povinnosti také došlo. Jde ale o to jaké a na jaké straně.

Bude tedy nutno posoudit, zda byl člen schopen posoudit následky svého chování. Pokud by šlo o třináctiletého skauta, tak je téměř nepochybné, že mohl posoudit následky hození kamene do okna. U šestiletého vlčete už to tak jasné nebude.

Dále se bude posuzovat i dohled vedoucího. Zda děti poučil, zda je napomenul, pokud jejich chování viděl a podobně.

Škodu způsobenou nezletilým, který byl schopen si uvědomit následky svého chování, bude hradit dotýčný, případně jeho zákonní zástupci, nejčastěji tedy jeho rodiče, pokud se tak rozhodnou.

Pokud však došlo k zanedbání dohledu, bude muset uhradit škodu středisko, které akci pořádalo. To zase může žádat úhradu své škody na vedoucím, který zanedbal náležitý dohled.

Pokud škodu neuhradíme poškozenému takzvaným mimosoudním vyrovnáním například tím, že uhradíme fakturu za sklenáře, může nás poškozený žalovat o náhradu škody.

Ze speciálních úprav náhrady škody stojí ještě za zmínku škoda způsobená na odložených a vnesených věcech. Její úpravu najdeme v § 2945 a následujících občanského zákoníku.

Tady je odpovědnost provozovatele takzvaně objektivní, neboli jeho zavinění škody na věcech vnesených a odložených se předpokládá, aby byla „slabší“ strana, tedy zákazník, lépe chráněna. Provozovatel ubytovacích služeb nebo činnosti, se kterou je spojeno odkládání věcí, odpovídá za věci, které byly přineseny do prostor, které jsou určeny k ubytování či odkládání těchto věcí. Provozovatel je dále odpovědný za škodu na odložených věcech na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se takové věci obvykle odkládají.

Konkrétně a česky, prosím!

Dobře, opět se uchýlím k nějakému příkladu. Třeba restaurace je určitě místem, kde je nutno si věci odložit. Tyto věci - bundu nebo kabát, tedy mohu odložit na věšák jako na místo, kde se bundy a kabáty odkládají. Jistě, ale znáte místa, kde takové věšáky nemají. Pak si mohu bundu dát třeba na židli či parapet jako na místa, kam se obvykle odkládají v takovém případě. Tedy v případě, že zde není věšák. To vše proto, aby se takové odpovědnosti provozovatel nezbavil tím, že by třeba věšák odstranil.

Této odpovědnosti se nelze zbavit ani všem známým jednostranným prohlášením na ceduli typu „ZA ODLOŽENÉ VĚCI NERUČÍME“. Takové prohlášení je totiž právně bezvýznamné. Pozor, pokud by se však jednalo o upozornění, že místo pro odkládání věcí je vyhrazeno jinde, pak máme povinnost si dát věci na takové místo.

Příkladem může být návštěva u lékaře. Pokud vám třeba bude ukraden kabát z čekárny, bude vám muset lékař škodu uhradit i v případě, že v čekárně je cedule „ZA ODLOŽENÉ VĚCI NERUČÍME“. Pokud by však byla v čekárně umístěna cedulka „ODKLÁDEJTE SI VĚCI NA VĚŠÁK V ORDINACI“, lékař neodpovídá za takovou škodu. Lékař vám totiž místo k odložení věci poskytl.

I tato odpovědnost má své meze a to v případě ubytovacích zařízení a škodě na vnesených věcech ve výši stonásobku ceny za ubytování za 1 den. Provozovatel však odpovídá bez omezení v případě, že škoda byla způsobena těmi, kdo v provozu pracují.

Pozor, náhradu škody je nutno uplatnit nejpozději patnáctý den po dni, kdy se poškozený o škodu dozvěděl.

Zastoupení

Zastoupení spočívá v tom, že zástupce je oprávněn jednat jménem jiného a že ze zastoupení vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému. Možná se ptáte, k čemu je takové zastoupení dobré. Příklady uvedu u jednotlivých druhů zastoupení.

Zastoupení nejčastěji vzniká na základě zákona, rozhodnutím státního orgánu, typicky pak soudu, a nebo na základě dohody mezi zastoupeným a zástupcem.

Zákonné zastoupení je nutné v případech, kdy fyzická osoba není

plně svéprávná (svéprávnost viz výše). Příčinou je zejména nedostatek věku (nebo rozhodnutí soudu, kterým je osoba omezena ve svéprávnosti zejména kvůli nějaké duševní chorobě). Příkladem mohou být naše děti v oddíle, které, jak jsme už probírali v právních jednáních, nejsou způsobilé se zavazovat v plném rozsahu. Většinu jednání musí proto za ně činit jejich zákonný zástupce, kterým je nejčastěji rodič.

Druhým příkladem je zastoupení na základě dohody o zastupování. Zde může být zástupcem jak fyzická tak i právnická osoba. Pokud je zástupcem právnická osoba, vzniká právo jednat za jiného logicky statutárním orgánem této právnické osoby.

Ještě je potřeba upozornit, že, pokud se s někým dohodnu, že mne bude zastupovat, jsem povinen mu o tom udělit osvědčení neboli vystavit (udělit) plnou moc. Uděluji-li plnou moc k nějakému písemnému právnímu úkonu, musí být i tato plná moc písemná. Písemná musí být také tehdy, chceme-li někoho zmocnit nejen k jednomu úkonu, ale ke všem právním úkonům třeba po určitou dobu vaší nepřítomnosti a podobně.

Jednáním v zastoupení, i když se nám to nemusí moc pozdávat, je třeba i vyslání vlčete do obchodu pro rohlíky. Vlče sice není plně svéprávné, ale ke koupi rohlíků způsobilé je a naše vyslání je vlastně ústní dohoda o zastoupení střediska, které například jako vedoucí akce zastupujeme, a vlčetem.

Občanský zákoník stanovuje ještě několik dalších pravidel pro zastupování:

- jednání může za každou (fyz./pr.) osobu činit i zástupce
- a to na základě pověření (k danému pr. jednání)

- pověření vzniká udělením pověření neboli uzavřením dohody o zastoupení (často nazývána “smlouva příkazní”, “smlouva mandátní”)
- při zastoupení právně jedná zástupce (např. podepíše kupní smlouvu), ale účinky vzniknou zastoupenému (např. nabude kupovanou věc)
- zástupce se prokazuje “plnou mocí”
- v první řadě je zástupce povinen jednat vždy v zájmu zastoupeného
- zástupce musí upozornit třetí stranu, že jedná jako zástupce
- zástupce odpovídá zastoupenému za porušení pravidel mezi nimi sjednaných
- avšak zastoupený je i takovým právním jednáním zástupce vázán (ledaže třetí strana věděla, že zástupce pravidla k zastupování porušuje)
- zástupce je povinen respektovat pokyny zastoupeného, upozorňovat na nevhodnost pokynů a na změnu okolností
- zástupce na zastoupeného převede všechny užitky, které získal
- zastoupený zástupci nahradí všechny (odpovídající) výdaje a nahradí škodu, která zástupci při zastoupení vznikla bez jeho zavinění

Tak tomu už celkem rozumím - jen mi není jasné, jak to udělat, kdybych tedy potřebovalo podepsat jménem střediska třeba nájemní smlouvu na tábořiště. Nedala by se tato situace řešit tou plnou mocí?

Díky, že jsi mi to připomnělo. Prostě by vedoucí vašeho střediska Tiskárnička jako statutární orgán napsal plnou moc na toho vedoucího oddílu, a to zřejmě jen na to konkrétní uzavření oné nájemní smlouvy. Protože jde o písemné právní jednání, musí mít i tato plná moc písemnou formu. Pro praktickou ukázkou Ti takovou plnou moc napíšu se smyšlenými údaji.

Plná moc

Junák - český skaut, z.s.
středisko Tiskárnička Dolní Razítkov
IČO: 10 10 10 10
Se sídlem: Inkoustová 123/12,
123 45 Dolní Razítkov
zastoupeno Jiřím Tiskátkem, vedoucím střediska
zmocňuje vedoucího oddílu
Františka Razítka
RČ: 101010/101
bytem Písmenkova 121/11, 123 45 Dolní Razítkov

k uzavření nájemní smlouvy na louku na pozemku č.
parcelní 123/10 v katastrálním území Písařov, a to za
účelem konání letního oddílového tábora.
V Dolním Razítkově dne 1.1.20XX

.....

podpis a razítko

Smlouvy

Smlouva je dvoustranné právní jednání neboli nějaké jednání dvou osob a to fyzických nebo i právnických, které je právně významné. Většina smluv určitým způsobem zakládá nebo mění vlastnické právo nebo jeho část.

Vlastnické právo je právo věc držet čili mít ji fyzicky u sebe, užívat ji, požívat její plody a vůbec s ní jakkoliv disponovat. Toto vlastnické právo vzniká typicky právě na základě kupní nebo třeba darovací smlouvy. Může však vzniknout i na základě nějakého rozhodnutí nebo na základě zákona.

Příkladem může být třeba koupě stanu rádcem oddílu. Tento rádce

byl asi touto koupí někým pověřen a tudíž jednal v zastoupení za středisko jako za právnickou osobu. Jelikož je to dvoustranné právní jednání musí existovat i druhá strana. Tou je v našem případě obchod také jako právnická osoba. Touto kupní smlouvou pozbyl obchod jako právnická osoba vlastnické právo ke stanu a nabylo ho skautské středisko. Tato kupní smlouva nebude asi ani písemná, ale ústní.

Ještě to trochu promíchám s tím zastoupením. Co by se stalo, kdyby ten rádce koupil stan za oddílové peníze jen tak ze svého rozhodnutí?

To je dobrá otázka, na níž je poměrně těžká odpověď. Hlavně musím předeslat, že nemůže jít o oddílové peníze, i když s nimi třeba oddíl hospodaří. Něco vlastnit může pouze fyzická a právnická osoba a ani jednou oddíl není. Takže určitě šlo o střediskové peníze. Odpověď na Tvou otázku najdeme přímo v občanském zákoníku v ustanovení § 166, které pojednává o zastoupení při výkonu funkce u právnické osoby.

Toto - pro naši praxi v Junáku velmi důležité ustanovení - říká, že za právnickou osobu činí právní jednání její pracovníci nebo členové v rozsahu obvyklém vzhledem k jejich pracovnímu zařazení nebo funkci; přitom rozhoduje stav, jak se jeví veřejnosti. Pokud je ve vnitřních předpisech právnické osoby toto zástupčí oprávnění nějak omezeno, je toto omezení vůči třetí osobám účinné jen tehdy, bylo-li jim známo.

Tím, že někdo třeba ve středisku vykonává nějakou funkci (není důležité, zda je to čínovnická funkce ve smyslu Stanov nebo jen nějaký jednorázový úkol, který mu byl přidělen, a on jej přijal), je automaticky zmocněn zastupovat středisko při takových právních jednáních, které jsou pro obvyklý výkon té funkce (ke splnění toho

úkolu) třeba.

Příklad: Pokud je mi 17 let a vedoucí střediska mi zavolá, a i jen ústně mi dá za úkol zorganizovat vánoční besídku (a já úkol přijmu), znamená to, že jsem oprávněn středisko zastupovat při potřebných právních jednáních, např. jsem oprávněn jménem střediska uzavřít smlouvu kupní o koupi 3 rolí krepového papíru potřebného k výzdobě...

Samozřejmě pokud půjde o nějakou trvalou důležitější funkci, mělo by jmenování být učiněno písemně, takový jmenovací dekret by pak měl mít náležitosti mj. plné moci a mimo jiné jako plná moc také slouží.

Se zastupováním střediska v právních jednáních při výkonu funkce je spojena ještě jedna závažná otázka: Pokud jsou mi nějakým vnitřním předpisem, třeba usnesením střediskové rady nebo i jen ústním pokynem nadřízeného činovníka (třeba vedoucího střediska), stanovena nějaká pravidla pro mou činnost ve funkci, co se stane, pokud uzavřu smlouvu v rozporu s těmito vnitřními pravidly? Bude tato smlouva platná?

Odpověď kupodivu zní, že obvykle ano - bude platná. Jak už je výše uvedeno, pro platnost právních jednání v zastoupení je rozhodující pouze to, co vyplývá z plné moci a z povahy funkce, tedy za předpokladu, že třetí strana nevěděla, že zde nějaké omezení existuje.

Zástupce, který porušil takovou vnitřní dohodu se zastoupeným či jeho příkaz či vnitřní předpis, pak ponese odpovědnost za škodu, která tím zastoupenému vznikla, a bude povinen ji zastoupenému nahradit.

To tedy je dost zamotané - můžeš mi to vysvětlit na dalších příkladech?

Dobře, představ si, milé razítko, že středisková rada schválí tábor vašeho oddílu a jmenuje Tě vedoucím tábora. A dále se středisková rada usnese, že v letošním roce nebude středisko kupovat žádné další stany, neboť středisko potřebuje šetřit. Ty však si postavíš hlavu a při návštěvě obchodu s tábornickými potřebami předložíš svůj dekret, ve kterém stojí “středisko Tiskárnička jmenuje tímto usnesením své rady razítko vedoucím letního tábora oddílu Šotkové v termínu ...”, a podepíšeš kupní smlouvu na týpí za 10 000 Kč. Týpí si odneseš a za týden přijde na Tvé středisko faktura, v níž se žádá zaplatit kupní cenu za to týpí. Tedy se jednalo o platné právní jednání, neboť prodejci týpí ses prokázalo dekretem (ten plnil roli plné moci) a v dekretu se o zákazu kupování stanů nic nepsalo. Proto středisko bude muset týpí zaplatit a po Tobě, razítko, pak bude chtít náhradu škody, proběhne mezi Tebou a vedoucím střediska jednání a nakonec se dohodnete, že týpí jménem střediska prodáš. Na základě inzerátu se ti několik kupců přihlásí a ty to týpí z druhé ruky prodáš za 7 000 Kč, zbývající 3 000 Kč tedy je škoda středisku vzniklá, kterou jsi mu způsobilo porušením usnesení střediskové rady, a tedy jsi povinno středisku tuto částku doplatit ze svého.

Pokud jde o Tvůj předchozí případ s rádce, který kupoval stan, bylo by potřeba nejprve vyřešit, zda k tomu byl pověřen (říkáš, že nebyl) nebo zda takové pověření nevyplývá z jeho funkce rádce. Pokud se jednalo o stan, řekl bych, že to nebyl úkol obvyklý pro rádce, a tedy asi vůbec nešlo platné zastoupení. Pokud by však rádce kupoval buzolu nebo mapu, tam naopak by asi se o úkol v mezích rádcovské funkce jednalo, a tedy i by se jednalo o platné právní jednání střediska.

Stěžejními normami pro tuto kapitolu je občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., v platném znění) a občanský soudní řád (zákon č. 99/1963 Sb., v platném znění). Občanský soudní řád pak upravuje proces u soudu v občanskoprávním řízení. Tedy v řízení třeba o platnosti té kupní smlouvy na stan nebo o náhradě škody.

V občanském právu si mohou účastníci upravit vzájemná práva a povinnosti vždy smlouvou nebo, chcete-li, dohodou. To platí, pokud ovšem zákon takovou dohodu nezakazuje a nebo lze-li ze zákona vyčíst, že se od něj nelze odchýlit.

Kupní smlouva

Kupní smlouva je bezesporu nejběžnější typ smlouvy. Kupní smlouvu uzavíráme několikrát denně, aniž jsme si toho vědomi. Příkladem může být zakoupení housek nebo novin v obchodě. O kupní smlouvě mluví občanský zákoník jako o povinnosti prodávajícího odevzdat kupujícímu předmět koupě a umožnit mu nabýt vlastnické právo. Kupující je zase povinen zaplatit prodávajícímu kupní cenu, na které se dohodli, a převzít předmět koupě.

Má-li prodávaná věc vady, o kterých prodávající věděl, je povinen na ně kupujícího upozornit. Pokud se tak nestalo, má kupující právo na odstranění vady nebo náhradní bezvadnou věc nebo přiměřenou slevu, případně právo odstoupit od smlouvy a tudíž vrácení zaplacené ceny. Kupující však musí bez zbytečného odkladu vadu zjistit a prodávajícímu vytknout.

Nechceš mi přece namluvit, že když jsme loni na táboře koupili od místního důchodce švestičky z jeho zahrádky, myslím, že se jmenoval Hujer, šlo o kupní smlouvu?

Tak to Ti tedy, milé Razítko, přesně namluvit chci, protože skutečně

šlo o kupní smlouvu. Byla uzavřena ústně souhlasnými projevy vůle, které směřovaly k jejímu uzavření. Za vaše středisko byla uzavřena tato smlouva tím, kdo tento souhlasný projev činil. Vzhledem k jednoduchosti takového právního jednání by bylo zřejmě možné, aby takovou smlouvu uzavřelo klidně i vlče s panem Hujerem.

Co to blábolíš, jaké projevy, jaké středisko...?

Ta uvedená situace se švestičkami byla poměrně běžná. Je to opravdu tak, jak jsem řekl. Kupní smlouva byla uzavřena třeba tím vlčetem souhlasným projevem vůle. Tedy tím, že švestičky vlče přijalo a zaplatilo za ně. Druhou stranou pak byl důchodce Hujer, který se smlouvou také souhlasil tím, že švestičky předal vlčeti a přijal peníze.

Praheš-li však po „důstojné“ smlouvě, napíšu Ti poměrně jednoduchý vzor kupní smlouvy na ty švestičky HUIJEROVKY.

Kupní smlouva

Uzavřená mezi:

1. Prodávajícím: Jan Hujer

r.č.101010/101, bytem Zapadákov 123/12, 123 11
Vystrkov

a

2. Kupujícím: Junák - český skaut, z.s.,

Středisko Tiskárnička Dolní Razítkov

IČO: 10 10 10 10

Se sídlem Inkoustová 123/12, 123 45 Dolní Razítkov
zastoupená Petrem Vlčetem

I.

Předmětem této kupní smlouvy je 5 kg švestiček
HUJEROVEK, jejichž je prodávající vlastníkem.

II.

Strany této kupní smlouvy se dohodly na kupní ceně za
předmět uvedený v čl.I. ve výši 78,- Kč.

III.

Kupní cena byla zaplacená před podpisem této smlouvy
a prodávající její příjem potvrzuje. Kromě toho byl
prodávajícím vydán kupujícímu příjmový pokladní
doklad č.1 na částku uvedenou v čl.II.

Prodávající si předmět smlouvy převzal před jejím
podpisem a tuto skutečnost potvrzuje.

V Zapadákově dne 1.7.20xx

..... & .....

podpis prodávajícího & podpis kupujícího

Platí, že si každý může pro právní jednání zvolit libovolnou formu
(ústní, písemnou), pokud toto není omezeno zákonem. Písemná
forma je nutná např. při koupi nemovité věci, třeba když si
středisko pořizuje louku, kde plánuje vybudovat táborovou
základnu. V některých výjimečných případech je třeba i jiných
formálních náležitostí (např. úřední ověření podpisu), to jsou ale
výjimky, které při vedení oddílu spíše nepotkáš.

Doporučujeme písemně uzavírat všechny důležité smlouvy,
snadněji se pak prokazuje, že smlouva opravdu vznikla a co bylo
jejím obsahem.

Smlouva směnná

Historicky nejstarším typem smlouvy je smlouva směnná, při níž
se vyměňuje věc za věc bez použití peněz.

Tato smlouva se v podstatě řídí ustanoveními občanského zákoníku o kupní smlouvě.

Darovací smlouva

V tomto případě dárce přenechává něco bezplatně nebo slibuje obdarovanému a ten dar nebo slib přijímá.

Darovací smlouva vyžaduje písemnou formu, je-li předmětem takové smlouvy nemovitá věc (opět pozor, katastrální úřad chce úředně ověřené podpisy), a je-li předmětem věc movitá, pak jen tehdy, nedojde-li k odevzdání darované věci a jejímu převzetí přímo při darování. Dobrodiní daru však nezbavuje dárce povinnosti obdarovaného informovat o případných vadách.

Obdarovaný je pak oprávněn takovou darovanou věc vrátit, má-li věc vady, na které nebyl dárce upozorněn. Poněvadž obdarovaný získává věc bezplatně, nevznikají mu žádné nároky z vad věci tak, jak by tomu bylo v případě nabytí věci kupní smlouvy.

Inu darovanému koni na zuby nekoukej!

Dárce se může také domáhat vrácení věci, pokud mu obdarovaný úmyslně nebo z hrubé nedbalosti ublížil.

Pro nás jako pro skauty bude docela důležitá darovací smlouva v případě, kdy nám štedrý rodič chce dát nějaké peníze. Je totiž nutné, abychom tyto peníze nabyli z nějakého právního důvodu, kterým bude právě ono darování dokladované právě písemnou darovací smlouvou.

Smlouva o výpůjčce

Smlouvou o výpůjčce se někdo (půjčitel) zavazuje předat jinému (vypůjčitel) věc k bezplatnému dočasnému užívání. Ten, kdo má věc vypůjčenou, se zase zavazuje k vrácení převzaté věci.

Půjčitelem nemusí být pouze vlastník věci, ale kdokoliv, kdo věci po právu disponuje.

Vypůjčitel je oprávněn věc užívat řádně a způsobem, který byl dohodnut, a nebylo-li dohodnuto, tak způsobem u takové věci obvyklým. Zároveň je povinen věc chránit před poškozením, zničením nebo ztrátou. Není-li dohodnuto něco jiného, nesmí vypůjčitel přenechat věc k užívání někomu jinému.

Vypůjčitel je dále povinen věc vrátit, jakmile ji nepotřebuje, nejpozději však do konce dohodnuté doby. Půjčitel však může požadovat vrácení věci i před uplynutím této dohodnuté doby v případech, že je užívána v rozporu se smlouvou.

Běžné náklady (typicky na provoz a drobnou údržbu) hradí vypůjčitel, naopak půjčitel hradí mimořádné náklady.

Nájemní smlouva

Nájemní smlouva je poměrně složitý a obsáhlý typ smlouvy, upravený v §§ 2201 až 2357 Občanského zákoníku. Zákoník stanovuje i speciální pravidla pro nájem bytu, podnájem bytu, nájem a podnájem prostoru sloužícího podnikání. Lze doporučit, aby si úpravu podrobněji nastudovali činovníci těch středisek, která mají klubovny v nájmu. Stojí za zmínku, že zejména úprava nájmu bytu k bydlení se částečně vymyká principu smluvní volnosti a zákon tuto volnost stran v různých ohledech omezuje ve prospěch ochrany nájemce – v podstatě ze sociálních důvodů.

V následujících řádcích nejdete pouze základní práva a povinnosti, které vyplývají z tohoto vztahu.

Pronajímatel = osoba, která nám něco pronajímá (lidově “pan majitel”, “pan domácí”)

- je povinen přenechat pronajatou věc nájemci v odpovídajícím stavu, tedy ve stavu, ve kterém lze věc užívat smluveným popř. obvyklým způsobem,

- je oprávněn požadovat přístup k věci ke kontrole, zda je tato věc užívána řádně.

Nájemce = osoba, která si nějakou věc najímá a tuto věc užívá

- je oprávněn užívat věc způsobem, který je ujednáán ve smlouvě s pronajímatelem, jinak způsobem obvyklým
- jen se souhlasem pronajímatele je oprávněn dát tuto věc do podnájmu (toto omezení neplatí u nájmu bytu),
- je oprávněn provádět podstatnou změnu na věci pouze se souhlasem pronajímatele,
- je povinen provádět běžnou (drobnou, provozní) údržbu sám, a naopak oznámit pronajímateli nutnost jiných oprav, které je pak povinen uskutečnit právě pronajímatel,
- je povinen snášet omezení vyplývající z nutnosti opravy či údržby věci,
- je povinen pečovat o to, aby na věci nevznikla škoda,
- je povinen platit nájemné.

U nájmu bytu je třeba sepsat smlouvu písemně.

Zákoník dále poměrně obsáhle upravuje skončení nájmu, nájem bytu a podobně.

Smlouva o ubytování

Smlouvou o ubytování se zavazuje ubytovatel objednateli (ubytovanému), že mu poskytne přechodné ubytování v zařízení k tomu určeném, a objednatel se zavazuje zaplatit za to zaplatit dohodnutou cenu. Jde vlastně o zvláštní druh smlouvy nájemní. Předmětem této smlouvy je tedy závazek poskytnout ubytování, který zahrnuje nejen povinnost umožnit užívání ubytovacího prostoru, ale i povinnost k činnosti odpovídající ubytovacím

službám (například poskytování stravování...).

Poskytování na přechodnou dobu odpovídá době dohodnuté nebo době odpovídající povaze ubytovacího zařízení (třeba hotel, noclehárna, vysokoškolské koleje).

Podstatnými náležitostmi této smlouvy, která nevyžaduje písemnou formu, je především určení místa ubytovacího zařízení, kde má být ubytování poskytnuto, cena za ubytování a přechodný charakter ubytování.

Ubytovací řády, které vydal ubytovatel, lze použít k určení práv a povinností stran této smlouvy, ale samozřejmě nemají povahu právního předpisu, ale povahu smluvního ujednání, na které se může, ale nemusí přistoupit. Předpokladem je samozřejmě, že se objednatel bude mít možnost s takovým řádem seznámit.

Ubytovatel = osoba, která nás ubytovává

- je povinen odevzdat ubytovanému prostory vyhrazené mu k ubytování ve stavu způsobilém pro řádné užívání a zajistit nerušený výkon práv spojených s ubytováním,
- má právo odstoupit od smlouvy před uplynutím dohodnuté doby, jestliže ubytovaný i přes výstrahu hrubě porušuje dobré mravy nebo jinak hrubě porušuje své povinnosti ze smlouvy.

Ubytovaný = osoba, která se ubytovává

- má právo, aby mu ubytovatel poskytl přechodné ubytování, které je předmětem této smlouvy,
- je povinen zaplatit ubytovateli cenu ve lhůtě stanovené ubytovacími řády,
- má právo užívat prostory, které mu byly k ubytování

vyhrazeny, společné prostory a používat služby, jejichž poskytování je s ubytováním spojeno,

- je povinen užívat prostory řádně, v těchto prostorách nesmí ubytovaný bez souhlasu ubytovatele provádět žádné změny,
- má právo odstoupit od smlouvy před uplynutím dohodnuté doby, ale musí újmu tímto vzniklou ubytovateli nahradit.

Smlouva o přepravě osob

Touto smlouvou (podle § 2550 Obč. zák.) vzniká dopravci závazek přemístit cestujícího spolu s jeho zavazadlem řádně a včas do místa určení a právo na zaplacení jízdného.

Vznik této smlouvy se liší především u dopravy pravidelné a nepravidelné a je upraven v přepravních řádech.

Základními povinnostmi dopravce je přepravit cestujícího včas a řádně do místa určeného smlouvou. Je-li zavazadlo dopravováno odděleně, je povinen zajistit to, aby bylo dopraveno do místa určení nejpozději současně s cestujícím. Je povinen také dbát o bezpečnost a pohodlí cestujících.

Cestující je naopak povinen především zaplatit stanovené jízdné. Výši tohoto jízdného a způsob jeho úhrady stanovují většinou přepravní řády a tarify.

Odpovědnost z této smlouvy je upravena zčásti v dopravních řádech (hlavně v oblasti včasnosti), zčásti pak podle ustanovení o odpovědnosti za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků (§2927 a násl. občanského zákoníku), zejména za škodu vzniklou cestujícím na zdraví a věcech. Co se týká včasnosti, je nutné uplatnit tato práva u dopravce obratem, nejpozději ve lhůtě šesti měsíců.

Smlouva o přepravě nákladu

Doprovce se v této smlouvě (§ 2555 Obč. zák.) zavazuje přemístit movitou věc (zásilku) z místa odeslání do místa určení a odesílatel se zavazuje za to zaplatit odměnu (přepravné). I v tomto případě je nutné upozornit na úpravy v jednotlivých přepravních řádech, se kterými je nutno počítat a případně se s nimi seznámit. Občanský zákoník se omezuje pouze na rámcovou úpravu a podrobnosti ponechává na jednotlivých přepravních řádech.

Doprovce je obecně povinen provést přepravu řádně tedy s takzvanou odbornou péčí a včas, to jest ve stanovené lhůtě. Tato povinnost vzniká převzetím zásilky a končí vydáním zásilky. Naopak odesílatel je povinen dopravci sdělit podstatné údaje o povaze zásilky (z hlediska přepravy, např. že jde o křehké zboží apod.).

Podobně jako u předchozího smluvního typu je odpovědnost dopravce za opožděnou přepravu do místa určení upravena v jednotlivých přepravních řádech.

Naopak odpovědnost za škodu, která vznikla na zásilce v době od jejího převzetí do jejího vydání nebo i na zavazadle, které je přepravováno odděleně, se řídí zvláštními ustanoveními občanského zákoníku v rámci této smlouvy. Právo na náhradu škody musí tedy odesílatel uplatnit u dopravce do šesti měsíců od vydání zásilky nebo, nebyla-li vydána, pak do šesti měsíců od převzetí zásilky.

Právo a ostatní obory

Kapitoly, které budou následovat, poměrně stručně a obecně pojednávají o ostatních oblastech činnosti skautského činovníka (a tedy ostatních oborech vůdcovské zkoušky). Jde opravdu jen o „právní“ základ a odborný výklad přenecháváme těmto oborům.

Ochrana přírody

Právní úpravu ochrany přírody a vůbec naší činnosti v přírodě najdeme především v:

- zákoně č. 114/1992 Sb. v platném znění, o ochraně přírody a krajiny,
- jeho prováděcí vyhlášce MŽP ČR č. 395/1992 Sb.,
- zákoně č. 289/1995 Sb. v platném znění, o lesích,

okrajověji pak v:

- zákoně č. 449/2001 Sb. v platném znění, o myslivosti,
- zákoně č. 17/1992 Sb. v platném znění, o ochraně životního prostředí,
- zákoně č. 123/1998 Sb. v platném znění, o právu na informace o životním prostředí.

Na tomto místě stojí zato ještě jednou připomenout ustanovení § 293 - § 302 trestního zákoníku, která definují trestné činy v oblasti životního prostředí a postihují

- poškozování či ohrožování životního prostředí, vodních zdrojů nebo lesů (§§ 293 - 295),
- škodlivé nakládání s odpady a znečišťujícími nebo ozón poškozujícími látkami (§§ 297, 298, 298a),
- neoprávněné nakládání s chráněnými živočichy a rostlinami a týrání jakýchkoliv zvířat (§§ 299 - 300, 302) a
- poškození chráněných částí přírody (např. rezervací, chráněných př. útvarů apod.) (§ 301).

Zákon o ochraně přírody a krajiny

Zákon o ochraně přírody a krajiny upravuje zejména narušení významného krajinného prvku, jehož znaky i popisuje. Podle

tohoto popisu totiž může být i náš tábor takovým narušením. Definuje také zvláště chráněná území a činnost na takových územích. Dále se tento zákon zabývá zvláště chráněnými druhy a stráží přírody, jejíž zde popsané pravomoci jsou pro naši činnost velice důležité. Pro naši činnost jsou také velmi důležité takzvané orgány ochrany přírody, které povolují ve stanovených případech i naše tábory. Takovými úřady jsou obce, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností. O který z těchto úřadů pak půjde v konkrétním případě, je dobré se informovat na místě konání naší akce. Na takovém úřadě pak žádáme o souhlasné stanovisko s konáním akce.

<i>kategorie ochrany</i>	<i>orgán ochrany přírody</i>
1) národní parky	Správa NP resp. CHKO
2) chráněné krajinné oblasti	
3) národní přírodní rezervace	Odbor životního prostředí obecního (popř. krajského) úřadu
4) přírodní rezervace	
5) národní přírodní památky	
6) přírodní památky	

Orgán ochrany přírody kontroluje, uděluje výjimky, vydává návštěvní řád atd.

Lesní zákon

Podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích lze rozlišovat tři okruhy činností v lese:

- (A) povolené činnosti
- (B) povolené se souhlasem vlastníka
- (C) zakázané

A - POVOLENÁ ČINNOST - obecné užívání lesů:

Podle zákona o lesích má každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klest. Při tom je povinen les nepoškozovat,

nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka, popřípadě nájemce lesa a jeho zaměstnanců...

Na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu může orgán státní správy lesů z důvodu ochrany lesa nebo v zájmu zdraví a bezpečnosti občanů rozhodnout o dočasném omezení nebo vyloučení vstupu do lesa, nejvýše však na dobu tří měsíců. Totéž lze stanovit nařízením obce s rozšířenou působností.

B - činnost zakázaná s možností výjimky:

V lesích je zakázáno - pokud není majitelem lesa udělena výjimka ze zákazu (§ 20) -

- a) rušit klid a ticho,
- b) provádět terénní úpravy, narušovat půdní kryt, budovat chodníky, stavět oplocení a jiné objekty,
- c) vyzvedávat semenáčky a sazenice stromů a keřů lesních dřevin,
- d) těžít stromy a keře nebo je poškozovat,
- e) sbírat lesní plody způsobem, který poškozuje les,
- f) jezdit a stát s motorovými vozidly,
- g) vstupovat do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu,
- h) vstupovat do porostů, kde se provádí těžba, manipulace nebo doprava dříví,
- i) mimo lesní cesty a vyznačené trasy jezdit na kole, na koni, na lyžích nebo na saních,
- j) kouřit, rozdělávat nebo udržovat otevřené ohně - v lese a do 50m od lesa - a tábořit mimo vyhrazená místa,
- k) Organizované nebo hromadné sportovní akce lze v lese konat na základě oznámení orgánu státní správy lesů. V oznámení, které musí být předloženo nejméně 30 dnů před dnem konání této akce, pořadatel uvede místo a termín konání této akce, předpokládaný počet účastníků, způsob

zajištění a souhlas vlastníka lesa. Orgán státní správy lesů může do 15 dnů ode dne doručení oznámení stanovit doplňující podmínky. Ustanovení odstavce 1 písm. g) a j) a odstavce 4 nejsou dotčena.

C - činnost zakázaná - bez možnosti výjimky:

V lesích je zakázáno (§ 21)

- a) odhazovat hořící nebo doutnající předměty,
- b) narušovat vodní režim a hrabat stelivo,
- c) pást dobytek, umožňovat výběh hospodářským zvířatům a průhon dobytka lesními porosty,
- d) znečišťovat les odpady a odpadky.

Přestupky proti zák. o lesích

Přestupku se dopustí ten, kdo v rámci obecného užívání lesa v lese poruší zákazy (B - C), přičemž za takový přestupek může uložit orgán státní správy lesů pokutu až do výše 5000 Kč nebo až do výše 15 000 Kč.

Nejdůležitější je asi vědět:

- Hajný / myslivec / majitel lesa - nás pouze z rozmaru vyhodit nemůže
- Soušky (i stromy) můžeme kácet s povolením majitele lesa (viz § 20 odst. 1) písm. d)
- Oheň můžeme rozdělávat mimo vyhrazená ohniště jen se svolením majitele lesa (viz - písm. k)
- Tábořit v lese nelze. Lze ale bivakovat, což se obvykle vykládá jako přespání v malém počtu (cca 5 osob?) bez stanu a ohně. Avšak v rezervacích / CHKO / NP nelze obvykle ani bivakovat!

Osoby oprávněné kontrolovat užívání lesa:

- pracovník státní správy lesů (“hajný”), lesní stráž, stráž

ochrany přírody = úředník státní správy lesů - kontroluje a pokutuje dle lesního zákona, prokazuje se průkazem

- orgánem státní správy lesů → je obec s rozšířenou působností (obecní úřady “větších” obcí)
- myslivec = soukromá osoba vykonávající právo myslivosti - nemá žádnou pravomoc kontrolovat/dávat pokyny
- majitel, nájemce = kontroluje, uděluje výjimky, uděluje pokyny k užívání lesa v mezích zákona - nemůže dávat pokuty, ale může požadovat náhradu škody (nedohodneme-li se, může nás žalovat)

Stravování a hygiena

Důležité předpisy k tomuto oboru jsou:

- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví,
- vyhláška MZ ČR 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti (novelizována vyhláškami MZ ČR 148/2004 Sb., 320/2010 Sb. a 422/2013 Sb.)
- vyhláška MZ ČR 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných.

Zákon o ochraně veřejného zdraví je skutečně pro naši činnost zásadním předpisem, jelikož v § 8 najdeme definici zotavovací akce, pod kterou spadají naše tábory a vůbec všechny akce delší čtyř dnů a s více než třiceti dětmi ve věku do patnácti let. Podmínkou pro konání těchto zotavovacích akcí je pak splnění řady povinností pořádající osobou.

Zákon je zásadní především v tom, že ve svých úvodních paragrafech vysvětluje důležité pojmy jako je třeba pitná voda, karanténní opatření nebo izolace. Znalost těchto pojmů je pro pořádání zotavovacích akcí naprosto nezbytná.

Vyhláška o hygienických požadavcích na zotavovací akce stanovuje hygienické podmínky pro tyto akce a to v mnoha směrech. Zejména jde o požadavky na táborové stavby jako je například kuchyně, záchody nebo umývárny nebo na přípravu jídla, stravování, ubytování, osvětlení, zásobování vodou, nakládání s odpady.

Vyhláška o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 106/2001 Sb., (ve znění novel) stanoví:

(1) Při pořádání tábora pro méně jak 30 dětí do 15 let (jiná podobná akce) musí pořadatel minimálně zajistit:

- a) hygienicky nezávadný stav zařízení,
- b) zásobování akce pitnou vodou
- c) účast způsobilých osob (potravinářský průkaz pro osoby připravující jídlo a potvrzení o zdravotní způsobilosti pro vedoucí pracující s dětmi)

(2) Pořadatel tábora pro 30 a více dětí do 15 let (“zotavovací akce”) musí zajistit všechny podmínky pro zotavovací akci vyplývající ze zákona č. 258/2000 Sb. a vyhlášky 106/2001 Sb.

Jedná se zejména o:

- a) Účast zdravotně způsobilých dětí a ostatních pracovníků (dozor, osoby činné při stravování), dokladá se písemným potvrzením (viz kapitola 2 - Účastníci a vedení tábora)

- b) Zásobování akce pitnou vodou (doloženo rozbořem vody ne starším než 3 měsíce)
- c) Kuchyně
- označení pracovních ploch pro práci s tepelně opracovaným a tepelně neopracovaným pokrmem
  - mytí kuchyňského a jídelního nádobí v pitné vodě
  - zastřešený prostor jídelny, kuchyně, umývárny nádobí a skladu potravin
  - skladování potravin za podmínek daných výrobcem (pozor na maso, uzeniny, vejce...)
  - používání pouze nezávadných potravin
- d) Umývárny
- na 5 dětí 1 výtokový kohout s odvodem použité vody (nebo potok odpovídající hygienickým limitům)
  - možnost koupání nebo osprchování v teplé vodě alespoň jednou za týden s 1 sprchou na každých 30 dětí
  - k účelům osobní hygieny, s výjimkou čistění zubů, a k úklidu lze používat vodu z potoka
- e) Záchody
- oddělené podle pohlaví + zajištěná intimita záchodů
  - zřizuje se 1 záchod na každých 15 dětí
  - možnost mytí rukou v tekoucí vodě, denní přesypávání zeminou
  - děti nesmějí provádět úklid záchodů
- f) Ošetřovna a izolace
- ošetřovna a izolace odděleně ve vyčleněných stanech (1

lůžko na 30 dětí)

- umístění léků a zdravotnické dokumentace tak, aby k nim neměly volný přístup děti ani jiné osoby
- možnost mytí v tekoucí vodě, zvláštní záchod, dostupná teplá voda
- vybavení lékárníčky (min. rozsah dle vyhlášky 148/2001 Sb., neprošlé datum použitelnosti)
- vedení zdravotnického deníku, seznamu účastníků a zdravotní dokumentace

g) Ubytování a spánek

- stany s nepromokavou stanovou plachtou a podlahou izolovanou od vlhka (podlážka např.) ; nutno provádět denní úklid všech prostor
- ubytování dětí odděleně podle pohlaví
- min. 9 hodin spánku s výjimkou noci, kdy se pořádá noční hra

h) Stravování

- denně musí být zajištěno min. 5 jídel, jedno z hlavních jídel musí být teplé, teplý nápoj ke snídani
- nápoje musí být k dispozici po celý den uchovávané v krytých nádobách s výpustným kohoutem
- na táborech do 50 dětí se mohou děti pod dozorem podílet na přípravě celé stravy a na jejím výdeji, při vyšším počtu osob jen na přípravě stravy před tepelným opracováním a na pomocných pracích

Hospodaření

Důležitým předpisem tohoto poměrně komplikovaného oboru vůdcovské zkoušky je:

- zákon 563/1991 Sb. v platném znění, o účetnictví.

Problematiku daní, které se mohou týkat i skautského střediska, pak upravuje:

- zákon č. 586/1992 Sb. v platném znění, o daních z příjmů,
- zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb. o dani z nabytí nemovitých věcí,
- zákon č. 338/1992 Sb. v platném znění, o dani z nemovitosti.

Zákon o účetnictví stanovuje kritéria pro vedení jednoduchého či podvojného (popř. zjednodušeného podvojného) účetnictví. Naše účetní jednotky, tedy zejména junácká střediska, okresy a kraje mají povinnost vést účetnictví; stojí za zmínku, že většina středisek se vejde do zákonných podmínek, při jejichž splnění postačí vést jednoduché účetnictví. Velice důležitou pasáží téměř pro každého rádce je § 11, který stanovuje náležitosti účetního dokladu, o kterých se na našich akcích vedou často vášnivé debaty. V této části najdeme také úpravu účetních zápisů a knih. Pro střediskový management pak budou užitečné i části zabývající se inventarizací majetku a závazků a úschovou účetních záznamů.

Ochrana osobních údajů

Obsahem této kapitoly je poměrně těžko uchopitelná úprava ochrany osobních údajů. O ní se dočteme v zákoně č. 101/2000 Sb. v platném znění, o ochraně osobních údajů. V tomto zákoně najdeme nejen samotnou ochranu osobních údajů, ale i práva a povinnosti při jejich zpracování. Zákon zřizuje také Úřad pro ochranu osobních údajů.

Poměrně zásadní, ale často nejasné, je vymezení pojmů tohoto zákona.

Osobním údajem je tedy údaj, který sám osobě individualizuje určitou osobu a to bez vynaložení nepřiměřeného množství času, úsilí či materiálních prostředků.

Jejky, co to jako je...?

To znamená, že se prostřednictvím takového údaje můžeme určit osobu jako jednotlivce, například tedy prostřednictvím rodného čísla jako osobního údaje. Těžko tedy bude osobním údajem třeba křestní jméno.

Dalším důležitým pojmem obsaženým v zákoně je zpracování osobních údajů. Tím je v podstatě úplně vše, co se s takovými údaji dá dělat. Jde zejména o ukládání a shromažďování osobních údajů, jejich tisk a podobně.

Správce je pak každá osoba, která určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů a která provádí jejich zpracování a odpovídá za něj.

Ale, co z tohoto zákona vyplývá pro nás?

Jsou to především určitá pravidla, která musíme jako správci osobních údajů dodržovat. Z těchto pravidel by měl vycházet především náš registrační program, prostřednictvím jehož každoročně registrujeme naše členy. Vybral jsem tedy pro Tebe, Razítko, několik důležitých povinností správce, které je potřeba dodržovat při registraci oddílů a nakládání s osobními údaji našich členů.

Správce osobních údajů je povinen:

- zpracovávat pouze pravdivé a přesné údaje

- shromažďovat osobní údaje pouze k určitému stanovenému účelu
- uchovávat osobní údaje pouze po nezbytnou dobu
- zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s tím daným účelem, k němuž jsou shromažďovány
- mít pokud možno souhlas subjektu údajů ke zpracování jeho osobních údajů
- zabezpečit osobní údaje před neoprávněným či nahodilým přístupem k nim

Ten, kdo hodlá osobní údaje zpracovávat je povinen tuto skutečnost oznámit Úřadu pro ochranu osobních údajů. Junák - český skaut, z. s. má takové oznámení zaregistrováno u Úřadu. Ještě jednu skutečnost je třeba zmínit u této kapitoly. Souhlas subjektů osobních údajů není zapotřebí u nás u Junáka jako spolku, pokud je to nezbytné pro výkon oprávněné spolkové činnosti.

Archivace a skartace

Zákon č. 97/1974 Sb. v platném znění, o archivnictví nám spolu s jeho prováděcí vyhláškou MV ČR ukládá povinnost archivovat veškerou střediskovou poštu a bez oznámení příslušnému úřadu ji nesmíme zničit neboli skartovat. Pro skartaci platí přesně daná pravidla obsažená nejen ve výše uvedeném zákoně a vyhláše, ale i v interním předpisu Junáka.

Práva a postavení dítěte

Lidská práva vůbec a i práva dítěte jako jejich část najdeme v Listině základních práv a svobod. Ta je jedním ze základních pilířů našeho ústavního pořádku.

Myslím si, že je lepší děti s jejich právy moc neseznamovat, protože si pak moc dovolují...!

A já si zase myslím, že by mělo být osobní ambicí každého skautského vůdce se s právy dítěte seznámit.

Úmluva o právech dítěte

Důležitou normou v této oblasti je Úmluva o právech dítěte, která byla vyhlášena ne jako zákon, ale jako sdělení FMZV č. 104/1991 Sb. Tato Úmluva stanovuje státům, které ji podepsaly, určité povinnosti. Takovou povinností je například zákaz diskriminace dětí, zabezpečení práva na život a rozvoj dítěte, potírání nezákonného přemísťování dětí do zahraničí, zajištění svobody projevu, myšlení a náboženství, zákaz svévolného zasahování do soukromého života dítěte, zajištění přístupu ke vzdělání a podobně. Takových povinností je samozřejmě v Úmluvě daleko více.

Občanský zákoník

Pro právní postavení dítěte je velmi důležitá úprava v občanském zákoníku (§§ 31 - 37, §§ 855 – 975).

Stěžejním termínem je pojem rodičovská odpovědnost. Podle zákona je rodičovská odpovědnost je souhrn práv a povinností při péči o nezletilé dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, a dále zastupování nezletilého dítěte při právních jednáních.

Zákon pojem rodičovské odpovědnosti dále upřesňuje tak, že rodiče jsou povinni důsledně chránit zájmy dítěte, řídit jeho jednání a vykonávat nad ním dohled odpovídající stupni jeho vývoje. Mají právo užít přiměřených výchovných prostředků tak, aby nebyla dotčena důstojnost dítěte a jakkoli ohroženo jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. Při

zachování výše uvedeného(!) tedy - z hlediska práva - není v principu zakázané a podle okolností bude i na místě potrestat, a to dokonce i tělesnými tresty.

Naopak dítě, které je schopno s ohledem na stupeň svého vývoje vytvořit si vlastní názor a posoudit dosah opatření jeho se týkajících, má právo obdržet potřebné informace a svobodně se vyjadřovat ke všem rozhodnutím rodičů týkajících se podstatných záležitostí jeho osoby a být slyšeno v každém řízení, v němž se o takových záležitostech rozhoduje.

Rovněž platí, že dítě, které žije ve společné domácnosti s rodiči, je povinno podle svých schopností jim pomáhat. Dítě je povinno své rodiče ctít a respektovat.

Z hlediska skautské činnosti je důležité, že rodiče mohou dítě svěřit i do dočasné péče jiné osoby - např. do péče skautského střediska a potažmo do péče vedoucích v oddíle. Pak - a to je to důležité - výše uvedená pravidla rodičovské péče a odpovědnosti přiměřeně platí i pro osoby v jejichž péči dítě dočasně je.

Pozor - důležitá rada pro praxi:

Je-li mezi rodiči spor o výkon rodičovských práv (při rozvodu aj.), je žádoucí mít jasná a oběma rodiči podepsaná pravidla (kdo vyzvedává dítě z akcí, koho kontaktovat...)

Pokud je dítě soudem svěřeno do péče jen jednoho rodiče, je rozhodující pouze jeho vůle.

Organizace zabývající se ochranou práv

Je třeba být si při vedení dětí vědom toho, že je celá řada situací, ve kterých naše výchovné možnosti končí. Půjde o situace, kdy dítě je obětí týrání, zneužívání, šikany, o situace, kdy je psychologický vývoj dítěte jakkoliv vážněji nabalován, což se mimo jiné může

projevovat vážnými výchovnými problémy, půjde o situace, kdy se dítě poškozuje, užívá drogy, spadne do vlivu sekty ...

Je třeba nepřeceňovat v takových situacích své síly - jako vedoucí v oddíle můžeme našim dětem dát mnoho, ale některé situace jsou nad naše osobní i odborné síly, a pak může být potřeba situaci dítěte zkonzultovat s odborníkem, případně dítě navést do rukou odborné pomoci. Při tom je třeba velmi důkladně zvažovat, s kým a jak o problému hovořit. Na prvním místě je povinností vedoucího informovat o podstatných věcech dítěte jeho rodiče (zákonné zástupce), nicméně může nastat i situace, kdy máme podezření, že rodiče nejsou schopni problém řešit, bohužel v některých případech třeba proto, že oni sami jsou zdrojem problému (alkoholismus v rodině, zneužívání nebo týrání dětí...).

Nejen z důvodů výše nastíněných je důležité vědět, že existuje řada různě specializovaných organizací a subjektů, které se ochranou lidských a dětských práv, respektive alespoň upozorňováním na jejich porušování zabývají.

Mezi asi nejznámější organizace patří Amnesty International. Ta vznikla již v roce 1961 a má svá 3 centra i u nás a informace naleznete např. na <http://www.amnesty.cz/>. V ČR dále působí působí např. ještě Liga lidských práv.

Právy dětí se zabývá na mezinárodní úrovni hlavně UNICEF (Mezinárodní dětský fond neodkladné pomoci při OSN).

- <http://www.detskaprava.cz/>
- Bílý kruh bezpečí (celá ČR)- péče o oběti trestné činnosti
NONSTOP linka Bílého kruhu bezpečí : TEL. > 257 317
110 <http://www.bkb.cz>
- <http://www.donalinka.cz> <http://www.domacinasili.cz>,

DONA linka - pomoc obětem domácího násilí > 2 5151
1313

- Dětské krizové centrum (Praha) - linka důvěry, pomoc dětem v krizových situacích NON-STOP: 241 484 149 E-mail internetové linky důvěry: problem@ditekrize.cz
- Občanské poradny poradna v sociálně-právních otázkách:
- <http://www.obcanskeporadny.cz/>

Slovníček

aneb razítko právníkem

Tato část práva k VZ slouží především k objasnění obecných pojmů a pojmů, které nejsou vysvětlovány v textu. Další funkcí slovníčku je i jakýsi obecný výklad.

Člověk (neboli) Fyzická osoba

Každý člověk, bez ohledu na svůj zdravotní a intelektuální stav má právní osobnost, tedy schopnost být nositelem práv a povinností, od narození až do smrti – je z pohledu práva osobou, fyzickou osobou.

Mladistvý

Mladistvý je člověk, který již dovršil patnáctý rok života, ale je mladší osmnácti let.

Nedbalost

Nedbalost má dvě formy nedbalost vědomá a nedbalost nevědomá. O nedbalost vědomou jde tehdy, jestliže osoba věděla, že může způsobem popsaným v zákoně porušit nebo ohrozit chráněný zájem (život, zdraví, svoboda, majetek...), ale bez přiměřených

důvodu spoléhala, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí.

O nevědomou nedbalost pak jede tehdy, pokud osoba ani nevěděla, že svým jednáním může způsobit takové porušení či ohrožení oněch chráněných zájmů, ač o tom vědět měl a mohl.

Nezletilý

Tento pojem užívá občanský zákoník pro lidi mladší osmnácti let. Výjimečně však lze nabýt zletilosti před dosažením osmnáctého roku, a to uzavřením manželství.

Platnost

Platnost je skutečnost, že právní předpis se stal součástí právního řádu. U nás tedy právního řádu ČR. Podmínkou platnosti je vyhlášení neboli uveřejnění určitým stanoveným způsobem (viz dále). Platné je také právní jednání již perfektně uskutečněné, které nemá žádnou vážnou vadu. Platnost je párový termín k účinnosti (viz heslo *účinnost*)

Právní norma

Právní norma je pravidlo chování, které je v určitém státě uznáváno a je obsaženo v právních předpisech a jeho zachovávání je státem vynutitelné.

Pokus trestného činu

Pokusem trestného činu je jednání pro společnost nebezpečné, které bezprostředně směřuje k dokonání nějaké trestného činu. Tohoto pokusu se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, ač k dokonání tohoto trestného činu nedošlo.

Právnícká osoba

Právníčkou osobou není přirozená osoba tedy člověk. Jsou to osoby fiktivní, které existují jen v právu a na které ale z hlediska práva pohlížíme podobně jako na lidi, tedy jim přiznáváme schopnost mít práva a povinnosti, tedy právní osobnost. Tyto osoby vznikají, mění se a zanikají způsobem a za podmínek stanovených v právních předpisech. Pro Junák - český skaut, z. s. i jeho organizační jednotky jsou spolky (resp. pobočné spolky), tedy právní osoby založené podle ustanovení občanského zákoníku o spolcích (§§ 214 – 302 obč. zák.).

Právní předpis

Právní předpis je výsledek činnosti orgánů státu (Parlament, vláda, ministerstva, obecní a krajské úřady...). Jde tedy typicky o ústavní zákony, zákony, nařízení a vyhlášky. Jsou to vlastně „zdroje“ nebo také prameny práva, ze kterých vlastně právo neboli právní normy poznáváme.

Právní osobnost

Právní osobnost je schopnost být nositelem práv a povinností. Tedy právní osobnost mají (nebo lze říci, že právní osobnosti jsou) lidé a právní osoby. Neznamená to ale nutně, že osoba s právní osobností má i způsobilost k právnímu jednání, tedy se k takovým právům či povinnostem zavazovat vlastní vůlí (např. malé děti nebo právní osoby).

Právní vztah

Právními vztahy jsou dvou- či vícestranné vztahy mezi osobami. Příkladem může být právní vztah mezi prodávajícím a kupujícím, kteří mají vůči sobě určitá práva a povinnosti (viz kupní smlouva). Právní vztahy jsou jen ty vztahy, které jsou v souladu s právem.

Prekluze viz promlčení

Promlčení

V určitých případech zaniká uplynutím zákonem stanovené lhůty právní nárok a zůstává pouze jakési „holé“ právo. Takového práva se už nelze domáhat u soudu, je tedy nevymahatelné. Domáhat se lze u soudu pouze právního nároku.

Naproti tomu případ, kdy zaniká uplynutím nějaké lhůty nejen nárok, ale i samotné právo, se nazývá prekluze. Splnění prekludované povinnosti je bezdůvodným obohacením. U promlčené povinnosti tomu tak není. Nelze se ale domáhat u soudu promlčeného práva. V právu je tedy na rozdíl od běžného života něco jiného, pokud mluvím o právu nebo mluvím-li o nároku.

Příčinná souvislost

Příčinnou souvislost můžeme ještě nazvat takzvaným příčinným vztahem. Je to tedy vztah mezi určitým jednáním a určitým následkem. Zkráceně lze říci, že příčinou je každý jev, bez něhož by jiný jev buďto nenastal vůbec nebo by nastal jiným způsobem.

Příprava trestného činu

Přípravou trestného činu rozumíme jednání, které je pro společnost nebezpečné a které spočívá v organizování trestného činu, v opatřování nástrojů nebo prostředků k jeho spáchání. Dále může spočívat ještě ve spolčení, sročení, návodu nebo pomoci k trestnému činu.

Sankce

Sankce stanovuje újmu, která postihuje toho, kdo nese odpovědnost za porušení povinnosti vyplývající z právní normy. Například kdo jinému v souvislosti s obstaráním věcí veřejného zájmu poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem.

Skutková podstata

Skutkovou podstatou jsou znaky určitého trestného činu uvedené v trestním zákoníku.

Soukromé právo

Soukromé právo se vyznačuje naproti právu veřejnému několika znaky. Prvním z nich je rovnost zúčastněných osob. Například fyzická osoba může uzavřít smlouvu se státem, který zde vystupuje jako právnická osoba jako každá jiná. Při tomto uzavírání smlouvy jsou si pak obě osoby rovny.

Druhým znakem je převažující dispozitivita, tedy možnost odklonit se od právní normy a upravit si právní vztahy dohodou, pokud tedy zákon nestanoví, že se od něj odklonit nelze.

Nutno podotknout, že existují ještě další znaky.

Nejdůležitějším odvětvím soukromého práva je právo občanské, které je upraveno především v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku.

Účinnost

Účinností je doba, po kterou se musíme právním předpisem řídit a kdy nám hrozí, pokud se jím neřídíme, sankce. Pokud není účinnost stanovena přímo v samotném právním předpisu, nabývá právní předpis účinnost patnáctým dnem od vyhlášení, tedy od zveřejnění. Doba účinnosti právního předpisu je stanovena přímo v něm samotném nebo je zrušen jiným právním předpisem. Pojem účinnost se používá též u smluvních vztahů, kde označuje, že smlouva již působí a strany již jsou povinny jednat podle smlouvy (př.: uzavřeme v listopadu nájemní smlouvu s tím, že nájem má začít od 1. ledna; smlouva je tedy platná okamžikem podpisu ale její účinnost nastane až od ledna).

Úmysl

Úmysl je vedle nedbalosti druhou formou zavinění, která se vyskytuje také ve dvou podobách úmysl přímý a úmysl nepřímý. O úmysl přímý jde tehdy, pokud osoba chtěla způsobem uvedeným v zákoně porušit nebo ohrozit chráněný zájem.

O úmysl nepřímý pak jde tehdy, pokud osoba věděla, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit a pro případ, že je způsobí, byla s tím srozuměna. Jde vlastně o určitý vztah neutrality k porušení zákona. Osobě je to zkrátka jedno.

Veřejné právo

Veřejné právo se vyznačuje opačnými znaky než právo soukromé. Subjekty veřejného práva si nejsou rovny. Je zde totiž nadřazena veřejná moc a veřejný zájem (stát, obce, kraje...).

Pro veřejné právo jsou potom typické kogentní normy. Tedy normy, od kterých se na rozdíl od dispozitivních norem nelze odklonit a upravit si právní vztah dohodou. Obory veřejného práva jsou zejména právo trestní a správní. Z toho všeho lze vyzorovat, že jde o ochranu veřejného zájmu a jednou ze stran je vždy stát nebo jiná veřejnoprávní korporace (třeba obec nebo kraj).

Vyhlášení

Vyhlášení je podmínkou platnosti právního předpisu. Je to vlastně uveřejnění určitým stanoveným způsobem. Právní předpis lze vyhlásit několika způsoby - uveřejněním ve sbírce zákonů, na úřední desce obecního úřadu nebo ve Věstníku právních předpisů kraje.

Zákon

Zákon je právní předpis, který je výsledkem činnosti zákonodárné moci, který prošel procesem přijetí stanoveným Ústavou a dalšími předpisy, tedy takzvaným zákonodárným procesem. Zvláštním

zákonem je zákon ústavní, pro jehož přijetí platí zvláštní pravidla a s nímž musí být ostatní zákony v souladu. Nejvýznamnějšími ústavními zákony jsou Ústava a Listina základních práv a svobod. Dohromady tvoří ústavní zákony takzvaný ústavní pořádek ČR nebo někdy nazývaný ústavní řád ČR.

Svéprávnost

Svéprávnost (dříve se říkalo „způsobilost k právním úkonům“) je způsobilost osoby zavazovat se svým jednáním k právům či povinnostem. .

Za osobu, která není z nějakého důvodu (plně, dostatečně) svéprávná, jedná její zákonný zástupce (typicky rodič) nebo jiná osoba jako zástupce (typicky zmocněnec).

Svéprávnost lidí je odstupňována podle věku a podle rozumových schopností. Plná svéprávnost se pak nabývá dosažením zletilosti tedy dosažením osmnáctého roku života.

Svéprávnost člověka může být také omezena (pouze!) z důvodu vážné a nepřechodné poruchy vůle či rozumu. K tomuto je však oprávněn pouze soud.

Seznam právních předpisů

aneb razítko zákonodárcem

Poslední kapitolkou části pojednávající o právu je seznam právních předpisů. Vybrali jsme takové předpisy, na které odkazuje předcházející text nebo mohou být jinak užitečné skautskému vůdci.

Právními předpisy jsou v našem právním řádu zákony (ústavní s vyšší právní silou nebo obyčejné), obecně závazné vyhlášky krajů a obcí, ve výjimečných situacích (rozpuštění Poslanecké sněmovny) zákonná opatření Senátu a podzákoné právní předpisy

(nařízení vlády, vyhlášky a opatření ministerstev, nařízení krajů a obcí).

Aby byly právní předpisy závazné musí být platné a účinné.

Ústavní pořádek

- ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

Mezinárodní smlouvy

- vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezi-národním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech
- sdělení FMZV č. 104/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o právech dítěte
- sdělení FMZV č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod
- sdělení MZV č. 54/2001 Sb.m.s., o přijetí Evropské úmluvy o výkonu práv dětí

Zákony

- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákoník
- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (“nový občanský

zákoník”, účinný od 1.1.2014)

- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
-
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- zákon č. 586/1991 Sb., o daních z příjmu
- zákon č. 17/1992 Sb., o ochraně životního prostředí
-
- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- zákon č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí
- zákon č. 289/1995 Sb., o lesích (lesní zákon)
- zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
- zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
- zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti

Podzákoné právní předpisy

- vyhláška MŽP ČR 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně

přírody a krajiny

- vyhláška MDaS ČR č.175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu
- vyhláška MZ ČR 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti
- vyhláška MZ ČR 107/2001 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných

Organizování v obecné rovině

Řízení porad

Řízení porad? Co je to za nesmysl? Vždyť nikam neujíždějí...

Ale to víš že ano! A jak! A jaké na nich může být dusno...a nebo zase teplota na bodu mrazu a rychlost jako v Praze v pátek odpoledne. Úkolem správného řízení porady je dodržování přiměřené rychlosti i směru.

Rada, porada, schůze...oddílová, středisková, okresní...stále to samé. Setkání lidí, kteří se spolu mají na něčem dohodnout či se o něčem dozvědět. A také mnoho různých názorů a povah.

Plán porady

Jako kterékoliv mé konání i na poradě musím mít jasno, proč se vlastně scházím. Kde jsem a kam se chci dostat. Před poradou musím mít stanoveny, co chci já říci a také k jakým závěrům si

představuju, že se dostaneme. To, že se pak dohodneme třeba na něčem jiném, nevadí.

Pravidla porady

Každý účastník musí vědět, kdy může mluvit, jak se hlásit o slovo, jaká jsou pravidla pro hlasování a usnášení a kdo všechno se může dané porady zúčastnit. Pro větší shromáždění je třeba mít sepsaný řád a body do programu porady hlásit předem a všem účastníkům je s předstihem poskytnout, aby se na jednání mohli věcně připravit.

Řízení

Pro malé kolektivy cca do 4-5 lidí se porada při dobré vůli všech zúčastněných obejde bez vědomého řízení. V takto malém kolektivu totiž vystačíme s přirozenými autoritami a vzájemným respektem.

Větší kolektivy do cca 10-15 lidí potřebují řízení a zpravidla jsou takovéto porady řízeny vedoucím (vůdcem, šéfem týmu, předsedou orgánu atd.). Potřeba řízení vyplývá z větší názorové rozmanitosti a z potřeby, aby se dostal ke slovu každý, ne jen ten nejhlasilější.

Kolektivy nad 15 lidí již potřebují někoho, kdo se stará pouze o řízení porady. Tedy někoho, kdo není zatěžován prosazováním vlastního názoru a bude se tedy o řízení porady starat s plným nasazením. Takovouto osobu nazýváme facilitátorem.

Pokud se o řízení jakékoliv porady stará někdo jiný než facilitátor, musí dobře volit jak bude prezentovat vlastní názory, protože musí být nestranný (více viz. následující kapitola), ale zároveň vlastní názor prosadit chce. Pokud facilitátora dělá někdo zasvěcený, dá se mu prominout například takovýto vstup: „Rád bych prezentoval vlastní názor, protože zde nic podobného nezaznělo...“, ale pouze v naprostých výjimekách a v domácím prostředí.

Zázemí dobré porady

Zvláště při větších shromážděních je důležité dbát na dobré zázemí. Počínaje tím, že každý účastník obdrží pozvánku na poradu, přes zajištění připravenosti pořadatelů i účastníků po vlastní prostředí, kde bude porada probíhat. I dobře připravená porada může být shozena nevyhovujícím sociálním vybavením (zvláště starší osoby), nedostatkem tekutin (zvláště delší porady) či špatnou slyšitelností (zvláště velké sněmy).

Není to moc zbytečná věda kvůli obyčejné domluvě lidí...ta face...lif...tace?

Věda to není. Ono to jen zpočátku vypadá učeně a vzdálené realitě. Ale když do toho jeden pronikne, tak je to ve skutečnosti jen několik málo návyků a pravidel, která velmi usnadní zvláště větší porady.

Základy facilitace porad

Cílem facilitace porady je efektivnost.

Efektivnost časová

Každá porada je omezena jak časovou vytižeností zúčastněných (doma čeká manželka, maminka, přítelkyně před kinem...) tak psychickou vytrvalostí (jak dlouho neusnu). Správný facilitátor neustále hlídá čas a případně účastníky upozorňuje, že se blíží konec. Může debatu i ukončit a přejít na další téma.

Efektivnost názorová

Správný facilitátor hlídá, zda se názory či argumenty neopakují. Nesmí se bát účastníka debaty přerušit a upozornit jej, že toto již bylo řečeno. Dále musí hlídat, aby se ke slovu spravedlivě dostávali všichni, kteří chtějí a mají co říci. Pouze když se ke slovu

dostanou všichni, tj. všechny názory, bude porada efektivní a sdělovaná informace či hledané řešení to nejlepší.

Hlavní zásady facilitace

1. Snažím se zasahovat co nejméně.
2. Jsem nestranný.
3. Plně se soustředím na průběh porady.
4. Zním, dodržuji a vyžaduji pravidla a dohody.
5. Snažím se, aby se všichni účastníci porady neustále orientovali, tj. vždy věděli, o čem je právě řeč či o čem se právě hlasuje.
6. Dovedu si poradit se vzniklými problémy - převážně časová tíseň.
7. Zním cíl a harmonogram porady a hlídám, zda porada neodbočuje či se nezpožďuje.

Možnosti správného facilitátora

Zopakují účastníkům, o čem je právě řeč. Zdůrazňují, co přijde do zápisu. Povzbuzují nesmělé. Zařadím přestávku. Rozpustím účastníky do pracovních skupin a po čase si vyslechneme jejich závěry. Vyvolám hlasování („Je málo času...Všechno již zaznělo...Pojďme o tom hlasovat.“). Seberu slovo.

Poznámka k hlasování

V orgánech Junáka je základním způsob podle čl. 55 Stanov, podle kterého je usnesení přijato tehdy, pokud na jednání alespoň polovina oprávněných členů orgánu hlasuje více než polovina přítomných pro přijetí (hlasuje se zjevným způsobem, na přání alespoň čtvrtiny přítomných tajně, a kdokoliv může požádat o zaznamenání svého hlasu).

Pod vlivem několikeré zkušenosti chci upozornit, že pokud vybírám návrh z více variant, může se hlasování velice snadno zamotat. Musím velice jednoduše vysvětlit, o čem se hlasuje, tj. které varianty jsou ve skupině, pro kterou se zvedá ruka a které v té druhé a co se děje, když se někdo zdrží. Způsobů hlasování a započítávání hlasů je hodně.

Pokud mám k dispozici clipboard, tabuli či alespoň velký kus papíru mám celý úkol značně zjednodušený. Pokud se mi vše podaří, odpadají pak hlášky typu: „Moment, o čem se teda hlasovalo...O tom jsme přeci už hlasovali...Tak znova, kdo je pro?“ atd.

Pomocníci

Účastnit se porady a zejména ji vést je náročné a vyžaduje maximální intelektuální nasazení. Proto je dobré vedlejší či specifické úkoly s poradou souvisejících delegovat někomu, kdo není účastníkem porady, nebo aspoň je rozdělit mezi účastníky rovnoměrně. Pro velká shromáždění se vyplatí mít pomocníky pro počítání hlasů, tzv. skrutátory. Pro formálnější shromáždění je na místě mít určeného moderátora, který uděluje slovo, hlídá pořadí mluvčích a věnuje se jen proceduře. I u nejmenších porady 5+ lidí je obtížné zároveň debatu směřovat (facilitovat) a zároveň pořizovat zápis – vyplatí se určit si zapisovatele.